

AMATÉRSKÉ DIVADLO
POSLEDNÍHO DESETELETÍ
V SOUŘADNICÍCH
MEZIDRUHOVÉHO FESTIVALU

ALMANACH
K 80. JIRÁSKOVU HRONOVU

**AMATÉRSKÉ DIVADLO
POSLEDNÍHO DESETELETÍ
V SOUŘADNICÍCH
MEZIDRUHOVÉHO FESTIVALU**

**ALMANACH
K 80. JIRÁSKOVU HRONOVU**

OBSAH

Vítězslava Šrámková, A dílo to budiž požehnané!	4
Lenka Lázňovská, Jiráskův Hronov jako fenomén	7
Milan Strotzer, Proměny amatérského divadla v posledním desetiletí 2000-2009	11
Jan Císař, Jiráskův Hronov po postmodernismu	19
Milan Strotzer, Ohlédnutí za posledními deseti ročníky Jiráskova Hronova 2000-2009	23
Milan Strotzer, Jiráskův Hronov 2000-2009 jako vzdělávací instituce	35
Milan Strotzer, Repertoárový soupis ročníků JH 2000-2009	45
Resumé /in English/	58
Fotografická příloha	59

A dílo to budiž pozeňnané!

Vítězslava Šrámková

A dílo to budiž pozeňnané! S těmito slovy poklepal 26. srpna 1928 na základní kámen hronovského divadla místní rodák a za studentských let i nadšený ochotník, jeden z nejčtenějších a v širokých vrstvách z nejoblíbenějších českých spisovatelů a dramatiků té doby Alois Jirásek. V Hronově a vůbec po vlastech českých se mu tehdy neřeklo jinak než Mistr Alois Jirásek. Plány stavby vypracoval – zdarma, ani další práci ateliéru své firmy v pražském Karlíně si neúčtoval – další místní rodák, architekt Jindřich Freiwald (1890–1945), který si prý při poklepu zarýmoval: „Stavme divadlo hezké, naše, české.“ Při vsi lásce k divadlu – byla to odvaha budovat výstavně moderní divadlo v tak malém městečku, jako byl Hronov, byť je doloženo, že v něm místní ochotníci hrávali už od roku 1822.

Alois Jirásek při slavnosti položení základního kamene již věděl, že divadlo ponese jeho jméno, Hronovští mu tímto činem chtěli vzdát poctu a potěšit churavého starého pána. Jeho otevření se však nedežilo. Zemřel 12. března 1930 a místní se s ním loučili před jeho urnou, která byla 18. března vystavena ve vestibulu nedostavěného divadla. Odtud spisovatele na jeho poslední cestě ke hřbitovu vyprovázeli veliký průvod občanů Hronova i okolních městeček a vši a dalších Jiráskových přátel a ctitelů, mezi nimiž bylo mnoho ochotníků – zástupců divadelních spolků.

K Jiráskově čtenářské i divadelní oblibě se z dnešního pohledu vyjádřil divadelní historik František Černý (1926–2010) ve svém závěrečném slově na literárně-historické konferenci k 150. výročí narození Aloise Jirásky, která se v Hronově konala počátkem září 2001: „Literární práce velkého spisovatele měly už za jeho života příznivce i odpůrce, jak jinak ani není možné, protože lidé mají různé názory na umění a různé filozofické postoje. (...) My, kdo se dílem tohoto umělce zabýváme, však dobře víme, že byl mimořádnou osobností české literatury, která přežívá do současnosti. Podíváme-li se na českou prózu předminulého století, zjistíme, že z ní jako živá čtenářská hodnota zůstala snad jen Babička Boženy Němcové, něco z povídek Jana Nerudy, několik próz Aloise Jirásky a také něco z Raise a Herrmana. (...) Zdá se mi, že jednou z hlavních příčin obliby tohoto spisovatele u čtenářů různých časů není jen to, že to byl vypravěč velkého dechu, který pronikavě viděl do našeho dneška, ale i to, že jeho tvorba čtenáře v různých situacích zvedá. Jirásek s velkým zaujetím zobrazoval chvíle, kdy se Čechové rozbíhali do akci, jejichž cílem bylo něco dobrého v naší zemi v nesnadných podmínkách udělat. (...) Chtěl těmito díly posílit vzmach českého národa ve druhé polovině 19. století, což se mu také, jako už žádnému českému umělci, podařilo. Podmanivý duch těchto nástupů ale z díla nevyvanul, nevypřchal, nezmlžel, i když zápasy, z nichž rostl a jimž bezprostředně sloužil, jsou už dávno za námi. Ětos této historické epochy je v něm uložen. A čtenáři jeho úrodnou sílu, skrytou energii bezděky nebo uvědoměle cítí.“

Vzťah českých divadelních ochotníků k Jiráskovi byl koncem dvacátých let minulého století bezesporu mimořádný. Jejich zjitřené vlastenečství v prvních letech samostatné české republiky (o pár let později opět vystříděné hrozící německou nacistickou expanzí) nacházelo v jeho dílech oporu, stejně jako potřeba morálních vzorů a hrdinů v nelehkém procesu formování vznikající nové demokratické společnosti. Navíc byly příběhy Jiráskových dramát v mnohém odporovány ze skutečnosti nebo měly příděch pověstí a pohádek a lidé jim dobře rozuměli. Nebylo proto jen zásluhou ÚMDOČ (Ústřední matice divadelních ochotníků československých), která cílevědomě pečovala o uvádění původního hodnotného českého repertoáru na ochotnických jevištích, že Jiráskova dramata patřila k titulům nejhranějším. Výsadní místo mezi nimi měla Lucerna, která bývala často inscenována při významných jubileích a společenských událostech v obcích. Úctu ke spisovatelé dokládá i skutečnost, že koncem dvacátých let už v Čechách, na Moravě a ve Slezsku působilo na 150 ochotnických divadel, která požádala spisovatele o souhlas a nesla jeho jméno (jejich počet vzrostl ještě asi o sto dalších koncem třicátých let, pak za okupace, kdy se spolky musely nově registrovat, a i po osvobození roku 1945).

Jiráskovo divadlo v Hronově bylo za velké slávy otevřeno 28. září 1930 slavnostním představením Jiráskovy Lucerny v podání místního Spolku divadelních ochotníků (režii měl učitel Vlad. Fiala, scénu připravil MUDr. Rudolf Kudrnáč). Slavnostními hosty byli mj. první předseda Národního shromáždění, sociálnědemokratický poslanec František Tomášek, senátor a spisovatel Viktor Dyk a guvernér Pospíšil. A byl to právě poslanec Tomášek, který po svém projevu, v němž divadlu přál, aby „bylo vedeno v Jiráskově duchu, bylo lidové, sociálně spravedlivé a všem vrstvám přístupné, aby vzdělávalo a poučovalo“, prohlásil, že by v Jiráskově divadle měly být založeny každoroční Jiráskovy oslavy a Hronov by se tak pro československé ochotnictvo měl stát obdobou bavorského Bayreuthu, v němž jsou uváděny Wagnerovy opery.

Výkonný výbor ÚMDOČ v čele se starostou Františkem Hermanem (1871–1949, dramatik, úředník pražského magistrátu) v podzimních měsících ihned projednal a odsouhlasil, aby se první Jiráskův Hronov uskutečnil již v srpnu 1931 jako oslavy Jiráskových nedežitých 80. narozenin. A protože ÚMDOČ v téže roce oslavovala 45 let své existence, plánoval se v rámci oslav i celostátní ochotnický sjezd.

ÚMDOČ v té době už byla silnou a uznávanou celostátní ochotnickou organizací, přestože z ní kolem roku 1911 a znovu počátkem dvacátých let začaly odcházet levicové dělnické spolky.

Počátky organizace ochotnického hnutí však nebyly snadné. Šedesát let před položením základního kamene k Jiráskovu divadlu v Hronově se v roce 1868 při příležitosti kladení základního kamene k Národnímu divadlu sešla v Praze v Karlíně valná schůze zástupců ochotnických spolků z Čech a Moravy, aby založila první společnou organizaci – Divadelní jednotu, která měla vnést řád do živelně narůstajícího hnutí ochotníků. Jejím předsedou se stal básník Vítězslav Hálek (1835–1874). V té době si už nejčilejší z pražských spolků (např. Divadlo u sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí či žižkovský Pokrok), stejně jako spolků venkovských (Turnov, 1865) uvědomovaly potřebu vzdělávání svých členů a začaly pořádat vlastní praktické kurzy a dramatické školy, které vedli jejich zasloužilí členové. Za dvanáct let existence však Divadelní jednotu nenašla dostatek sil k vytvoření vnitřní struktury organizace a potřebné vzdělávací nabídky, aby zvláště venkovské spolky přesvědčila o výhodách spolupráce. Obdobně se moc nevedlo ani další organizaci – Matici divadelní, ustavené na druhém sjezdu českých divadelních ochotníků v Praze v roce 1880 a vedené novinářem Josefem Barákem (1833–1883). Barák byl členem a koncem padesátých let i předsedou pražského Akademického čtenářského spolku, který hrával v Novoměstském pražském divadle a patřil k nejagilnějším, ale i nejlepším ochotnickým divadlům té doby. Josef Barák se horlivě angažoval v divadelním životě, ale ani matici se nedařilo sjednotit v této době prudce rostoucí ochotnické hnutí.

V roce 1886 se matice přezvala na Ústřední matici divadelních ochotníků československých a obměnil se její funkcionářský kádr. Pořádala sjezdy ochotnictva s vystoupeními zkušených jednot v pražských divadlech. K věhlasu jí pomohla realizace divadelní výstavy na Národopisné výstavě československé v roce 1895. Z asi šesti set divadelních jednot v českých zemích v ní tehdy bylo organizováno 275 ochotnických spolků s 8760 členy. Roku 1899 se sice v Divadelních listech, které organizace vydávala, opakovaně objevují stesky, že ÚMDOČ nemá přehled o repertoáru ochotnických scén, protože uvažovaný systém tzv. důvěrníků, kteří by dodávali zprávy o repertoáru, selhal. Přesto je vliv organizace na častější výběr kvalitnějších českých her nepopíratelný. Po roce 1900 se po původních větších župách začíná vytvářet struktura menších a většinou lépe fungujících okrsků, v nichž vyrůstají noví schopní organizátoři a funkcionáři, jsou pořádány „závody ochotníků“, základy budoucích soutěžních přehlídek a festivalů. Z nejlepších herců jednotlivých spolků se ustavují okrskové soubory vedené předními režiséry, díky nimž se mezi spolky přirozeně přenáší divadelní zkušenosti. Vzdělávání (vyhlášené byly režisérské kurzy) se zintenzivňuje, což přispívá i k prosazování náročnějšího světového repertoáru, ale také ke zkvalitnění interpretační složky představení. Jsou vydávány časopisy a praktické příručky pro ochotníky. V roce 1921 se Všeochotnického sjezdu účastnilo přes dvě stě jednot – cca 600 osob, což bylo hodnoceno jako nepříliš hojná účast.

ÚMDOČ zaznamenávala i úspěchy zahraniční - roku 1926 dala podnět k založení Mezinárodního výboru pro lidové divadelnictví, v němž měly zastoupení Francie, Anglie, Belgie, Švýcarsko, Španělsko, Polsko, Jugoslávie, Bulharsko a ČSR.

Ve dvacátých letech minulého století patřil k neaktivnějším okrskům této organizace v rámci republiky právě Jiráskův okrsek se sídlem v Náchodě, v němž postupně stále větší roli sehrával přednosta železniční stanice v Josefově u Jaroměře, neúnavný Max Lederer, který se roku 1927 stal jeho předsedou i okrskovým režisérem. Po boku mu stál jednatel okrsku, další výborný organizátor, herec a režisér z Nového Města nad Metují Jaro Moravec. Brzy získali značný vzhlas svými okrskovými představeními, pro něž si mohli vybírat představení z 95 sdružených jednot, dramatických odborů a kroužků.

To jsou základy, na nichž mohl vyrůst a vyrostl první Jiráskův Hronov.

O přípravách prvního Jiráskova Hronova ÚMDOČ pravidelně informovala v časopise Československé divadlo, v němž především vyzvala členské spolky, aby se přihlásily k Jiráskovu odkazu tím, že v roce oslav jeho nedožitého 80. narozenin uvedou některou z jeho her a částí z výnosu představení přispějí na Jiráskovo divadlo v Hronově, které se má stát „vrcholným působištěm celostátní ochotnické činnosti“, ale jehož stavba ještě zdaleka nebyla zaplácena. Z oslav měla na její úhradu přijít polovina výnosů.

Ještě počátkem roku 1931 se uvažovalo o tom, zda by se oslavy neměly podle Jiráskovy kroniky u nás nazývat Jiráskovo Padolí, ale během pár týdnů bylo jasno - ÚMDOČ se ve vyhlášení (uveřejněném v 5. čísle čtrnáctideníku Československé divadlo), podepsaném jejím starostou Františkem Hermanem a generálním tajemníkem Rudolfem Weinertem, zavázala, že ve dnech 17. až 23. srpna 1931 uspořádá první Jiráskův Hronov a že tuto celonárodní přehlídku české kultury bude pořádat každoročně.

Bylo také oznámeno, že výbor I. Jiráskova Hronova tvoří představitelé výkonného výboru ÚMDOČ, Jiráskova okrsku v Náchodě, Družstva Jiráskova divadla v Hronově a hronovského Spolku divadelních ochotníků. V jeho čele stáli František Herman, Max Lederer a Rudolf Kudrnáč.

Program, schválený výkonným výborem 25. ledna 1931, byl patrně do značné míry dílem Ledererovým: měl představit inscenace Jiráskových her nastudované předními divadelními jednotami, přičemž ideovým i kvalitativním divadelním vrcholem přehlídky se mělo stát slavnostní představení Jiráskova Gera v podání „československé ochotnictva“ - souboru vybraných ochotníků z celé republiky. Za zmínku stojí, že ve stejném čísle, v němž byl I. JH vyhlášen, výbor oznamoval, že výlohy si musí všechny spolky hradit samy, a vyzýval je, aby ze svých řad navrhly představitelé rolí do společného představení Gera. Všichni navržení měli být počátkem srpna vyzkoušeni v Praze.

Zástitu nad prvním Jiráskovým Hronovem převzal prezident republiky T. G. Masaryk. V pondělí 17. srpna byly oslavy zahájeny Spolkem divadelních ochotníků Pardubice, který v režii Karla Krpaty sehrál drama Otec, ve středu Vzdělávací sbor Vyšehrad z Prahy uvedl Vojnarku, režii měl Josef Barek, SDO Jirásek z Nového Bydžova v pátek uvedl Portovu a Vrbského dramaturgii Filozofské historie, režírovanou Aloisem Janatou. Součástí programu byly i koncerty, slavnostní akademie s přednáškou prof. Zdeňka Nejedlého a výlety do míst v okolí Hronova, která byla dějištěm Jiráskových děl. V neděli se konala pouť k Jiráskovu hrobu, po níž následoval Hold památce Jiráskově se slavnostními proslovy, z nichž nejvýznamnějším byl projev režiséra Národního divadla Jaroslava Kvapila. Poté se uskutečnil sjezd ochotnictva, zahájený přednáškou místopředsedy ÚMDOČ ing. Emila Mareše z Plzně, který hovořil na téma O národně-kulturním poslání ochotnictva. Zastoupeno na něm bylo 30 okrsků a 41 spolků ÚMDOČ, která v té době sdružovala 1700 spolků a 52 okrsků. Vyvrcholením Jiráskova Hronova bylo představení Gera, režírované Maxem Ledererem na scéně rokycanského ochotníka Leo Richtera. Vystoupily v něm herecké osobnosti z osmnácti předních divadelních spolků.

První Jiráskův Hronov navštívilo 3000 milovníků divadla. Tradice byla zahájena.

Literatura:

- Otevření Jiráskova divadla v Hronově, 28. IX. 1930. Vydalo Družstvo pro postavení Jiráskova divadla v Hronově, 1930
- Památník I. Jiráskův Hronov, 17.-23. srpen 1931. Náchod, Jiráskův okrsek ÚMDOČ 1931
- Cesty českého amatérského divadla. Vývojové tendence. Praha, IPOS-ARTAMA 1998
- Dějiny v českém krásném písemnictví. Sborník příspěvků z literárněhistorické konference ke 150. výročí Aloise Jiráska, Hronov 4.-5. září 2001. Náchod, Okresní muzeum 2002
- Československé divadlo. Nezávislý všedivadelní čtrnáctideník, orgán ÚMDOČ, 1928, 1930, 1931
- Databáze českého amatérského divadla - www.amaterskedivadlo.cz

Jiráskův Hronov jako fenomén

Lenka Lázňovská

Označíme-li něco jako fenomén, máme tím zpravidla na mysli, že jde o něco mimořádného, jedinečného. Slovo řeckého původu však původně ve filozofii označovalo jakýkoliv jev, později Kant rozlišil fenomén smyslově přístupný od věci o sobě, kterou lze poznat pouze rozumově. Zásadním způsobem ke zkoumání fenoménu přispěl E. Husserl ve své fenomenologii. Ta se chce zabývat tzv. čistými fenomény, to znamená nezkraslenými našimi předpoklady.

Nepochybně z řady důvodů, z nichž na prvním místě stojí fakt, že jde o nejstarší kontinuálně trvající festival na území ČR (povšimněte si, že záměrně vynechávám přívlastek divadelní), bychom vystačili s tezí, že jde o jev mimořádný, jedinečný. Tradice sama o sobě nevysvětluje, proč se Jiráskův Hronov těší stále takové pozornosti mezi divadelníky. Plná hlediště Jiráskova divadla, sálu Josefa Čapka a jiných prostor, v nichž se hraje, dělají vrásky na čelech pořadatelů, neboť skloubit program tak, aby se dostalo zvláštní dotaz chorvatského souboru, zda jsou diváci do Hronova nějak účelově svázeni. Možná, že si říkali: „Ti Češi jsou ale rafinovaní, co všechno neudělají pro to, aby byli nejlepší.“ Chápu, že Chorvatí, a nejen oni, znají běžnou optiku divadelních festivalů na celém světě, kde „narváno“ zpravidla není. Dá se to dobře zařadit při jednom představení denně, ale při čtyřech je to už problém pro každého pořadatele. Ve školním roce si všude vypomáhají s nabídkou pro školy. Ani to nemusí klapnout, zejména když se jeden rok školy tzv. zklamou. Svě o tom vědí pořadatelé Divadelního Děčína. Jiráskův Hronov je uprostřed léta, v době dovolených, takže žádné školy, a přesto jsou sály plné. Nebo snad je tento termín naopak výhodou? Částečně asi ano, řada divadelníků počítá s kouskem své dovolené právě pro Jiráskův Hronov. Podle statistik z posledních let je největší zájem o první víkend a pak o středu. Ve středu se totiž setkávají ti odjíždějící s těmi právě dorazivšími.

Dílno a semináře doprovázející festivaly najdeme všude. V takovém rozsahu jako při JH však nikoliv. Pořadatelka finského divadelního festivalu v Mikelli byla před několika lety počtem patnácti dílen více než překvapena. Říkala, že zná řadu zahraničních festivalů, ale nikde není taková příležitost ke vzdělávání jako na JH. Pro korektnost je třeba k tomu přidat ještě jednu zvláštnost. Život v dílnách je jeden velký kemp, spaní ve spacácích na zemi a bydlení v báglu. S plesovými šatičkami tam příliš neuspějete. Přece se nehlásí jenom ti mladí a mladší. Tento jev vedl dokonce k tomu, že tradiční od 70. let používané označení Klub mladých divadelníků se změnilo na Klub (nejen) mladých divadelníků. Po roce 2000 zájemců přibývá, byť organizační podmínky mají své nepřekročitelné limity. Opět pouze tradici festivalu to vysvětlit nelze. Více to podle mého názoru souvisí s jevem zásadně potěšitelným, totiž se vzrůstajícím zájmem o amatérské divadlo. Ročně vznikají, popř.

obnovují svou činnost desítky divadelních souborů. Nezapomeňme na demografický charakter České republiky, v níž vysoce převažují malá sídla do pěti tisíc obyvatel. Ta jsou živnou půdou pro amatérské divadlo, které tady nachází nejpříznivější podmínky pro svou existenci.

Zvláštností Jiráskova Hronova je také počet profesionálních divadelníků, kteří na festivalu spolupracují jako lektori dílen, Problémového klubu, jako redaktori, případně si vyrazí na pár dnů, aby se podívali. Jsou mezi nimi umělci šéfové divadel, vysokoškolská a středoškolská kantori, uznávaní teatralogové, divadelní kritici, herci, scénografové a pozor – různých generací. Nejde tedy jen o odcházející generaci. Např. mezi lektory tzv. Problémového klubu sedí legenda české teatrologie profesor Jan Císar, mladý šéf Katedry divadelní vědy FFUK Petr Christov, o generaci starší šéf činohry Národního divadla v Brně Jakub Korčák. Tento zájem je tak viditelný, že ředitel Evropského servisního centra pro amatérské divadlo v Lingenu Norbert Radermacher prohlásil, že Hronov je v srpnu hlavním městem českého divadla. Norbertovi děkuju, ale až tak slavně to zase není. Proč jezdí na Hronov, vysvětloval mnohokrát umělecký šéf Divadla v Příbrami a vysokoškolský učitel, režisér Milan Schejbal. Říká vždy, že si energií, s níž se mezi amatéry setkává, dobíjí divadelní sezónou značně vyčerpané baterky. Stálým příznivcem Jiráskova Hronova je od počátku devadesátých let dramatik a spisovatel docent Milan Uhde. Přijel sem jako ministr kultury, později jako předseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a svou účast slíbil i letos. Nechybějí zde nikdy ani představitelé a zástupci Ministerstva kultury ČR, byt samozřejmě Pavla Dostála divadelníci snad ani jako ministra nevnímali. Mnoho let byl jedním z nich a řada jeho inscenací, zejména pocházejících z dílny Studia Divadla O. Stibora v Olomouci (Výtečníci, Princ a chudšas a další), patří do zlaté pokladnice českého amatérského divadla. Profesionálně jako porotci, lektori a kritici ostatně festival provázejí od jeho počátků. Vzpomeňme si na legendárního profesora s bílou šálou A.M. Broušila, Klementinu Rektorisovou, Antonína Baštu, Jarmilu Černíkovou-Drobnou, Františka Štěpánka, Richarda Mihulu, Milana Obsta, Soňu Pavelkovou, Václava Kotvu. Milana Fridricha a mnohé další příznivce festivalu v divadelním nebi. Nevím, zda jsme si na tento jev nezvykli a už ho ani nevnímáme jako něco neobvyklého. Je faktem, že do Hronova jezdí především ti z profesionálů, kteří z amatérského divadla vzešli. Platí to pro řadu uvedených jmen (Schejbal, Christov, Korčák). Jen tímto spojením to však opět vysvětlit nelze. To by muselo platit i pro festivaly amatérského divadla v zahraničí. Citovaná slova pana Radermachera budiž v této souvislosti vnímána jako důkaz, že to takto nefunguje. Jiráskův Hronov má jedno kouzlo, které patrně osloví i návštěvníky, kteří se za divadelníky nepovažují. V loňské anketě MF Dnes „uveďte největší kulturní zážitek roku“ tehdejší ministr kultury Václav Riedelbauch, odpověděl: „Inscenace ND Hry o Marii a atmosféra festivalu Jiráskův Hronov. Muzikant V. Riedelbauch byl na Hronově poprvé a strávil zde necelý jeden den. Přesto ještě v prosinci téhož roku si na tento zážitek vzpomněl.

Je pravda, že Jiráskův Hronov v roce 1991 radikálně změnil svou koncepci. Z festivalu činoherního a hudebního divadla založeného na tradiční divadelní konvenci, na němž vystupovaly soubory vybrané z krajských postupových přehlídek pořádaných tehdy krajskými kulturními středisky, se změnil na amatérskou divadelní žatvu. Je třeba dodat, že už od druhé poloviny 80. let byl festival touto žatvou neoficiálně. V uzavřeném, tzv. studijním programu sem pronikaly další divadelní druhy a žánry, jako bylo dětské divadlo, loutkové divadlo, divadlo poezie, netradiční divadlo apod. Vždy čeští amatéři záviděli svým slovenským kolegům, kteří takovou žatvu v Martině měli už od 60. let. Režim v Čechách a na Moravě byl prostě o něco tužší než na Slovensku. Změna koncepce byla tedy vyvrcholením dlouhodobé snahy, avšak přišla v době mimořádně riskantní. Na počátku 90. let se zhroutilá celá síť tzv. kulturně-výchovných zařízení, která dosud postupový systém garantovala. Ve všech krajích bylo třeba najít nové pořadatele, postavit novou činoherní přehlídku a udržet v té době městem vůbec nepodporovaný Šrámkův Písek. Pravděpodobně až historie jednou úplně ocení, co se tehdy podařilo. Systém se nezhroutil, podařilo se vybudovat Divadelní Třebíč a Písek neskončil v propadlosti. Obrovským přínosem byla ekonomická podpora celostátních přehlídek poskytovaná ministerstvem kultury. Pomohla také existence celostátního odborného servisu (Informační a poradenské středisko pro kulturu). Postupně začala systém podporovat i veřejná správa jako taková (obce, okresní

úřady, později kraje). Dnes vedle tradičních oborů existuje postupový systém také ve studentském divadle (s vrcholem na Mladé scéně v Ústí nad Orlicí), celostátní činoherní přehlídka má dvojnásobný rozsah (Divadelní Děčín), existuje samostatná přehlídka pantomimy a pohybového divadla. Proč to připomínám? Pojetí Jiráskova Hronova jako divadelní žatvy je nepochybně jedním z faktorů, který zvyšuje zájem divadelní veřejnosti. Myslím si však, že je stále na stole otázka, nakolik je žatva věcí všech druhů amatérského divadla. Divadelníci se brání tomu, a já je chápu, aby jednotlivé celostátní přehlídky byly jakýmsi předstupněm Jiráskova Hronova a nominace na něj byla hlavním oceněním. Hronov je pouze příležitostí navíc. Nemyslím si, že je to málo. Umožňuje posoudit divadelní sezónu jako celek, ukazuje na trendy, proměny divadelního jazyka. Někdy se setkávám s argumentem v neprospekch Jiráskova Hronova jako divadelní žatvy, že v programové skladbě převažuje slohové divadlo. Sečteme-li počty souborů = inscenací, které se ucházejí o Divadelní Děčín, Mladou scénu, Popelku Rakovník, Krakonošův divadelní podzim, nemůžeme nedojít k faktu, že jich je mnohem víc než těch ostatních. Logicky tak v programu JH dominují. Jiráskův Hronov je prostě pravdivým zrcadlem, nikoliv výkladní skříní.

Je pravda, že Jiráskův Hronov je nejznámějším českým divadelním festivalem v zahraničí, ale není festivalem mezinárodním. Podtitul „se zahraniční účastí“ znamená, že převažují inscenace českých souborů a že zahraniční jsou zde jako hosté. Jediným skutečně mezinárodním festivalem amatérského divadla v ČR je pražský MB Apostrof. Tomu se daří, také proto, že může nabídnout Prahu a termín na začátku prázdnin, uvádět opravdu kvalitní inscenace. Některé z nich daly Praze přednost před Hronovem. Tradice pro cizince mnoho neznamená. Já si ale vůbec nemyslím, že by Hronov měl chápat snažení Akrama Staňka, programového ředitele Apostrofu, jako svou konkurenci. Na to je Česká republika příliš malá a rivalita by nikomu nic nepřinesla. To vůbec neznamená, že zahraniční soubory hostující na JH nejsou kvalitní. Hronov přinesl řadu inscenací označovaných na mezinárodní úrovni jako špičkové. Za všechny chci připomenout Medvěda litevského souboru Aglia, nonverbální divadlo pánů z italských Jižních Tyrol, loňské vystoupení ruského souboru A. Gondarčuka. Letos uvidíme poprvé v ČR tzv. dokumentární divadlo. Hronovu zůstane naopak prvenství v tom, že právě sem už v roce 1990 přijeli první zahraniční lektori ze zemí za bývalou železnou oponou. Byli to Dánka Bodil Larsen a Rakušan s roztomile česky znějícím jménem Franz Horcicka. V loňském roce tedy poprvé pracovala třída složená ze seminaristů z několika zemí. Dvacet let po Listopadu jsme se však stále nenaučili přijímat zahraniční soubory jako možnost srovnání, jako informaci o tom, jak se hraje amatérské divadlo jinde. Podvědomě očekáváme, že přivezou něco na Oscara (jako by české inscenace neměly výkyvy), a pokud nikoliv, tak se nám zdá, že zabírají místo českým představením. Moc tomu nerozumím. Navíc, nebudeme-li přijímat, to znamená, neotevřeme-li svůj Jiráskův Hronov, nemůžeme čekat ani otevřenou náruč jinde. Festivalů v zahraničí sice není málo, ale světová konkurence je obrovská. Od poloviny 90. let (naposledy tam byla brněnská Pomsta ruské sirotky) se české soubory nedostávají do výběru prestižního světového festivalu v Monaku a chybějí i na jiných festivalech. Možná, že české divadlo je opravdu světové, ale zápečnictví mu rozhodně neprospeje.

Úvodem jsem naznačila, že bych chtěla věcně pojmenovat, jaký typ jevu je Jiráskův Hronov. Velmi často se k Hronovu váže pojem Mekka českého amatérského divadla. Neutuchající zájem o něj toto spojení podporuje. Jistě tušíte, že ona Mekka je pouze obrazné pojmenování. JH je vyvrcholením uplynulé amatérské divadelní sezony a směřuje k němu úsilí mnoha souborů, především z oblastí činoherního divadla. Zahrát si na Hronově je navíc příležitostí ukázat se a získat pozvání na domácí i zahraniční hostování. Řekněme tedy, že je to marketingově dobrý podnik, na němž zajímavé inscenace mohou jen získat.

Proč je o Jiráskův Hronov takový zájem? Podle mého názoru se na tom příznivě podílejí dvě skutečnosti. Obě souvisejí s tradicí. Tou první je historická tradice, a to dokonce dvojí. Jiráskovo divadlo bylo postaveno také z darů a příspěvků ochotníků z celé republiky a už při jeho otevření řekl Max Lederer, že patří všem. Tuto část tradice lze považovat za demokratickou a českému amatérskému divadlu moc sluší. Druhou polovinou této tradice tvoří jev v mezinárodním kontextu naprosto mimořádný. Je jím kontinuita

činnosti souborů. Rarity, jako jsou sto- a víceleté soubory, nejsou ničím ojedinělým. Každý takový divadelní kolektiv si vede kroniku a nová nastupující generace, která se učí od starších členů, se s fenoménem Jiráskův Hronov nemůže minout. Neznám činoherní soubor městský či venkovský, a to bez ohledu na to, zda se v současné době zajímá o přehlídky či nikoliv, který by případnou účast na Jiráskově Hronově nepovažoval za svého „Oscara“ a diplom nevystavoval na čestném místě. Tento zájem o festival se přenáší na celé společenství českého amatérského divadla. Chci tím říci, že se tím nakazí i soubory mladé či bez novodobé tradice, aniž bych tento zájem na druhé straně přeceňovala. Mladé a mladší divadelní kolektivy si rády zahrají, ale určitě vůči JH nechovají posvátnou úctu. To platí i pro hronovské rituály, jako je vítání na schodech Jiráskova divadla. Zlatým teletem Hronov není. Proto také říkám, že pojmenování Mekka beru jen s nadsázkou. K plusům festivalu lze přičíst nejen už probraný fakt, že hrát před plným sálem a získat nové kontakty je dobrým podnikem.

Také druhá tradice souvisí s historií. Od prvního ročníku koncipovala pořádající Ústřední Matice divadelních ochotníků československých tento festival jako prestižní celorepublikový výběr. Festival nikdy nebyl místní záležitostí. Od počátku byla účast na něm motivací pro soubory i jednotlivce a jako výběrový nastavoval nejen zrcadlo, ale také přinášel dramaturgické a režijní impulzy a byl rozhodující pro formování hodnotících kritérií pro amatérské divadlo jako takové. Od počátku byl tak školou českého amatérského divadla, což se zhruba o dvacet let později projevilo i v jeho koncepci ustavením Klubu mladých divadelníků.. Všechny přirozeně zajímalo, co se hraje a jak a co se považuje za dobré divadlo. Hronov byl prostě tím místem, kde se formovalo naše ochotnické a amatérské divadlo. Na tom nic nezměnily ani všechny dobové excesy cloumající s divadlem sem a tam. A že jich bylo. Od tzv. progresivní dramaturgie, po zobrazení pracujícího člověka až po dedikaci různým výročím včetně státních a stranických. Pořád si myslím, že politický skandál kolem jinak pěkné inscenace Majakovského Horké lázně Jiřího Poláška a Metry Blansko na posledním předlistopadovém JH byl symbolickým završením jedné etapy. Majakovský určitě nebyl zakázaným autorem a stejně to režim nevydýchal.

Jiráskův Hronov byl, je a zůstane součástí českého amatérského divadla jako osobitě část české kultury. Je bytostně spojen s jeho charakteristickými rysy, těží z jeho tradice a také ze své vlastní. Mnohé, co na něm dnes oceňujeme, vložili do jeho základního kamene už otcové zakladatelé. Važme si toho a udělejme všechno pro to, aby vzkvétal.

Proměny amatérského divadla v posledním desetiletí

2000–2009

Milan Strotzer

Zaznamenat zúplna proměny tak košatého a mnohotvárného organismu, jakým je amatérské divadlo, by snad mohl zvládnout tým badatelů. Jeho studie by vydala na dosti objemnou knihu. Následující řádky jsou pouze pohledem toho, kdo se amatérským divadlem zabývá dlouhodobě, kdo ho sleduje, seč je to možné v celé jeho šíři, kdo se mu profesně věnoval i ve sledovaném období prvního desetiletí třetího milénia.

Kapitola 1. | Kvantita

Úvodem by bylo žádoucí uvést, jak početná je amatérská divadelní obec, kolik existuje divadelních souborů, zda došlo ke kvantitativní proměně a jakým směrem. Bohužel, přesná data chybějí vlivem toho, že neexistuje žádná zákonná ohlašovací či registrační povinnost, která by umožňovala průběžně sledovat počty amatérských divadelních kolektivů. Nezbyvá, než se spolehnout na tzv. odborný odhad, podložený sběrem dat pro vydání adresářů amatérského divadla (1993, 2001), statistikami počtu souborů a jednotlivců zúčastňujících se postupových přehlídek, vytěžováním dat z příslušných odborných periodik apod. Tento odhad poukazuje na existenci nejméně dvou tisíc divadelních souborů (uskupení) a nevyklučuje, že jich může být daleko více, a to až o třetinu.

Pokud jde o kvantitativní proměny amatérských divadelních kolektivů, dostupné zdroje vypovídají, že v posledním desetiletí došlo k zvýšení jejich počtu. Poukazují na to četné zprávy o obnově činnosti divadelních spolků, které po dlouhá léta nepracovaly, či o vzniku zcela nových souborů. Zejména však nastal boom v oblasti tzv. studentského divadla, kde je nárůst nejvíce patrný. Začal již v posledním desetiletí minulého milénia a dodnes rozhodně neustal.

Dokladem narůstající divadelní aktivity je mj. statistika, která vypovídá o základně, z níž jsou vybírány soubory a jejich inscenace do hlavního programu Jiráskova Hronova (JH). V roce 2003 jsem v článku o zdrojích výběru programu 73. JH pro přehlídkový zpravodaj napsal: „Uvedená čísla zachycují jen pomyslný vrchol ledovce a jeho úpatí. Podíváme-li se do kraje pod ním a spočteme-li inscenace a vystoupení jen cca stovky systémových přehlídek na krajské úrovni, dostaneme se k číslu 870.“ V roce 2009 jsme napočítali již více jak tisíc inscenací a vystoupení.

Zvláštním jevem a dokladem zvyšující se aktivity v minulém desetiletí je hned několik amatérských divadelních uskupení, v nichž pod společným názvem a institucionálním zastřešením existuje několik většinou nesourodých divadelních souborů či tvůrčích týmů. Vedle konglomerátu divadelních aktivit a souborů, jakým bylo již v předchozím desetiletí Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střežině v Hradci Králové, se objevily další. Jmenujme alespoň ty, které se výrazně zviditelnily na postupových přehlídkách či Jiráskově Hronově. Nesporné mezi ně patří Malá scéna Zlín, která se během druhé poloviny uplynulé dekády profesionalizovala, dále dvěstědvacetičlenný Ty-já-tr Praha, který v poslední sezóně uvedl na celostátních přehlídkách, rakovnické Popelce a Divadelním Děčíně, hned tři zajímavé inscenace vytvořené třemi různými kolektivy (Horkého Pohádky do kapsy, Dürrenmattova Franka páteho a Birinského Raskolnikova). V roce 2010 patrně kulminovala činnost konglomerátu Divadlo Exil Pardubice, který bylo možné potkat s šesti různými inscenacemi na pěti krajských přehlídkách (Geraldio Zlomátka na Wintrově Rakovníku, Marberovo Na dotek na Lounském divadelní, Vančurovo Rozmarné léto a Brdečkův Limonádový Joe na přehlídce Zlom vaz v Ústí nad Orlicí a České Třebové, Schwabovy Prezidentky v Cerveném Kostelci a autorská hra Divadla Tři Bombardéři na Audimaforu v Kostelci nad Orlicí). K největším uskupením náleží Plzeňská neprofesionální scéna a její Divadlo Dialog, zastřešující v současnosti jedenáct divadelních souborů.

Nelze v této souvislosti opomenout Údivadlo DDM Kopřivnice, podobný konglomerát studentských divadelních souborů v Jihlavě, o. s. Thália Vyškov, Divadlo Prkno Veverská

Bitýška, ZUŠ Jaroměř, ZUŠ Ostrov a rozsahem své činnosti také Rádobydivadlo Klapý, byl se jedná o sourodější směřování.

Kapitola 2. | Kvalita

Po pojednání o kvantitě se logicky nabízí nahlédnout proměny amatérského divadla z hlediska kvalitativního. To je pro subjektivní povahu hodnocení umění dost tenký led, na který se neodvažuju vstoupit bez obav, abych se řádně nevyváhal. Pokusím se vkročit na místa, která se mi jeví jako dostatečně pevná.

Při prvním povšechném ohlédnutí a srovnání s tím, co bylo před deseti a dvaceti lety, popřípadě ve dvou dekádách předchozích, se mi nevyjevují nějaké propastné kvalitativní rozdíly. V průběhu oněch čtyř desetiletí, která jsem intenzivně prožil s amatérským divadlem, tu vždy bylo možné registrovat tři základní typy divadelních kolektivů. Jednak soubory, pro něž je divadlo především prostředkem k setkávání se, u nichž převládají funkce socializační nad estetickými. Tato skupina byla a patrně je dodnes tou nejpočetnější. Vedle ní existovala, a není tomu ani dnes jinak, poměrně početná skupina souborů, povětšinou měšťanského typu, u níž se snoubí funkce socializační s uměleckými ambicemi. Občas z této platformy vzešly zdařilé inscenace, které však paradoxně popíraly smysl amatérské divadelní činnosti v možnosti být jedinečnou a objevující. Základem pomyslného úspěchu tu byla a je snaha osvojení ověřených a zažitých inscenačních postupů a principů profesionálních scén. Třetí typ souborů, vždy menšinový, reprezentuje tu část amatérských divadelních tvůrců, pro něž je divadlo prostředkem vyjádření názorů, pocitů, postojů a stanovisek, a to seč možno neotřelými prostředky, které mají schopnost zaujmout a oslovit diváky. Tento typ souborů tu byl v minulosti a nechybí ani dnes. Představoval vždy živnou půdu divadelního dění a lze s potěšením konstatovat, že tomu je tak i v současnosti.

Typologie je to velice zjednodušená, mohla by být rozšířena o skupiny souborů nacházející se na pomezí jednotlivých typů či nahlédnuta z jiných zorných úhlů. Nicméně mám za to, že se takto pojaté rozvrstvení v zásadě nezměnilo a platí nejméně čtyřicet let. Stejně je to s efekty dosahovanými usilováním souborů toho kterého typu. Nutno poznamenat, že z hlediska kvality amatérské divadelní činnosti nelze ten který typ divadelního kolektivu a jeho usilování, natož pak výsledky práce, stavět nad jiný. Každý plní svou nezastupitelnou funkci, tu společenskou, tu supletu profesionální scény, tu hledání nových cest a možností.

Takto vzato, by se mohlo zdát, že z hlediska kvalitativního je stav setrvalý. Účast českých souborů na nejrůznějších zahraničních festivalech bývá označována jako úspěšná, někdy dokonce jako bezkonkurenční, z čehož lze vyvodit stav setrvalě dobrý. Jen ojedinele jsem měl příležitost být svědkem, že tomu tak bylo. Vícekrát jsem se zúčastnil jako pozorovatel zahraničních festivalů, na nichž žádný náš soubor nehrál, a díky tomu vím, že o bezkonkurenčnosti hovořit nelze. Ostatně nejednou jsme se o tom mohli přesvědčit i doma, např. na Jiráskově Hronově. Tím nechci zpochybňovat kvality našich předních souborů, jen poukázat na to, že je amatérské divadlo jako celek v neustálém pohybu, a to i tam, kde bychom to příliš neočekávali.

Opustíme-li první povšechné ohlédnutí a podíváme-li se pozorněji, zda přece jen nedošlo v posledních letech v českém amatérském divadle k nějakému kvalitativnímu posunu, zjistíme jich hned několik. Ukažme si je na Jiráskově Hronově coby celostátní mezidruhové přehlídce amatérského divadla, kde je to nejzřetelnější. Mějme přítom na paměti, že hronovský vzorek není odrazem celku amatérského divadelního dění, ale víceméně té části, reprezentované soubory, které jsem ve výše uvedené typologii označil na druhém a třetím místě.

Jednou z proměn je ta, již by šlo ve stručnosti označit heslem „od dramatických básníků k autorské tvorbě“. Zatímco v první polovině uplynulé dekády byl poměr inscenací vzniklých na základě textů dramatických autorů a inscenací založených na původních autorských textech a dramatinizacích literárních předloh takřka vyrovnaný, pak ve druhé polovině dekády, přesněji od roku 2005, se výrazně proměnil. Převaha autorských

textů a dramatinizací neustále narůstala od přibližného poměru 1:2 až po 1:4 v roce 2009, kdy bylo v hlavním programu uvedeno pouze 6 her dramatických autorů a naproti tomu 24 původních autorských prací a dramatinizací.

Druhá výrazná proměna nastala nejviditelněji v polovině minulého desetiletí, konkrétně v roce 2005. Lapidárně ji lze označit „od tématu k pocitu“. Již v letech předěšlých bylo možné vysledovat tendenci odklonu od témat společenských, přesněji celospolečenských, a tíhnutí k zaobírání se tématy osobnostními. Nicméně, téma tu hrálo stále dominantní roli. Tentokrát se proměna jeví právě jako reakce na určující postavení tématu. Tvůrci svými inscenacemi (představeními) záměrně nevyjadřují stanoviska, nýbrž své pocity ze světa, v kterém žijí, a to zaostřené jako prosté konstatování. Ta proměna se logicky děje ruku v ruce s odmítáním inscenovat hotové textové předlohy vytvořené dramatiky a ubíráním se cestou vlastní autorské tvorby, jejímž prostřednictvím lze snáze osobitě vyjádřit subjektivní stavy a pocity.

Ony proměny, které jsem se snažil pojmenovat v předchozích řádcích, úzce souvisejí a přímo vedly ke škále divadelních i paradivadelních projevů do té doby nebývalé. Nejde tu jen o širokou paletu divadelních druhů, žánrů či poetik, tu samo sebou přináší koncepce JH jako mezidruhové přehlídky. Jde tu o **rozvrstvenost a rozrůzněnost** ve všem všudy, v používání inscenačních principů a postupech, v užití osobitých znakových systémů, ve způsobech, jak je interpretovat atp. Nelze v těchto souvislostech nevidět i projevů rozvolnění druhové příslušnosti či druhové a žánrové synkreze při tvorbě inscenací. Tato diferenciací či disperze se postupně prohlubovala po celé minulé desetiletí a v jeho posledních letech, zdá se, kulminovala. Tak značné rozrůzněné divadelního jazyka patrně nezaznamenala žádná ze sedmi předchozích dekád hronovské přehlídky.

Konfrontace nejrozmanitějších divadelních i paradivadelních projevů na festivalové půdě vedla na jedné straně ke kontroverzním postojům části hronovského publika, a to zejména v letech 2003–2005, aby na druhé straně hned rok nato bylo stejné publikum vstřícnost sama. Výstižně a zároveň varovně to vyjádřil Vladimír Mikulka v přehlídkovém zpravodaji: „...stejně publikum přijímá *Dentální rapsodii* či *Když tančila... jako málem nejlepší hronovské inscenace, aby se vzápětí bavilo na absurdní hřiště plzeňského Pachýře, která divákům rozhodně nic neusnadňuje. Je to tolerance, ze které jde na mne tak trochu strach.*“ V témže roce 2006 se hrála Jiráskova Lucerna, k níž by hronovské publikum před několika lety zaujalo nesmířlivý postoj. Tentokrát ji přijalo a ocenilo nemalým potleskem. Myslím, že i tento rys **tolerance** lze označit jako jistou proměnu v amatérském divadle. S výkladem, o čem ta proměna vypovídá, obezřetně posečkám.

Programová skladba JH 2007 obnažila, více než kdy jindy, jistou specifickou stránku kvalitativní proměny amatérského divadla. Nejméně polovina souborů zařazených do hlavního programu zjevně neusilovala o tzv. celovečerní představení. Poměrně značný počet inscenací byl založen na principech a postupech scénování, vycházejících z praktik uplatňovaných v současném divadle hraném dětmi a především v dramatické výchově dětí. Na stránkách Zpravodaje JH a v Problémovém klubu zaznělo znovuoživené téma „**dramatická výchova versus výchovná dramatika**“. Dlouhodobé cílené působení v této oblasti, spjaté sice tak či onak s divadlem, bylo zaměřeno především na aspekty pedagogické. Zejména role vzdělávací na nejrůznějších úrovních, včetně vysokoškolského studia, přinášela v průběhu let efekty, které se nutně promítaly a promítají do dalších oblastí a druhů divadla.

Divadlo hrané dětmi (dětské divadlo) se inspirovalo zahraničními vzory a nastoupilo v 70. letech 20. století radikální cestu tzv. dramatické výchovy (výchovné dramatiky), akcentující především pedagogické funkce. Pokud nemělo dětské divadlo ustrnout v netvořivých praktikách, zavedených klišé a kýči, byl to patrně krok nevyhnutelný, leč zároveň ošidný v razantním uplatňování funkcí výchovných jako dominantních. Navzdory této víceméně jednostranné a tudíž jednodušší cestě, vedoucí k proměnám dětského divadla, se objevovaly výrazné, vpravdě divadelní počiny, vycházející z premisy rovnocennosti aspektů pedagogických a estetických. Reprezentantem této linie dětského divadla byla po poměrně dlouhou dobu především Mladá scéna Gottwaldov v čele s pedagogem, režisérem a hercem Antonínem Navrátillem. Jakmile „Navrátilova gottwaldovská éra“ skončila, byli jsme svědky zřetelného odklonu od divadla k výchově a

inscenací, které by bylo možné posuzovat estetickými měřítky, ubývalo. Snad jediným, kdo dlouhodobě přicházel s inscenačními výsledky, v nichž byly divadelnost a efekty výchovné dramatiky v rovnováze, bylo Hudradlo ze Zlivi v čele s Miroslavem Slavíkem, ojedinele pak soubory vedené Věrou Dřevíkovskou z Prahy, Jiřinou Lhotskou z Mělníka, Irenou Konývkovou z Ostrova, Věrou Pánkovou z Olomouce, Janou Štrbovou z Děčína a některými dalšími.

Frekvence divadelních počinů v této oblasti stále slábla. Už se zdálo, že z poměrně početně silného zázemí, jaké dětské divadlo má, se nelze tak honem něčeho výraznějšího dočkat, pokud nenastane kýžená rovnováha v přípravě vedoucích dětských divadelních kolektivů. V uplynulém dekadě k takovému uvědomění došlo, a aniž by to byl výsledek snažení ve smyslu nabytí oné rovnováhy mezi funkcemi výchovnými a estetickými (k tomu povede dlouhá cesta), dostavil se výsledek, který lze považovat za blýskání na lepší časy. Vedení dětského kolektivu se ujala v Karlových Varech herečka Hana Franková. Její Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy dalo o sobě vědět nejedním zajímavým počinem. Toto snažení bylo korunováno inscenací Já, Holden, vycházející z motivů a témat románu J.D. Salinger (JH 2009). Profesor Jan Cisař v Amatérské scéně č. 5/2009 v článku Hronov postalternativní? práci souboru charakterizoval slovy: „...všechny scénické prvky tvoří vypázenou a promyšlenou strukturu. Je to režirované divadlo, je to inscenace, v němž se tvorba autorky scénáře a režisérky Hany Frankové pojí organicky s její činností zkušené pedagožky dramatické výchovy, která pojem dramatický dovedla v této inscenaci k bodu, v němž scénická divadelní interpretace herectvím otevírá přes literaturu vstup do komplexního prožitku lidských osudů, jež obsahuje a sděluje více než slova. Ostatně: nic více a nic méně je i smyslem tradičního činoherního herectví, jež se potkává pod vedením režiséra s autorovým textem.“

Pojednání o kvalitativních proměnách amatérského divadla v uplynulém desetiletí si na tomto místě dovoluji uzavřít odkazem na příspěvek profesora Jana Cisaře *Proměny jazyka amatérského divadla* a jedním trumfem navrch. Ten trumf je z rodu autorského. Ne že by se nic takového v minulosti nepříhodilo (např. Pavel Dostál, Jan Antonín Pitínský), ale poslední dekáda vše přebila. Reč je o původních autorských hrách, které vznikly na půdě amatérského divadla, prokázaly své nesporné kvality na postupových přehlídkách a úspěšně korunovaly na Jiráskově Hronově. Tím však jejich pouť po divadelních jevištích neskončila, ale pokračovala na scénách profesionálních.

Autoři ze souboru V.A.D. Kladno, skrytí pod pseudonymy Kazimír Lupinec a Soňa Štemberová, byli v minulém dekadě první, jejichž hra *Rozpaky zubaře Svatoopluka Nováka* vstoupila na profesionální jeviště, a sice na klubovou scénu pražského Divadla ABC v režii Milana Schejbala, posléze na jeviště Mladé scény Zlín v režii Petra Nýdrleho. Kmenový autor souboru Nejhodnější medvídek v Hradce Králové René Levínský napsal pro svůj soubor pod pseudonymem Samuel Königgratz hru *Ještě žiju s věšákem, čepicí a plácačkou*. Netrvalo dlouho a hra se ocitla na repertoáru pražského Divadla v Dlouhé v režii Hany Burešové a poté se dočkala filmového zpracování v režii Pavla Göbla a Romana Švejdy. Do třetice všeho dobrého: hra Martina Františáka a členů souboru Jana Honsy z Karolinky *Doma* se po svém slavném uvedení na Jiráskově Hronově dostala rovnou na jeviště Národního divadla v Praze v režii Michala Dočkala (premiéra 21. 6. 2007).

Kapitola 3. | Přehlídka

Devadesátá léta předchozího století byla ve znamení vytváření či snahy o udržení možností prezentace, poměřování a odborné reflexe výsledků práce amatérských divadelních souborů a jednotlivců prostřednictvím postupových přehlídek v jednotlivých druzích a oblastech divadla a recitace. Pokud se někde nacházela v pokrytí, ať z hlediska demografického či druhového, bílá místa, podařilo se je zacelit v minulém desetiletí. Vznikla ustálená síť krajských a celostátních (národních) druhových přehlídek s návazností na Jiráskův Hronov, festival amatérského divadla završující každoročně divadelní sezonu amatérského divadla.

Pro dotvoření účelné a systémové sítě bylo přikročeno k realizaci dvou podstatných kroků. V roce 2003 byla v rámci již existující vícedruhové přehlídky Náchodská prima sezóna vytvořena půda pro samostatnou celostátní přehlídku studentského divadla, od roku 2009 konanou v Ústí nad Orlicí pod názvem **Mladá scéna**. Souběžně byl od roku 2003 nově koncipován **Šrámkův Písek** jako celostátní přehlídka netradičního divadla s možností účasti souborů bez věkového omezení, souborů experimentujících, ubírajících se cestou výsostně netradičních divadelních i paradivadelních postupů, tj. objevujících neověřené možnosti divadla, vycházejících z různých druhů umění, oscilujících na jejich pomezí atp. O rok později se vymezení Šrámkova Písku, respektive jeho druhové označení zjednodušilo na přehlídku experimentálního a následně experimentujícího divadla.

Systém postupových přehlídek se v současnosti ustálil v této struktuře:

- Krakonošův divadelní podzim, národní přehlídka venkovských divadelních souborů ve Vysokém nad Jizerou;
- Tanec, tanec..., celostátní přehlídka scénického tance mládeže a dospělých v Jablonci nad Nisou;
- **Popelka**, národní přehlídka činoherního divadla pro děti v Rakovníku;
- Jednoaktovky SČDO, národní přehlídka jednoaktových her v Holicích (bienale);
- Kaškov Zbraslav, národní přehlídka jednoaktových her v Praze-Zbraslavi (bienale);
- Národní přehlídka seniorského divadla ve Znojmě (bienale);
- Pohárek SČDO, národní přehlídka divadelních monologů a dialogů ve Velké Bystrici;
- **Otevřeno**, celostátní přehlídka pantomimy a pohybového divadla v Kolíně;
- Divadlo jednoho herce SČDO, národní přehlídka v Kaznějově (bienale);
- **Divadelní Děčín**, celostátní přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla v Děčíně;
- **Šrámkův Písek**, celostátní přehlídka experimentujícího divadla v Písku;
- **Dětská scéna**, celostátní přehlídka dětského divadla a recitace v Trutnově;
- **Wolkrův Prostějov**, celostátní festival poezie v Prostějově;
- **Mladá scéna**, celostátní přehlídka studentských divadelních souborů v Ústí nad Orlicí;
- **Loutkářská Chručim**, celostátní přehlídka amatérského loutkářství v Chručimě;

S výjimkou Otevřeno v Kolíně předchází všem celostátním (národním) druhovým přehlídkám krajské (oblastní) postupové přehlídky, v oblasti dětského divadla a recitace navíc kola obvodová. Výběr pro Jiráskův Hronov je prováděn prostřednictvím celostátních (národních) přehlídek.

Všechny celostátní (národní) přehlídky jsou příležitostí k odborné reflexi inscenací a vystoupení, většinou formou rozborových seminářů. Na všech klíčových přehlídkách (viz tučně označené), ale i na dalších jsou pořádány tematické semináře a dílny.

Příležitost uplatnit inscenace se divadelním souborům skýtá nejen v místech působení a v jejich okolí, na přehlídkách postupových, ale také na sotva spočitatelném množství přehlídek organizovaných v každém větším městě, začasté však i v docela malých obcích. Minulé desetiletí se stalo přímo přehlídkovou línou nebyvalého rozsahu. Pro srovnání stačí nahlédnout do kalendářů akcí zveřejňovaných v časopise Amatérská scéna před deseti lety a nyní (viz www.amaterskascena.cz). Zdá se, že se občanská společnost má v tomto ohledu čile k světu.

Kapitola 4. | Paměť

V celé historii českého amatérského divadla nenalezneme období, v němž by bylo vykonáno tolik pro zachování paměti tohoto fenoménu – nejstarší umělecké aktivity, jako v minulém desetiletí a v několika letech předcházejících.

V roce 1998 byl vydán knižně pod názvem **Cesty českého amatérského divadla – Vývojové tendence** první ucelený pohled na dějiny českého amatérského divadla od formování české divadelní kultury až po současnost. Zpracoval jej kolektiv teatrologů vedený profesorem PhDr. Janem Cisařem, CSc. O rok později vyšla knižně **Bibliografie českého amatérského divadla** zahrnující 2020 bibliografických záznamů a 129 vyobrazení

titulů publikací a časopisů, odkazů na texty historické, teoretické, dokumentační i instruktivní a metodické. Obsahovala též soupis časopisů a publikací souvisejících s festivaly a přehlídkami. Bibliografii připravil Jiří Valenta s kolektivem spolupracovníků.

Projekt, jehož cílem bylo zachytit minulost i současnost amatérského divadla, pokračoval pod vedením PhDr. Vítězslavy Šrámkové knižním vydáním dvoudílného **Místopisu českého amatérského divadla**. Jeho první díl, hesla A–M, vyšel v roce 2001 a postihl divadelní život 2705 míst. V roce 2002 byl vydán druhý díl, hesla N–Ž, a zaznamenal stopy působení divadelních souborů v dalších 3609 obcích, městech a jejich městských částech, přičemž jen heslo Praha by vydalo na samostatnou knihu.

Vydání místopisu poukázalo na to, že se v českých zemích hrálo divadlo téměř v každé obci, často i v těch nejmenších vesničkách, a je dokladem nezměrného významu amatérského divadla pro jejich kulturní rozvoj a společenský život. V teatrologii unikátní encyklopedickou práci připravili PhDr. Vítězslava Šrámková a Jiří Valenta se širokým okruhem spolupracovníků.

Uvedené publikace vydané Národním informačním a poradenským střediskem pro kulturu (NIPOS) Praha se staly základem **Databáze českého amatérského divadla** umístěné na internetových stránkách www.amaterskedivadlo.cz. Materiál je v ní nově strukturován, doplňován a zpřesňován. Jednak vlastním badatelským výzkumem, jednak – a podstatně – z informací externích spolupracovníků. Slovy zpracovatelů: „*Databáze je rozsáhlé, bohaté strukturované dílo encyklopedického charakteru, které postupně zpracovává více než dvousetletou historii i současnost českého amatérského divadla formou slovníkových hesel souborů, osobností, míst, v nichž se hrálo divadlo, přehlídek a jejich ročníků. Hesla jsou vzájemně provázána sítí vazeb a vybavena obrazovou a textovou dokumentací, bibliografií a odkazy na archivy, v nichž jsou uloženy další materiály. /.../ Databáze je koncipovaná jako otevřená, nezaměřuje se pouze na zaznamenání historie, ale i na aktuální amatérské divadelní dění.*“ Její zakladatelé PhDr. Vítězslava Šrámková a Jiří Valenta získali na sklonku roku 2007 Cenu ministra kultury „za přínos k rozvoji české kultury“ s přihlédnutím k realizaci tohoto projektu i předchozím pracím věnovaným historii amatérského divadla v České republice.

Významným edičním počinem v minulém desetiletí se pro zachování paměti amatérského divadla stala série třech knih vydaných z podnětu někdejšího ministra kultury Pavla Dostála. Tituly **Pódia z krabičky** (NIPOS Praha 2005), **Divadla svítící do tmy** (NIPOS Praha 2006) a **Divadla svítící do tmy II** (NIPOS Praha 2007) nesou ve svých podtitulech označení „nesoustavně nahlédnutí do historie malých / autorských neprofesionálních scén 60. / 70. / 80. let 20. století. Nejedná se o teoretické studie, ale o zachycení atmosféry oněch třech desetiletí prizmatem neprofesionálních malých scén, tzv. divadel malých forem a autorských divadel, o zachycení jejich historie a významu. První díl této trilogie doprovdilo 5 CD s nahrávkami stovky písní z autorské tvorby malých scén. Knihy jsou dílem kolektivu teatrologů a pamětníků. O jejich zpracování a vydání se zasloužila redakce Mgr. Lenky Láznovské, PhDr. Vítězslavy Šrámkové a PaedDr. Františka Zborníka za redakční spolupráce Jany Štefánkové.

Rezervoáry paměti amatérského divadla a současné organizátory jeho aktuálního dění a také poskytovateli servisu byla a jsou periodika. V uplynulém desetiletí doznalo nejedno z nich výrazné proměny jak obsahové, tak formální. Nejpatrnější je to na časopise **Amatérská scéna**, dvouměsíčníku pro amatérské divadlo a umělecký přednes. Časopis přinášel co možná nekomplexnější informace o tom, co se v této oblasti událo, poskytoval servis v oblasti dramaturgické, legislativní, technicko-organizační aj. Zprostředkoval zkušenosti ze života souborů a zajišťování jejich existence, reflektoval zahraniční dění a zkušenosti, monitoroval činnost souborů a připomínal jejich výročí, včetně jubileí tvůrčích osobností etc., etc. Na stránkách časopisu či v jeho příloze lze nalézt odborné teatrologické statě i celé publikace vycházející na pokračování. V repertoárové příloze bylo otištěno 51 původních divadelních her a dramatizací vzniklých na půdě amatérského divadla. Prostřednictvím přílohy, bulletinu **d'ARTAMAN**, se čtenářům dostávalo informací o připravovaných přehlídkových, vzdělávacích aj. akcích. Amatérská scéna, jejímž

vydavatelem je NIPOS-ARTAMA Praha, se v posledním desetiletí za redakčního vedení Mgr. Lenky Láznovské a následně PhDr. Milana Strotzera stala jedinečným nejucelenějším zdrojem informací o amatérském divadelním dění v ČR.

Na přelomu let 2009/2010 se podařilo navíc vytvořit nový potřebný a smysluplný informační a vzdělávací portál www.amaterskascena.cz. Portál je účelnou uživatelskou bází pro soustředěné získávání informací, ať již pro aktuální potřebu amatérských divadelníků (a nejen jich), ale i pro ty, kteří se chtějí zabývat předmětnou oblastí hlouběji (studenti v oboru, badatelé). Uživatelé zde mj. naleznou vše, co bylo otištěno na stránkách časopisu od roku 2000, s výjimkou textů her otištěných v repertoárových přílohách a částečně toho, co je obsahem posledního ročníku.

Podobnou proměnu lze zaznamenat u dalších periodik, jakými jsou **Tvořivá dramatika** (vydává NIPOS-ARTAMA ve spolupráci se Sdružením pro tvořivou dramaturgiu a KVD DAMU), **Loutkář** (Sdružení pro vydávání časopisu Loutkář) a **Divadelní hromada**, zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů a recitátorů ve východních Čechách, na pomezí Moravy a v části Sudet (Středisko amatérské kultury IMPULS Hradec Králové ve spolupráci s VSVD). Pro oblast scénického tance vznikl nový časopis **pam pam** („my“, sdružení pro taneční a pohybové divadlo ve spolupráci s NIPOS-ARTAMA). K informovanosti přispívaly oborové bulletiny **Kormidlo** – bulletin pro dětské estetické aktivity, loutkářský **Vykřičník** (oba NIPOS-ARTAMA), ale také **Dobré divadlo dětem**, občasník vydávaný o. s. stejného názvu.

Významným počinem pro uchování paměti se stalo zřízení **Muzea českého amatérského divadla v Miletině**. Impulz k tomu dal Divadelní soubor Erben v Miletině již v roce 2002. Majitel místního zámku pan Ondřej Stýblo nabídl prostory, byl proveden sběr exponátů v severovýchodních Čechách a zpracován scénář (Jiří Valenta). Po posouzení scénáře skupinou významných českých teatrologů byly v roce 2005 zahájeny práce na instalaci expozice a v roce 2006 činnost muzea zahájena vernisáží první části expozice. O rok později se podařilo otevřít její druhou část. V letech 2007–2008 realizovalo muzeum putovní výstavu **Malované opony**, která zprostředkovala návštěvníkům zachovaná díla tvůrců, jimiž bylo v minulosti vítáno publikum v divadelních sálech. Informace o oponách sebral, do Databáze českého amatérského divadla zařadil a výběr pro výstavu pořídil Jiří Valenta. V roce 2009 vyšel tiskem atraktivní průvodce muzeem. Jeho autor Jiří Valenta rozhodně nešetřil slovy v názvu „Putování od maškar k divadlu z libosti, přes ochotnické hnutí k divadlům svítícím do tmy, až k amatérskému divadlu dneška“. V současnosti vrcholí práce, jejímž výsledkem bude zprostředkování malovaných opon formou obsáhlé publikace.

Kapitola 5. | Otazníky

V časopise Amatérská scéna od 1. čísla ročníku 2010 vychází na pokračování seriál Mgr. Lenky Láznovské o amatérském divadle v zahraničí. V každém dílu věnovanému jedné zemi se autorka zabývá i otázkami organizovanosti amatérského hnutí. Hned v prvním čísle je z tohoto zorného úhlu nahlíženo německé amatérské divadlo. Má jednu silnou organizaci (BDAT – Bund deutscher amateur Theater), která je díky své velikosti s doložitelnou početnou členskou základnou čítající asi 2 miliony osob, což je zhruba 2,5 procenta obyvatel, respektovaným partnerem státní a zemským institucím. To jí umožňuje čerpat nemalé prostředky z veřejných zdrojů ve prospěch hnutí, které zastupuje.

U nás se po listopadu 1989 zdála být reálnou snaha vybudovat obdobnou jednotnou organizaci, ale vývoj se ubíral opačným směrem. Vedle existujícího Svazu českých divadelních ochotníků (SČDO) vznikly další organizace proklamující celostátní působnost, a sice Amatérská divadelní asociace (ADA), Volné sdružení východočeských divadelníků (VSVD), Sdružení divadelních aktivit a dal., a tak namísto účelného sjednocení došlo k tříštění sil. V minulém desetiletí si zástupci některých, zejména těch neaktivnějších občanských sdružení uvědomovali naléhavou potřebu vytvoření jednotné organizační platformy, která by mohla být respektovaným zástupcem a mluvčím celého amatérského divadelního hnutí v ČR. Dne 14. 10. 2006 ve Vysokém nad Jizerou podepsaly tři organizace

amatérského divadla – SČDO, VSVD a Občanské sdružení divadelních ochotníků (se sídlem v Ústí nad Orlicí) – smlouvu, již vytvořily svaz občanských sdružení pod názvem **Maticе českých divadelníků**. Občanská sdružení, která se stala členy matice, i nadále uplatňovala svou právní subjektivitu. Matice, která by měla být „*nástrojem k jednotlivému partnerství k vnějšímu jednání o budoucnosti i současnosti českého amatérského divadla*“, se obrátila na další občanská sdružení s výzvou ke vstupu do vytvořeného svazu. Její nabídka však nedoznala odezvy. Pokus o vytvoření silné opory pro hájení zájmů amatérských divadelníků ztroskotat na nezájmu a nechuti k organizovanosti.

Rezignace na sdružování přináší pro amatérské divadelní hnutí jistá rizika. Nemám přítom na mysli případné katastrofické scénáře vyvolané nepříznivými ekonomickými podmínkami či politickou krátkozrakostí. Mám na zřeteli možnosti systémového vzdělávání amatérských divadelníků. V celé své historii mu české ochotnické (amatérské) divadlo věnovalo značnou péči, a to prostřednictvím někdejší spolkové činnosti, která byla po roce 1948 umrtvena z politických důvodů. Posléze se péče o vzdělávání chopily státem konstituované instituce, a opět tu bylo nemálo vzdělávacích příležitostí, tentokrát zprostředkovaných někdejšími krajskými a okresními kulturními středisky, a také tzv. lidovými konzervatoři a dalšími organizacemi. Ze zcela jiných, nicméně rovněž politických důvodů byly tyto možnosti vzdělávání a systematické péče zatraceny jako přežitek bývalého režimu. Stalo se tak téměř plošně. Světlou výjimkou je dodnes Královéhradecký kraj a jeho Středisko amatérské kultury Impuls. Na chvíli se držela Praha a posléze se přidaly Pardubice.

Není určitě náhodou, že se na Královéhradecku a v těsném okolí daří amatérskému divadlu více než kde jinde. Jestli totiž něco amatérskému divadlu u nás chybí, je to podle mého soudu dostatečná suma systematicky (ne jednorázovými semináři) poučených režisérů a dalších tvůrčích osobností, alespoň taková, jakou české amatérské divadlo disponovalo před listopadem 1989. Dlouhodobé opakované Kurzy praktické režie NIPOS-ARTAMA, rozsáhlá péče královéhradeckého Impulsu, dílčí podíl občanských sdružení na vzdělávání amatérských divadelníků (SČDO, ADA), další ojedinělé pokusy např. v jižních Čechách ani semináře a dílny Jiráskova Hronova, Loutkářské Chrudimi, Šrámkova Pisku (v Šumperku), Dětské scény v Trutnově a dalších přehlídek nemohou nahradit systematickou soustavnou péči institucí, které byly, až na uvedené výjimky, zrušeny. Ona rezignace na sdružování mj. ústí do nemožnosti vyvinout tlak na znovuoobnovení např. krajských článků obdobných královéhradeckému Impulsu, tj. docela malých zařízení, která by se systematicky věnovala vzdělávacím aktivitám ve svém regionu, ale také odborně fundovanému organizování krajských přehlídek atp. Bylo by možné pokračovat dalšími riziky, setrvám u toho jednoho, neboť jsem přesvědčen, že je pro další bytí a zachování dobré úrovně našeho amatérského divadla klíčové.

Otazníků vyvstalých v minulém desetiletí bychom našli celou paletu, např. stírání hranic mezi profesionálním a amatérským divadlem; tendenci k malým obsazením a naproti tomu realizace monstrózních projektů nebývalého rozměru; nezlomnou situaci v oblasti činoherního divadla pro děti, které je ve své většině trvale popelkou mezi všemi dalšími druhy a oblastmi divadla; hraní si na vlastním písečku, ať výsostně ochotnickém a naproti tomu jakoby profesionálním; proměny v odklonu od přímé i nepřímé profesionální pomoci dramaturgické, režijní, scénografické divadelním souborům a naproti tomu podílení se, zvláště herců, na realizaci inscenací amatérských souborů etc., etc. To všechno jsou jevy (snad s výjimkou činoherního divadla pro děti), které jsou v pohybu. Nechme je rozhýbat, abychom pak mohli cosi relevantního vyvozovat.

Deset let je z hlediska vývoje divadelního organismu velice krátké údobí. Nicméně, i za tak krátkou dobu se může vytvořit cosi zásadního pro další bytí. Myslím, že se cosi zásadního stalo a souběžně, bohužel, nestalo. Snažil jsem se to postihnout v řádcích výše, vědom si toho, jak kuse a také veskrze subjektivně.

Jiráskův Hronov po postmodernismu

Jan Císář

Když v roce 2005 vystoupil na Jiráskově Hronově soubor Pachýř Pačejoř, vyvolala především druhá polovina jeho představení (Pachýřovo hledání) u dost velké části amatérské veřejnosti pobouření až odpor, a také řadu zásadních otázek i vážných pochybností. Ostatně, když jsem tento soubor – samozřejmě s dalšími – doporučoval z Loutkářské Chrudimi do programu JH, vzbudilo to u mnohých podobnou reakci. Člověk, jehož soudů a dlouholetého působení v amatérském, zejména loutkovém divadle si vážím, se mne zeptal, zda to doporučení myslím vážně. Také jej podoba tohoto scénického tvaru velmi iritovala, pocítoval ji stejně, jak to na JH formulovaly odsuzující výtky: jako neumělost, primitivismus, diletantství. Posuzováno tradičními a klasickými divadelními kritérii, která od poloviny 18. století rozhodujícím způsobem ovlivňovala evropskou divadelní kulturu, to bylo nejen pochopitelné, ale i naprosto oprávněné. Jenže: to představení se těmito kritérii **záměrně i nezáměrně** vzdalovalo. Neboť se napájelo ze zcela jiných pramenů a zdrojů než osvícenských – z **postmodernismu**.

Myslím, že Pachýřovo hledání rozevřelo problematiku proměn divadelního jazyka minulého desetiletí razantně a zásadně. Psal jsem tehdy v souvislosti s tímto představením o teorii chaosu a citoval jsem slova o „extrémní, eskalované modernosti, o procesu neustálé modernizace“. Šlo tehdy jednoznačně o důrazný nástup postmodernistických postupů, principů a postojů v období **PO** postmodernismu. V tomto případě se to použití dnes tak oblíbené předpony post přímo nabízí. Neboť **post-postmodernismus** označuje fázi, v níž už výsledky a podoby postmodernismu vstupují celkem samozřejmě do celku jazyka amatérského divadla a stávají se jednou z jeho součástí; to není dravý nápor cizího tělesa, jenž je pro dosavadní stav organismu nepřijatelný. Lubomír Doležel ve studii Fikce a historie období postmoderny uvažuje o určení místa postmodernismu v čase a konstatuje, že „existují známky, že se vynořil v letech šedesátých a kvetl asi do poloviny let osmdesátých.“ Lze se spolu s Doleželem ptát: „Je dnes uzavřen?“ a nepochybně s ním rovněž sdílet stanovisko, že „v širší oblasti působení bude asi ještě dlouho představovat protioficiální kulturní alternativu“, byť „můžeme dnes rozpoznat jeho zrození, období jeho rozkvětu i jeho ústup“. V současnosti zaznamenáváme jeho ústup, ale stejně jako jiné kulturní a umělecké směry v minulosti – realismus, romantismus, avantgarda – zanechal po sobě hluboké stopy, stal se historickou etapou, která se promítla a nadále promítá do naší přítomnosti právě jako post-postmodernismus.

České amatérské divadlo se s postmodernismem setkalo už v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. století v době jeho rozkvětu. V jednom tehdejších velmi vlivném proudu, který měl mnoho názvů, jako třeba netradiční, neinterpretací, autorské divadlo, způsobil velké proměny v tvorbě i chápání divadla a posunul také amatérské divadlo díky nenormálnosti tzv. „normalizace“ na nebývalou výši estetické, umělecké kvality. Uplatňovaly se v něm na konkrétní praktické úrovni takové způsoby tvorby, které se konfrontovaly s běžnými scénickými konvencemi a jako kacířské provokace představovaly protioficiální divadelní alternativu. V devadesátých letech se tohoto proudu oprávněně, logicky a přirozeně ujalo divadlo profesionální a uskutečňovalo to, co nemohlo zkoušet před listopadem 1989. Amatérské divadlo se výrazněji a komplexněji začalo znovu do souvislosti postmodernismu začleňovat zhruba na přelomu obou století, tentokrát už ve fázi post-postmodernismu, kdy vznikly předpoklady pro to, aby se ve svých podmínkách a s ohledem na svou specifitost mohlo **po svém** s podněty tohoto druhu vyrovnávat.

Zdůrazňují-li osobitost, jedinečnost a samostatnost tohoto vyrovnávání, chci tím potvrdit na jedné straně nepochybnou souvislost jazyka amatérského divadla s celkovým divadelním vývojem, na straně druhé však upozornit na to, že v období skutečné normálnosti amatérské divadlo nemá a ani nemůže dělat to, co dělá divadlo profesionální. Kdysi řekl jeden z nejlepších znalců českého amatérského divadla Jiří Beneš: *Ochotnické divadlo konzervuje ve své tradiční větvi postupy divadla profesionálního*. Tento názor dokonale stvrzuje, jaký vliv má profesionální divadlo a jeho jazyk na divadlo amatérské. Jde ovšem o víc: o podstatu možností amatérského divadla komunikovat s divákem, který je

svou životní zkušeností (včetně divadelní) organicky se svým amatérským divadlem propojen. Amatérské divadlo není v žádném případě jenom ryze uměleckou záležitostí, v níž je na prvním místě funkce estetická – tedy divadelní kvalita. Plní ve svém konkrétním prostředí i jiné „mimodivadelní, mimoestetické, mimoumělecké“ funkce, pro něž je divadelní jazyk pouhým **prostředníkem; médiem**. Ty funkce jsou různé, ale mají **společného sociologického jmenovatele**. Termín sociologický nelze ovšem chápat jednoduše jako přímočarý vztah mezi společností a amatérským divadlem. Jde o složité a strukturálně rozčleněné společenské a sociokulturní podmínky produkce a recepce scénického divadelního tvaru. Neboli: o amatérské představení jako projev zakořeněný v určité pospolitosti, komunitě, s níž sdílí její životní zkušenosti a mluví o nich jejím jazykem. Alena Zemníčková to jednou formulovala takto: *Zdá se, že není místa, které by bylo tak výmluvným obrazem společnosti jako je Jiráskův Hronov. Ochotnické divadlo hraje ve společnosti roli, která je divadlu nejlustřejší a pro níž vůbec vzniklo: je obrazem obce, věci veřejných i jednotlivých lidských osudů*. Podle mého názoru se každé hlubší a principiálnější přemýšlení o jakémkoliv stránce amatérského divadla – zvláště tedy ve vztahu k Jiráskovu Hronovu – musí rozvíjet s tímto vědomím.

Markantně a názorně, skoro instruktivně tohle v posledním hronovském desetiletí předvedla některá představení, která vyrostla ústrojně z životního pocitu nějaké pospolitosti. To patří k **antropologické** podstatě amatérismu, jestliže tím pojmem budeme rozumět zobrazení bytí člověka v naprosto konkrétních podmínkách jeho života. Tento – z jistého hlediska vrcholný projev osobitého, specifického jazyka amatérského divadla – reprezentovaly v minulém období např. inscenace Josefa Tejkla, k nimž psal text, režisoval je, a také v nich často hrál. Tejkl dělal divadlo z hlubinně spontánní potřeby vyslovit se divadelní tvorbou, scénováním jednání a chování postav k problémům naší doby, jež ho tížily. Psal politické divadlo, jestliže politiku budeme chápat jako správu věcí veřejných. Při svém zakořenění v každodennosti všedního života nacházel náměty a témata v důvěrně známém konkrétním společenství lidí, v prostředí, z něhož sálala syrovost často až děsivě brutální současné reality. Aby nebylo omylu: Tejkl nebyl naturalista ani realista; pro svůj divadelní model člověka a doby hledal vždycky výrazný divadelní scénický tvar. Málokdy jej však dovedl k perfektní estetické kvalitě. Dlouho jsem mu vyčítal, že nemá trpělivost a chuť se této rovině scénování věnovat, trpělivě ji brousit, než jsem pochopil, že se nemůže podrobit nějakému jinému vidění a citění, že nemůže přijmout nic, co by mohlo oslabit jeho svérázný bezprostřední, naléhavý, nekompromisní, drsný, szíravý obraz současných komunit, pospolitosti, z nichž jeho inscenace rostly.

Pojem **obraz** poukazuje k rysu, jenž je jedním z nejnápadnějších projevů současné proměny divadelního scénického jazyka: k **vizuálnosti**. Amatérské divadlo jistě nemůže v tomto směru ani v nejmenším soupeřit s prostředky, které v tomto směru využívá dnes profesionální divadlo. Tento nástup vizuálnosti v divadle je ovšem přirozeným a logickým důsledkem věku médií, v němž platí Mc Luhanovo Medium is message – médium je sdělení. Tedy už tím jaké médium je a jak je vnímáme, se něco sděluje. Divadlo jako prostředník (médium) je tak už svou podobou nějakým sdělením, odkazuje na sebe jako na nějaké poselství, protože je, jaké je. V této rovině jsme se naučili především díky některým médiím (film, fotografie, televize) vnímat vizuálně, obraz jako kód, jímž jsme schopni číst i vizuálnost divadla jako prvek, jenž už svou samotnou existencí cosi sděluje. Není to popis skutečnosti, ale její **ukazování** divadlem, který posléze nutí i diváka změnit strategii svého poznávání a myšlení. Tohle jsem měl na mysli, když jsem říkal, že Tejkl nebyl naturalista ani realista – chtěl jen – a to je zatraceně vysoký a nesnadný cíl – scénickým tvarem ukázat tvář reality, v níž on i jeho diváci žijí.

Hlavní smysl výroku Jiřího Beneše je v tom, že konzervace některých postupů profesionálního divadla potvrzuje, že amatérské divadlo musí počítat s divákem, jenž je zvyklý určitému divadelnímu jazyku, který utváří kód, jímž scénický tvar chápe a přijímá jej, protože skrze něj reflektuje sebe ve svém společenství; amatérské představení předkládá konkrétní komunitě scénický tvar, který jsou její členové schopni **číst jako svou žitou skutečnost**. A v jistém smyslu slovy pro ně tou žitou skutečností je. V evropské divadelní kultuře – až na výjimečné případy – rozhodovalo a rozhoduje o vývoji, o stavu divadelního jazyka profesionální divadlo. Proměny divadelního jazyka českého amatérského divadla v

duchu postmodernismu ve zhruba posledním desetiletí nepochybně způsobuje i to, že v devadesátých letech postmodernistické trendy a tendence pronikly intenzivně na profesionální jeviště; dokonce vzniklo v nemalé části profesionálního divadelnictví klima, v němž jiné principy a postupy jsou považovány za zastaralé. Svědčí o tom i polemika, jež se strhla na JH v roce 2005 po uvedení inscenace s názvem Doma, již profesionální režisér Martin Františák vytvořil se souborem z Karolinky. Její fabuli vede Františák, jenž je režisérem a zároveň iniciátorem a závěrečným tvůrcem textu, který vznikl kolektivní spoluprací na základě životních zkušeností herců, na bázi realistického vyprávění. Text používá prvků, které k tomuto typu vyprávění patří; z tohoto hlediska se dá mluvit o navázání na tradici českého realistického dramatu z venkovského prostředí z konce 19. století. Jeden profesionální kritik se proto na JH – v diskusi i tiskem – podivil, jak může vyspělé hronovské obecenstvo přijímat nadšeně tak archaické a konzervativní divadlo. Scénický tvar této inscenace – rozumím tím pojmem její systém a strukturu, prostě celek všeho, co vnímáme během představení z jeviště včetně textu – byl však prosycen onou rovinou ukazování, která se vyjevuje vizualizací; obrazem. Už jsem konstatoval, že amatérské divadlo prostě z několika důvodů nemá na to, aby tuto vizualizaci rozvíjelo v polohách divadla profesionálního. Musí hledat prostředky jiné, často se v tomto směru snaží použít třeba i hudbu jako součást scénické struktury, která posiluje poselství divadla jako osobitého média. Vizualizací ovšem touto cestou nelze plně nahradit. A tak amatérské divadlo sahá po možnostech, jež jsou mu přístupné a vlastní. Buduje situaci na jevišti tak, že usiluje propůjčit její podobě rysy **symbolické interakce**, která povyšuje chování a jednání pohybem a umístěním herců v prostoru na obrazně vizuální znázornění překračující běžné chování a ukazující skutečnost pokud možno tak, jak to může jen divadlo. Doma svým textem vyprávělo velmi reálné osudy lidí z jednoho koutu Valašska. Zažil jsem na představení v domácím prostředí v městečku Karolinka starého horala, který šel pěšky dvě hodiny tam a zpátky na toto představení a ocenil je větou: Je to pravda, tak tu žijeme. Nelze asi vyjádřit zakořenění amatérského divadla do svého prostředí a své doby přesněji a lépe. Scénický tvar jistě o této životní pravdě vyprávěl, ale scénografickým řešením jevištního prostoru a především typem herectví ji také ukazoval prostředky, jež má k dispozici divadlo jako médium a tím působil na myšlení a citění diváků v širších souvislostech. Exempelně tuto rovinu předvedl na JH náhodský soubor Dřev, jenž se inspiroval ve své činnosti křesťanským rituálem. Usiluje ve svých vystoupeních o to, aby nedivadelní prostor, v němž hrává, interakcí všech zúčastněných včetně diváků, jimž chce takto zesílit prožitek situace, proměnil v prostor symbolický (možná až virtuální). V němž na prvním místě ukazuje obraznou symboliku jako mediální kvalitu scénického divadelního předvádění. A odtud má být rozpoznáno spirituální poselství. Doma nešlo až do těchto krajních poloh, jež interakcí jako aktivitou všech zúčastněných už přesahují hranice divadla, ale usilovalo o realizaci scénického tvaru, v němž v divadelním prostoru vzniká interaktivní společenství, jehož propojení si nelze odmyslit od vizualizace situací, v nichž konkrétní realitu ukazuje symbolika chování a jednání lidí jako scénický obraz.

Tím se otevírají postupy scénování pro klíčovou, fundamentální kvalitu amatérského herectví, která je většinou označována jako autentičnost. V souvislostech proměn divadelního jazyka, které se v současnosti projevují v jedné části jazyka amatérského divadla a prosazujících se s nástupem postmodernismu, by však možná bylo lepší mluvit o určitém typu divadelní komunikace, jejíž podstatou je **sebeptvrzování a sebeprezentace**. Komplexně, totálně, celistvě ukazuje (prezentuje) jedinečného konkrétního člověka žijícího na divadle ve světě, v němž se svou aktivitou sebeptvrzuje, a tak se stává scénickým (mediálním) poselstvím divadla. Na JH jsme toto elementární, působivé až fascinující, divadelně scénické poselství zažili např. v inscenaci Rok na vsi souboru z Boleradic. Její literární předlohou byla dramaturgie epické kroniky venkovského života v 19. století. Pro členy souboru se však toto literární vyprávění o minulosti jejich kraje stalo podnětem k ukázání lidských vlastností s důrazem na scénické sebeptvrzování přítomnosti sebe sama v tomto společenství. Byli fiktivními postavami historie, ale zároveň se skrze ně ukazovali jako jedinečná současná lidská individualita, která divadlem proniká sama k sobě; existovali mezi smyšlenkou a skutečností jako skutečnost vzniklá z divadelního scénování,

Některé základní postupy a principy, jimiž se v kontextu postmodernismu prosazuje dnešní proměna jazyka amatérského divadla, jsou zřejmě uloženy přímo ve vlastnostech, jimiž se projevuje ono zakotvení v konkrétní pospolitosti a „mimodivadelních, mimoestetických“ funkcích. Psal-li jsem o scénickém tvaru souboru Pachýř Pačejoř jako o organickém splývajícím propojení záměrnosti a nezáměrnosti, myslím tím tuto – pro mne zásadní – hodnotu amatérského divadla. Jistě, vztah záměrnosti a nezáměrnosti funguje v celé sféře umění. Záměrnost je – řečeno s Janem Mukařovským – tvorbou i chápáním uměleckého (divadelního) díla jako autonomního, uměle vytvořeného znaku „nesenéhu jednotlivým záměrem“, zatímco nezáměrnost tuto znakovost potlačuje až „přestává být i znakem vůbec a stává se „nezáměrnou“ skutečností“. V amatérském divadle je až „manifestovaná“ nezáměrnost dokonce nositelem jeho specifčnosti a jeho konstitutivní vlastností. Někdy výrazně oslabuje až likviduje „autonomní“ záměrný znak, je jeho scénickým projevem, který můžeme v jistých typech scénování chápat jako neumělost a nedostatečnost, ale v typech jiných jako hodnotu, kterou může nastolit právě jen amatérské divadlo. S váhou, již této nezáměrnosti dodá to, o čem píše Zemančíková: je to přinejmenším obraz žití jisté pospolitosti. To potom bývají „hvězdné hodiny“ některých souborů. V roce 2009 přijel např. na JH soubor starších dam a sehrál představení Třetí věk. Bylo to vlastně osobní vyprávění hereček o jejich „době her a malin nezralých“. Herečky nedělaly nic se svým zjevem. Naopak, předváděly jej se vši plastičností reality svého věku a právě tato nezáměrnost vytvářela nejsilnější téma celého jevištního tvaru, jenž prezentoval vlastní život hereček především tím, že byly a existovaly na jevišti. Nelze v tomto kontextu nepřipomenout, že na JH byl tento soubor poslán z Wolkrova Prostějova – tedy z přehlídky amatérského uměleckého přednesu, kde soutěžil v kategorii „divadlo poezie“. Od roku 1961, kdy na Wolkrově Prostějově vystoupilo poprvé brněnské Divadlo X – slavná „lkska“ – se svým Inzerátem na skrývanka, což Vítězslava Šrámková pokládá za zakladatelský čin moderního divadla poezie, přispívá tato oblast scénování se svou schopností jevištní metaforu, která – když se podaří – po vizuální stránce rozvíjí osobitě básnický slovní obraz, k proměně jazyka amatérského divadla. Jak dokazuje lounské představení, platí to i pro dobu post-postmoderní.

Postmodernismus nabízí proměně jazyka amatérského divadla řadu podnětů. Především hromaděním protikladů bez snahy o jejich slučování a smíření, o hledání jednoty. Přímou miluje paradoxy, protiklady, obrací na ruby všechny pojmy, jimiž se zabývá. Vzpomínané představení Pachýře Pačejoř vycházelo ze skvělé Borgesovy povídky o tom, jak představitel arabské filozofie známý v Evropě pod jménem Averroes, chce marně pochopit podstatu Aristotelovy mímisis, nápodobu jednáním, i když pod jeho oknem jsou dva chlapci, jež mu před očima uskutečňují svou hrou tento princip divadla. Jorge Luis Borges zajisté může být čten i z postmodernistické perspektivy nejednoznačnosti, jež podkopává svá tvrzení a své pravdy vlastními protiargumenty, takže jeho novela mohla být vynikající inspirací pro scénický tvar, v němž se sice o divadle vážně slovy uvažuje, ale zároveň se vizuálně absolutně neumělym a primitivním provedením divadlo a jeho smysl podkopává. Vznikaly až obavy, že se nedohraje. Nepochybně to byl záměr, ale ten se povahou použitých materiálů i způsobem, jak se s nimi zacházelo, měnil v nezáměrnou skutečnost ukazující velice mizerné reálné divadlo, jež bylo reálným projevem diletantství. Nezáměrnost amatérského scénického provedení byla využita k tomu, aby dále rozvinula Borgosovo téma nejasnosti kolem filozofického porozumění divadlu. Není náhodou, že z lůna tohoto kolektivu vzešlo další představení, jež se také objevilo na JH, které bylo už pouze a jenom sebestopíráním a sebestopíráním – výpovědí o pocitech, myšlení a situaci jedné generace, přímým oslovením diváků, kterým vystupující vyprávěli své životopisy a komentovali je.

To kmitavé a kmitající postupování nezáměrnosti a záměrnosti posiluje v procesu současné proměny divadelního jazyka amatérského divadla stále větší počet představení, jež rostou na bázi dramatické výchovy. Jejím cílem je rozvoj osobnostních rysů dětí a mladých lidí, teenagerů a přechází-li ke scénické tvorbě, nemůže se vzdát této roviny, která ji ustavuje a formuje. Nezbyvá nic jiného než to sebestopírání a sebestopírání, jež má v duchu výchovném prioritní roli, učinit dominantním jádrem scénování v rovině bezprostředního a přímého předvádění tohoto procesu před divákem. Tímto principem se

výrazně mění pojetí divadla, neboť do popředí se dostává **okamžitá a rodící se, nepřipravená** komunikace jeviště a hlediště, místo inscenace se předmětem zájmu pro obě zúčastněné strany stává **představení** jako specifický akt **komunikace**. Základní pohled – interpretační, kritický, hodnotící – musí nutně vycházet v tomto případě nikoliv z inscenace ale z představení s jeho **prezentní časoprostorovostí** – z komunikace, jež vzniká teď, v této chvíli a děje se zde v tomto prostoru a už nikdy se v této podobě nemůže opakovat. Silní prvky a projevy **performativity**, jež mohou posléze převládnout a posunout předváděné a vnímané za hranice divadla k performanci. Je ovšem třeba hned podotknout, že tyto projevy performativity mohou vstupovat do inscenace jako záměrně zbudovaného a fixovaného scénického tvaru a přinášet do ní nové nečekané kvality. Na JH 2009 to předvedla inscenace karlovarského souboru Dagmar, jež pod názvem Já, Holden představila Salingerův román Kdo chytá v žitě v sugestivní scénický tvar, v němž se pevně a stabilizovaně řešení situací spojovalo s hravostí rodící se z radosti okamžitého předvádění před divákem.

Inscenace je v tomto smyslu systémem rozpoznatelných pevných znaků, zatímco performance znamená, že divák si dotváří to, co vnímá. A dále: inscenace – píše Patrik Pavis ve studii, v níž se touto problematikou zabývá – je estetický objekt, umělecké dílo, zatímco performance je kulturní objekt, který studuje antropologie a přesahuje měřítka estetiky i fikce. Což z jiné strany otevírá otázku specifčnosti amatérského divadla jako záležitosti nikoliv na místě prvním „estetické, umělecké“. Zároveň se v této perspektivě zrcadlí i vývojové proměny jazyka českého amatérského divadla, které se v uplynulých deseti letech představily na Jiráskově Hronově v práci a tvorbě špičkových souborů, neboť tato scénická žatva usiluje o to, nabídnout vrcholné projevy českého amatérského divadla. Je nesporné, že takové vrcholné projevy post-postmodernistické doby v amatérském divadle Jiráskův Hronov představil. Na příklad text Harila souboru René Levinského, s jejíž inscenací přijel na JH v roce 2007 soubor Nejhodnější medvědi, je do této doby ojedinelým textem, jenž na půdorysu cool dramatiky a s využitím prostředí bezdomovců a undergroundu v té nejnižší a nejděsivější poloze vytvořil velkolepý model nesvobody, která se domnívá být svobodou. Soubor Geisslers Hofcomedianten z Kuksu pak pozoruhodným způsobem klade vedle sebe inspirace barokní a současné inspirace postmodernistické, aby tak nabídl divákům dnešek nahlížený barokní spiritualitou.

Existuje nepochybně velká řada amatérských souborů, které těmto změnám nepodléhají – nebo jen málo a opatrně. Nicméně ty změny existují a jsou projevem snahy dát amatérskému divadlu ty hodnoty, jež realizují jeho funkce sociologické, antropologické, společenské – nikoliv jen estetické, umělecké. Je zásluhou Jiráskova Hronova, že jim svou koncepcí plně otevřel prostor a dovoluje tak pravidelně a systematicky sledovat a poznávat toto dění, jež posledních deset let formuje i podobu tohoto festivalu amatérského divadla a přispívá k tomu, aby byl tím fórem, o němž hovoří Alena Zemančíková.

Ohlédnutí za posledními deseti ročníky Jiráskova Hronova

2000–2009

Milan Strotzer

Tento přehled posledních deseti ročníků festivalu navazuje na obdobné charakteristiky hronovských divadelních přehlídek. Za léta 1945–1969 je pro almanach Čtyřicet Jiráskových Hronovů zpracovali Jiří Beneš a Josef Vavříčka (Divadelní ústav v Praze, Hronov, 1970, 48 str.). Za období 1970–1999 je připravila Lenka Lázňovská pro almanach Jiráskovu Hronovu k sedmdesátinám. Hold Aloisu Jiráskovi a amatérskému divadlu (Občanské sdružení Kruh, Hronov, 2000, 117 str.).

Předznamenejme, že všech deset následně popsaných ročníků pořádaly NIPOS-ARTAMA a město Hronov z pověření Ministerstva kultury ČR. Koncepci jednotlivých

ročníků připravoval festivalový výbor složený ze zástupců pořadatelů, organizátorů a spolupořadatelů (Amatérská divadelní asociace, Česká sekce UNIMA, České středisko AITA/IATA, Klub přátel umění v ČR, Sdružení pro tvořivou dramaturgii, Společnost Amatérské divadlo a svět, Svaz českých divadelních ochotníků, Volné sdružení východočeských divadelníků). Předsedkyní festivalového výboru JH byla po celé období Mgr. Lenka Láznovská, nyní ředitelka NIPOS Praha. Základní programovou skladbu včetně vzdělávací části zajišťoval, tak jako i v předchozím desetiletí, PhDr. Milan Strotzer, odborný pracovník NIPOS-ARTAMA. Hlavním organizátorem v místě bylo do roku 2003 o. s. Kruh, přičemž tíha odpovědnosti za organizaci ležela na jeho jednatelích Luboši Červeném a po něm na Ivaně Richterové. Od roku 2004 organizaci festivalu v místě převzalo Kulturní a informační středisko Hronov v čele s ředitelkou Marcelou Kollertovou.

70. Jiráskův Hronov 11.–19. 8. 2000

Jiráskův Hronov (JH) byl pro svůj jubilejní 70. ročník koncipován jako historicky programově první mezinárodní festival amatérského divadla v ČR. Jmenovitě jako II. Festival Středoevropské sekce AITA/IATA pod záštitou prezidenta republiky Václava Havla a České komise pro UNESCO. Současně si však zachoval statut celostátní mezidruhové přehlídky amatérského divadla ČR. V hlavním programu bylo uvedeno 21 inscenací od 22 souborů v 38 představeních. Vedle českých se zúčastnily soubory z Francie, Litvy, Německa (2), Nizozemí a Slovenska (2).

Vedle 11 inscenací činoherního (hereckého) divadla pro dospělé byly na hronovských jevištích v základním programu uvedeny 3 inscenace loutkářské, 2 dětských divadelních kolektivů, 3 z oblasti netradičního divadla autorského typu a divadla poezie a 1 hudebního divadla.

Inscenace a vystoupení, uvedené v programu 70. JH, vycházely ve 12 případech z textů dramatických autorů (3x českých, po jednom ruském, americkém, německém, francouzském, polském, slovenském, italském, švédském a litevském), v 5 případech vycházely z prozaické či básnické literární předlohy a 4 vznikly na základě původní autorské tvorby členů souborů. Představení komediálního typu byla v menšině proti těm, která se zabývala závažnými společenskými tématy, a to v poměru 2:1.

Inscenační výsledky, které soubory předvedly, byly vesměs vyrovnané a na velice dobré úrovni. Ačkoliv se některým souborům nepovedlo zopakovat zplna to, co předvedly na druhových národních přehlídkách, nebylo v programu uměleckých propadů. Naopak, objevily se tentokrát mimořádné inscenační počiny, které bylo možné vnímat jako projevy nových tendencí a trendů. Patřily mezi ně inscenace bechyňských Tatrmanů **Zachraňte vojína Kuřátko** podle S. Spielberga, Fr. Hrubína a Josefa Brůčka, slovenská inscenace Divadelného súboru V.S.O.P. Hviezdoslav z Dolného Kubína **Hájkovica žena (Zabíjala...)** podle P.O. Hviezdoslava, dále pak inscenace Nejhodnějších medvídků z Hradce Králové **Artikulátor – souboj o tlumok**, jejímž hlavním tvůrcem byl René Levínský a konečně svým způsobem i inscenace Společného dramatického činění PRASETAUN Dětského výchovného ústavu v Jihlavě **Skupinka** podle předlohy L. Langrové, P. Gábora a J. Juráše. Ze zcela jiného hlediska, pro mimořádné herecké kvality stanuly v popředí nejméně dvě další inscenace, a sice **Podzimní koncert aneb Až se zima zeptá, nebudu se bát** (Tři na lavičce) Divadla Jesličky z Hradce Králové podle Alda Nicolaje a inscenace hry D. Fischerové **Náhlé neštěstí** Divadla AHA! z Lysé nad Labem.

Dvanácti seminářů a dílen Klubu (nejen) mladých divadelníků /K(n)MD/ se zúčastnilo 180 posluchačů. Návštěvníci festivalu využívali i dalších příležitostí k poznání a získání dovedností mimo K(n)MD, jakými byly Problémový klub, Rozborové semináře pro tuzemské, a zvláště pro zahraniční účastníky, Dílna divadelní režie a herectví vedená ruským režisérem Sergejem Fedotovem a další.

Po léta poněkud nevýrazná tvář plakátů a dalších propagačních materiálů došla proměny díky novému výtvarnému řešení, jehož autorem byl (i pro všechny následující ročníky) renomovaný brněnský výtvarník Rostislav Pospíšil.

71. Jiráskův Hronov 4.–11. 8. 2001

Hronovský festival byl v roce 2001 (stejně tak i v následných osmi letech) koncipován jako celostátní přehlídka amatérského divadla se zahraniční účastí, jejímž hlavním zdrojem výběru inscenací zařazených do hlavního programu byly nominace a doporučení uplatněné celostátními (národními) druhovými přehlídkami.

Hlavní program obnášel 20 inscenací od 20 souborů v 38 představeních. Bylo uvedeno 5 inscenací činoherního (hereckého) divadla, z toho 1 určená dětskému publiku, 7 inscenací, které se druhově dají počítat k činoherním, ale měly výrazné rysy tzv. autorského divadla nebo šlo o původní hry členů souborů, z toho 1 byla určena dětskému publiku, 2 inscenace hudebního divadla, z toho 1 pro dětské diváky, 2 loutkářských souborů, z toho 1 také pro děti, po jedné inscenaci dětského divadelního souboru (činoherní s výrazným autorským podílem, divácká adresa: dětské publikum), pantomimy a produkce folklorního souboru.

Inscenace a vystoupení, uvedené v programu 71. JH, vycházely v 9 případech z textů dramatických autorů (5x českých, po jednom slovenském, ruském, americkém a francouzském), ve 4 případech vycházely z prozaické či básnické literární předlohy a 7 inscenací vzniklo na základě původní autorské tvorby členů souborů. Představení vpravdě komediálního typu byla výjimkou. Většina inscenací se zabývala závažnými společenskými tématy, byť se tak dělo v některých případech komediální formou.

71. JH se přiřadil k nejzdařilejším v období po listopadu 1989. Takto jej shodně vnímali nejen jeho účastníci a organizátoři, shodně stanovisko odeznělo i v médiích, sdílela jej i odborná veřejnost, která byla na JH přítomna. Objevilo se nejméně pět inscenací, v nichž lze spatřovat životadárné těžiště amatérského divadla, a sice schopnost vyjadřovat se prostředky divadla k přítomnosti. Na vrcholu těchto snah stanuly spojené soubory Nejhodnější medvídky z Hradce Králové a Divadlo na tahu z Prahy s inscenací **Ještě žijú s plácačkou, věšákem a čepicí**. Významné příspěvky v tomto smyslu přinesly soubory V.A.D. Kladno v inscenaci **Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka**, Divadelní klub Jirásek z České Lípy v inscenaci **Odysseova cesta**, Ořechovské divadlo ve své **CVOKSTORY**, ale i mimo hlavní program v předvečer zahájení JH spojené soubory náhodského okresu svou inscenací Jiráskovy hry **Emigrant**. K vrcholům 71. JH patřily z jiného důvodu bezesporu inscenace **Variace na slavné téma Cyrano** loutkářského souboru DNO z Hradce Králové a **Tvrdohlavá žena** rakovnického souboru Tyl.

71. ročník festivalu potvrdil správnost koncipování JH jako mezidruhové přehlídky. Ruku v ruce s přijatou koncepcí došlo během 90. let ke generační proměně účastníků přehlídky. Hronovské auditorium celkově omládl. V předchozích ročnících JH se však na přehlídku počali navracet i zástupci střední a starší generace divadelníků. V roce 2001 tento návrat zatímně kulminoval. Projevilo se to i ve věkové skladbě posluchačů K(n)MD, zejména však ve zvýšeném počtu dalších návštěvníků.

V Klubu (nejen) mladých divadelníků došlo k dalšímu nárůstu posluchačů na 202. Další 20 frekventantů navštěvovalo Rozborový seminář SČDO. V roce 1971 dostal Problémový klub (PK) svého názvu, prosadily se v něm přesahové a poznávací funkce. Programová skladba 71. JH navíc přímo vybízela k tematizování PK v tom kterém dni. Odrazilo se to i ve vysoké návštěvnosti. Průměrně se PK zúčastňovalo 92 posluchačů. Výjimkou nebyla odpoledne, kdy se v malém sále Jiráskova divadla těsnalo více jak 110 osob, jednou i 145. Novinkou, či přesněji staronovou příležitostí diskutovat o inscenacích, byl Diskusní klub vedený moderátorem a odborně zaštitěný střídajícími se lektory PK.

Výrazným počinem místních organizátorů bylo zlepšení elevace hlediště v sále Josefa Čapka. Citelný posun nastal i ve vnímání foyeru sálu Josefa Čapka jako divadelního klubu – centra společných setkání účastníků přehlídky (mj. i s hrajícími soubory). Takový prostor, od doby, kdy byl ukončen provoz v objektu někdejšího hotelu Slavie, chyběl.

72. Jiráskův Hronov 1.–10. 8. 2002

V roce 2002 se Jiráskův Hronov uskutečnil v intencích zdařilého předchozího ročníku. Z hlediska výběru hlavního a doplňkového programu a jeho skladby, stejně tak ve struktuře vzdělávací části festivalu nedošlo k žádným podstatným změnám.

V hlavním programu bylo uvedeno 20 inscenací od 19 souborů ve 40 představeních. Z toho 6 inscenací činoherního (hereckého) divadla, v tom 1 jednoaktová hra a 1 divadlo jednoho herce, 6 inscenací, které se druhově dají počítat k činoherním, ale měly výrazné rysy tzv. autorského divadla nebo šlo o původní hry členů souborů, 2 hudebního divadla, 3 loutkářských souborů, z toho 1 byla vytvořena dětským kolektivem a určena dětskému publiku, po jedné inscenaci dětského divadelního souboru (činoherní s loutkářskými prvky, divácká adresa: dětské publikum), divadla poezie a souboru na pomezí pohybového a tanečního divadla.

Inscenace a vystoupení, uvedené v programu 72. JH, vycházely v 9 případech z textů dramatických autorů (2x českých, 2x ruského autora, po jednom slovenském, německém, anglickém a francouzském), ve 3 případech vycházely z prozaické či básnické literární předlohy a 8 inscenací vzniklo na základě původní autorské tvorby členů souborů. Představení komediálního typu byla výjimkou. Většina inscenací se zabývala závažnými společenskými tématy, byť se tak dělo v některých případech komediální formou.

V hlavním programu se objevilo nejméně pět pozoruhodných inscenací svědčících o schopnosti amatérského divadla reflektovat poutavými prostředky klima a neduhy našeho současného bytí. Prokázaly ji především soubory Divadelní klub Jirásek z České Lípy inscenací **Na druhé straně řeky**, kolínské divadlo IGDYŽ osobitou adaptací Gogolových Hráčů uvedenou pod názvem **Čoklí hráči**, českobudějovické D 111 inscenací **Hráči**, čerpající ze stejného dramaturgického zdroje, hostující divadlo Apron z Halle (SRN) svébytnou jevištní realizací Büchnerova **Vojčka** s názvem **Woyzeck & Woyzeck** a konečně i divadlo De Facto Mimo z Jihlavy svou původní hrou **Hukot 4**.

Zvýšený zájem o účast v seminářích a dílnách Klubu (nejen) mladých divadelníků a o další vzdělávací příležitosti na JH nepolevil. Dvanácti seminářů a dílen K(n)MD se zúčastnilo 208 posluchačů, Dílny Sergeje Fedotova organizované Střediskem amatérské kultury Impuls z Hradce Králové se zúčastnilo dalších 30 frekvenciantů. Dvacet stálých posluchačů navštěvovalo Rozborový seminář SČDO. Stabilně vysokou návštěvnost měl Problémový club a více jak dvojnásobnou oproti roku předchozímu Diskusní klub.

Na JH 2002 byla poprvé udělena znovuobnovená vyznamenání pro ochotnické divadelníky – Zlaté odznaky J.K. Tyla. Prvními oceněnými na prknech Jiráskova divadla byli Jiří Bušina, Josef Doležal a Vlasimil Ondráček.

72. JH byl bezesporu ročníkem zdařilým, leč poněkud poklidným. Z řad tzv. odborné veřejnosti zazněly hlasy volající po větší inscenátorské odvaze, neobvyklých divadelních postupech, experimentu, potažmo projevech paradivadelních.

73. Jiráskův Hronov 31. 7.–9. 8. 2003

Programová struktura 73. JH opisovala model posledních dvou ročníků, zůstala bez podstatné změny. V hlavním programu bylo uvedeno 7 inscenací činoherního (hereckého) divadla, 8 inscenací, které se druhově dají počítat k činoherním, ale měly výrazné rysy tzv. autorského divadla nebo šlo o původní hry či dramaturgizace členů souborů, 2 inscenace hudebního divadla, z toho 1 adresovaná dětskému publiku, 2 inscenace loutkářských souborů, z toho 1 byla vytvořena dětským kolektivem, obě na základě původní textové předlohy nebo dramaturgizace, 2 inscenace poezie, 1 inscenace tanečního divadla.

Inscenace a vystoupení, uvedené v programu 73. JH, vycházely v 9 případech z textů dramatických autorů (2x českých, po jednom slovenském, ruském, švédském, anglickém, francouzském, americkém a maďarském), z toho šlo ve 2 případech spíše o inspiraci předlohou a o razantní autorské zpracování režisérem inscenace (Macbeth, Medvěd), v 8 případech vycházely z prozaické či básnické literární předlohy a 5 jich vzniklo na základě původní autorské tvorby členů souborů. Čtvrtina představení byla komediálního

typu. Většina inscenací se zabývala závažnými tématy, byť se tak dělo v cca čtvrtině případů komediální formou. Nutno však připojit, že v základním programu 73. JH byly více než jindy uplatněny inscenace činoherních souborů. Příčinou toho byla skutečnost, že se v některých oblastech divadla příliš neurodilo (dětské divadlo, divadlo poezie, pohybové divadlo a pantomima) a také to, že soubory nominované z některých národních přehlídek pozváni na JH neakceptovaly. Týkalo se to především loutkářů.

Hlavní program tentokrát přinesl poměrně početnou a neméně barvitou plejádu zajímavých inscenací, a to i takových, které mohly uspokojit hlasy volající po inscenační odvaze, experimentu... Především, které v hronovském hlavním programu vzbudily zaslouženou pozornost, je třeba jmenovat Divadelní studio mladých Aglia z Litvy s inscenací **Medvěd**, Černé šviháky z Kostelce nad Orlicí s původní hrou svého režiséra **Amatéri**, Divadlo V.A.D. Kladno rovněž s původní hrou **Hotel Infercontinental**, soubor 3 + 1 z Prahy se svébytným názorem umně vyjádřeným představením **Zajímá mě jenom nesmysl**, Rádobydivadlo Klapý s inscenací **Fajdraricie**, Divadlo Gut&Edel z německého Lórrachu s dramaturgií Abeho románu nazvanou **Žena v písku**.

Vedle těchto inscenací je možné jmenovat i další, které byly z různých pohledů cennými příspěvky do programu JH nebo do diskuse o současném hledání smyslu amatérské divadelní činnosti. Platí to zejména o Loutkovém divadle Strípek z Plzně a jeho původní hře **Kouzelné mlejno**, Divadelním souboru MěKS Červený Kostelec a jeho inscenací Falettovy hry **Zelňačka**, Divadlu De Facto Mimo z Jihlavy a jeho jevištním ztvárnění básnického díla Karla Hynka pod názvem Inu, mládí je mládí (Románek), Divadelním souboru Jana Honsy z Karlovyvary a jeho nastudování **Maryši** brí Mrstíků, Divadlu TAMTAM OZ TAM-TAM Humenné ze Slovenska a jeho přístupu ke zpracování slovenské klasiky v inscenaci **Na jednom dvore** a o Ořečovském divadle a jeho představení **Po všem hovno, po včelách med** s jeho osobitou poetikou. Poprvé v historii přehlídky hostoval na JH maďarský soubor – **Taneční divadlo Panboro** z Budapešti.

Po mnoha letech, kdy se hrací prostory pro inscenace hlavního programu omezovaly na Jiráskovo divadlo a sousedící sál Josefa Čapka, došlo k programovému využití hronovské sokolovny.

73. ročník JH se svým programem přiřadil k těm nejzdařilejším. Takto jej vnímali nejen řadoví účastníci a organizátoři JH, shodné stanovisko odeznělo i v médiích. Sdílela jej i odborná veřejnost, která byla JH přítomna. Část této veřejnosti jej prohlásila za vůbec nejzdařilejší.

Navzdory mohutnému zvýšení počtu účastníků v předchozích ročnících, došlo i v roce 2003 k nárůstu, jednak seminaristů Klubu (nejen) mladých divadelníků a dalších vzdělávacích akcí, především však účinkujících v základním programu. Zvýšením přímých účastníků festivalu (účinkujících, seminaristů) na zhruba 220 se JH dostal na hranici svých stávajících možností ubytovacích, ale především z hlediska počtu míst v hledištích. 73. ročník JH tak dal impuls organizátorům k úvahám o změnách programového schématu a k hledání dalších zdrojů umožňujících pobyt většímu počtu zájemců o účast na festivalu.

V Klubu (nejen) mladých divadelníků pracovalo ve 13 tematických seminářích a dílnách 246 posluchačů, dalších 55 pak při dalších samostatně organizovaných vzdělávacích příležitostech (Rozborový seminář SČDO, Dílna Sergeje Fedotova aj.). Nechyběly Problémový club a Diskusní klub. Aby mohl být tak velký zájem uspokojen, museli organizátoři nalézt řešení ve zdvojení některých seminářů či lektorském posílení, spolu s tím i v nalezení dalších učebních a ubytovacích prostor.

Vedle udělení Zlatých odznaků J.K. Tyla byla na půdě JH poprvé předána i Cena Ministerstva kultury ČR za zásluhy v oblasti neprofesionálního umění Mgr. Alexandru Gregaroví (první dvě – MUDr. Karlu Šefrnovi a Josefu Brůčkoví byly předány na Loutkářské Chrudimi v předchozích letech).

74. Jiráskův Hronov 5.–14. 8. 2004

Rok 2004 vnesl do přípravy a realizace JH několik podstatných změn. Poprvé se výběr inscenací hlavního programu realizoval dvoukolově prostřednictvím dvou jednání programové rady (ta druhá se oproti minulosti uskutečnila až po skončení všech celostátních přehlídek nominujících a doporučujících inscenace do hronovského programu). Jednání programových rad se uskutečnila podle nově stanovených pravidel propozicemi JH. První programovou radu tvořili především předsedové odborných porot celostátních druhových přehlídek, druhou pak především odborní pracovníci NIPOS-ARTAMA.

Novinkou bylo zavedení tzv. **HronOff** programu, který byl koncipován jako záměrně vybraná a do hlavního programu začleněná suma inscenací, které měly inspirativní či poznávací charakter, respektive byly prezentací výsledků práce hronovských divadelních dílen (inscenace dílny M. Hechta Přelet).

Po vzoru předchozího ročníku byly základní hrací prostory posíleny o hronovskou sokolovnu. Bylo tak umožněno hrát představení pro menší počet diváků třikrát oproti dosavadnímu modelu obligátních dvou představení. JH byl zlomový v celkovém zvýšení počtu inscenací, a to nejen o ty, které byla zařazeny do HronOff programu, ale i o další v programu doplňkovém, hrané převážně v parku A. Jiráska a také poprvé ve stanu pražského souboru Vosto5 umístěného ve dvoře ZŠ na náměstí ČSA. Návštěvníci tak měli možnost zhlédnout navíc 14 divadelních představení a vystoupení.

Rozšíření možností o nové hrací prostory ve výsledku přivedlo dosud nebyvalou šíři a množství divadelních produkcí. Festivalový program tvořilo celkem 42 inscenací a vystoupení od 36 divadelních kolektivů v 73 představeních. Z toho v hlavním programu bylo uvedeno celkem 22 inscenací od 22 souborů v 49 představeních, dalších 6 inscenací od 6 souborů v 9 představeních obnášel HronOff program.

Hlavní program byl sestaven z 9 inscenací činoherního (hereckého) divadla, 7 inscenací, které se druhově dají počítat k činoherním, ale měly výrazné rysy tzv. autorského divadla nebo šlo o původní hry či dramatizace členů souborů, 2 inscenace loutkářských souborů, 2 poezie, 1 divadla pro děti (oscilující na pomezí činoherního a loutkového divadla se zpěvy), 1 pohybového divadla. V HronOff programu byly uvedeny 1 inscenace činoherního (hereckého) divadla, 3 loutkového divadla, 1 pantomimy, 1 čínské opery.

Inszenace a vystoupení, uvedené v základním programu 74. JH, vycházely v 10 případech z textů dramatických autorů (3x českých, po jednom řeckém, ruském, švédském, anglickém, francouzském, americkém a rakouském), z toho šlo ve 3 případech spíše o inspiraci předlohou a o razantní autorské zpracování režisérem inscenace (Othello, Antigona /L'amour/, Vánoce u Ivanových), v 5 případech vycházely z prozaické či básnické literární předlohy a 6 inscenací vzniklo na základě původní autorské tvorby členů souborů. Polovina představení byla komediálního typu, avšak většina z nich se zabývala závažnými tématy. V základním programu 74. JH byly stejně jako v předchozím ročníku uplatněny větší měrou inscenace činoherních souborů. Příčinou toho byla opět skutečnost, že se v některých oblastech divadla příliš neurodilo (dětské divadlo, divadlo poezie, pohybové divadlo a pantomima) a také to, že soubory nominované z některých národních přehlídek pozvání na JH neakceptovaly. Týkalo se to opakovaně především loutkářů.

Na výsluní diváckého i odborného zájmu se ocitly soubory Divadlo De Facto Mimo s původní hrou **Modrej drahokamen anóbrž Zelená Gizela a mrkvajznici** určenou dětskému publiku, DS Čtyřlístek z Frýdku-Místku s původní autorskou hrou **Impérium vrací uhlo**, Divadlo Vosto5 Praha s původní autorskou hrou **Sněžka**, Rádobydivadlo Klapý s jevištní adaptací Bergmanova filmového scénáře Podzimní sonáta, uvedenou pod názvem **Taková podivná kombinace citů** a slovenský soubor Potoň Levice s inscenací **Antigona (L'amourt)**.

Vedle zmnožení festivalových představení zaznamenal zvýšení počtu frekventantů i Klub (nejen) mladých divadelníků. Do 12 tematických seminářů a dílen se zapojilo 260 zájemců. Dalších 65 účastníků festivalu navštěvovalo Rozborový seminář, Dílnu Sergeje Fedotova (tentokrát vedenou jeho žáky) a Dílnu V.K. Klicpera a jeho dílo. V novodobé historii JH se jeho 74. ročník zapsal svými 325 seminaristy jako rekordní.

Nebyl realizován Diskusní klub, namísto toho byl dosavadní Problémový klub pozměněn na Kritický klub (K2). Byl koncipován jako vzdělávací fórum hybridního formátu, v jehož první části měla vymezený prostor kritická hodnocení inscenací, o něž se měla opírat část druhá – nadstavbová, poznávací, přesahující kritická hodnocení. Tento záměr se podařilo naplnit pouze částečně, a to tak, že byla na škodu upozaděna zamýšlená nadstavbová část. Návštěvy měl K2 rekordní – průměrná účast byla 95, maximální 140 posluchačů.

Významnou akcí společenského charakteru bylo udělení Ceny Ministerstva kultury v oblasti neprofesionálních divadelních a slovesných oborů za zásluhy a činnost v oblasti amatérského divadla prof. PhDr. Janu Císařovi, CSC. Akt se uskutečnil před odpoledním představením v den oficiálního zahájení JH na jevišti Jiráskova divadla. Cenu MK předal osobně ministr kultury Pavel Dostál. Byla to mj. poslední účast P. Dostála na JH, neboť třináct dní před zahájením dalšího ročníku podlehl zákeřné nemoci.

Po mnoha letech se podařilo zajistit elevaci hlediště v sále Josefa Čapka, což přispělo k dobré viditelnosti ze všech míst hlediště. K největším pozitivům 74. JH náleželo otevření přehlídky inscenací a produkcím nad rámec základního programu a nepochybně jeho rozsáhlá a kvalitní vzdělávací část. Ruku v ruce s tím vyvstala potřeba neodvratného řešení absence komorních hracích prostor.

Nově byla zavedena funkce samostatných recenzentů inscenací hlavního programu (Mgr. Karol Horváth a Mgr. Jana Paterová, kterou během přehlídky vystřídal Mgr. Radmila Hrdinová). Recenze zveřejňované ve Zpravodaji JH tak přestaly být výlučně zátěžovou povinností lektorů K2 (PC) a tematických seminářů. Počínaje 74. JH se pro ně rozsah recenzní činnosti dostal do přiměřených mezí.

Hlavním pořadatelem v místě konání festivalu se namísto o. s. Kruh Hronov stalo nově zřízené Kulturní a informační středisko Hronov v čele s ředitelkou Marcelou Kollertovou.

75. Jiráskův Hronov 4.–13. 8. 2005

75. ročník hronovského festivalu se stal výjimečným především nemalým počtem výlučných inscenací, které poukazovaly na podstatu a smysl amatérské divadelní tvorby, na schopnost vyjadřovat se prostředky divadla k přítomnosti, ale také na výsostnou schopnost navazovat komunikaci, ať již s diváky dospělými či dětskými. Objevily se mezi nimi inscenace vpravdě špičkové, které se s odstupem let – od boleradického uvedení Roku na vsi – zapsaly nesmazatelně k tomu nejlepšímu, co na půdě amatérského divadla kdy vzniklo. Předně to byla **inscenace hry Martina Františáka a kolektivu divadelního souboru Jana Honsy z Karolinky Doma**, hra zakotvená v mateřštině, v prostředí valašské obce, v její současné konkrétní realitě, ve vztazích a v osudech jejích obyvatel. Toto důsledné zakotvení v mateřštině ve všech jejích účelně volených podobách umožnilo vytvořit drama přerůstající do metafory, čímž inscenace nabyla dimenze dramatického básnictví. Nebylo náhodou, že se Františákovy a Karolinské Doma umístilo v anketě Divadelních novin (2006) na 6. místě mezi profesionálními inscenacemi a že je do svého repertoáru převzalo pražské Národní divadlo (premiéra 21. 7. 2007), což je, nejen z hlediska historického, jev naprosto mimořádný.

Hronovský program zaznamenal další vrchol v klauniádě Christiana Seyra a Divadla Perpetuum mobile Bruneck z italských Jižních Tyrol nazvané **Veliká stoličce (Stuhl – Gang)**. K těmto dvěma nepochybným vrcholům programu 75. JH se přiřadily svými inscenacemi další soubory: Poslední mravenec ZUŠ Žamberk – Johana Vaňousová se svým představením **Vojna s Turkem**, Loutkové divadlo Strípek Plzeň s inscenací Ivany Faitlové podle Jamese Thurbera **Třináctery hodiny**, V.A.D. Kladno s vlastní dramatizací Vančurova **Rozmarného léta**, Divadlo kámen z Prahy s původní hrou Patra Macháčka **Mlejnek**, Bílé divadlo Ostrava s kolektivní akcí nazvanou **Z tohoto obrazu už nikdy neodejdu**, dDDD ZUŠ Děčín s jevištní loutkově-hudební adaptací arménské pohádky **O líně a lakomém**, Tyjá-tr Praha s inscenací Shakespearovy komedie **Mnoho povyku pro nic**, Malé divadlo

kjógeny s japonskými fraškami **Mnich, kostra a její obal / Zloděj tomelů / Papouškování** a Tyl Rakovník s hrou Jiřího Kroce podle Marka Twaina **Princ a chudás**.

V hlavním programu bylo uvedeno 21 inscenací od 21 souborů v 52 představeních. Z toho z hlediska druhového 7 inscenací činoherního (hereckého) divadla, 4 loutkového divadla, po jedné inscenaci divadla poezie, hudebního divadla pro děti, pantomimy, klauniády a kabaretu. Z hlediska dramaturgického 7 vlastních dramaturgických literárních předloh, 7 původních autorských her či scénářů, 4 hry ze světové klasiky, jejichž inscenace prokazovaly značný autorský podíl inscenátorů, po jedné hře z české klasiky, české současné dramatiky a současné ruské dramatiky.

HronOff program obsahoval z hlediska druhového: 3 inscenace činoherního (hereckého) divadla; 2 produkce pouličního divadla; 1 inscenaci vycházející z loutkářských principů. Z hlediska dramaturgického pak 3 původní autorské hry či scénáře; 2 hry světové klasiky; 1 hru současně rakouské autorky.

Festivalový program byl stejně obsáhlý jako v předchozím ročníku. Celkem se v hlavním a HronOff programu prezentovalo 40 inscenací a vystoupení od 35 divadelních kolektivů v 87 představeních.

JH 2005 lze označit za zlomový z hlediska programového schématu. Přispělo k tomu zřízení improvizovaného komorního hracího prostoru v ZUŠ. Inscenace se odvisle od různého počtu míst v hledištích hrály dvakrát, třikrát a některé šestkrát. Došlo k řetězení představení v hracích dnech. Tento programový model byl poté uplatňován i v dalších ročních JH.

V Klubu (nejen) mladých divadelníků pracovalo ve 13 tematických seminářích a dílnách 241 frekventantů. Další 35 navštěvovalo Rozborový seminář SČDO a Dílnu Sergeje Fedotova. Byl opětovně organizován Problémový club (PC). Po experimentu s hybridním Kritickým klubem (K2) v roce předchozím byl PC vymezen jako nadstavbová vzdělávací instituce JH, jakási jeho „vysoká škola“, mající především poznávací a inspirativní charakter. Byl realizován formou rozpravy – disputace pětičlenného lektorského týmu, složeného z předních odborníků, do níž mohli vstupovat účastníci z pléna. Odrazovým můstkem k rozpravě byly inscenace uvedené v hlavním a HronOff programu. Svou návštěvností se PC vyrovnal předchozí rekordní účasti v K2.

Vzdělávací část byla obohacena o přednášku PhDr. Ivany Ryčlové, Ph.D. Současně ruské divadlo a dramatika. Asi padesátičlenné auditorium se mělo možnost seznámit s novými tvůrčími osobnostmi ruského divadla, především s režiséry a jejich významnými inscenacemi, se současnou ruskou dramatikou a s činností alternativních divadelních scén.

Zvláštností 75. JH bylo soustředění posluchačů semináře R (jako režie – herectví – dramaturgie), který se uskutečnil při 74. JH. Účastníci semináře byli natolik nadšeni jeho průběhem a zaujati probíranou látkou, že si založili občanské sdružení (DRH) a na vlastní náklady po dobu celého roku připravovali inscenaci Gogolovy Ženitby, kterou uvedli na 75. JH v tzv. HronOff programu. Soustředění se uskutečnilo v týdnu před zahájením 75. JH (30. 7.–4. 8.) za účelem zkoušek inscenace v hronovském hracím prostoru.

Slavnostně byla předána Cena MK ČR Vlastimilu Ondráčkovi.

Přehlídkové dění mapoval, jako každoročně, Zpravodaj JH. Jeho devět čísel připravovala redakce v novém složení. Vedoucí redaktorkou byla Zuzana Vojtíšková, jejími členy Michal Drtina, Mgr. Jakub Hulák, Vladimír Hulec, Lenka Novotná, Mgr. Jana Soprová, výtvarník Rostislav Pospíšil a fotograf Ivo Mičkal. Zpravodaj měl velice dobrou úroveň. Lze jej označit za jeden z nejzdařilejších, jaký kdy JH měl, ne-li za nejlepší vůbec.

76. Jiráskův Hronov 10.–19. 8. 2006

Divadelní sezona 2005/2006 nepřinesla tak početný záběr výjimečných, natož špičkových inscenací jako ta předešlá. V hlavním programu po dlouhé době chyběla představení loutkového divadla, dětských divadelních kolektivů a divadla hraného pro děti. Tato absence byla vyvážena inscenacemi v HronOff a doplňkovém programu. Velice výrazný

posun nastal v jednoznačné a dosud nebyvalé převaze původních her a vlastních dramaturgických literárních předloh, jejichž autory byly členové souborů.

Zhruba čtvrtina hronovského hlavního a HronOff programu vykazovala výjimečné kvality a prokázala i z hlediska kontextu přesahujícího jednu divadelní sezonu vysokou úroveň divadelní invence a tvořivosti českého amatérského divadla. Mezi prvními je třeba jmenovat Divadlo Kámen Praha a jeho inscenaci **Marmeláda**, Divadlo De Facto Mimo Jihlava a inscenaci **Groteska**. K těmto dvěma se přidají i slovenský host DS Partizánske s dramaturgickými Charmského povídek **Spomienky budúceho starca**.

V hlavním programu bylo uvedeno 20 inscenací od 20 souborů v 48 představeních. z toho z hlediska druhového 14 inscenací činoherního (hereckého) divadla; 3 inscenace kabaretního typu; 2 inscenace pohybového divadla; 1 produkce divadla improvizace. Z hlediska dramaturgického pak 3 vlastní dramaturgické literární předlohy; 12 původních autorských her či scénářů; 2 hry ze světové klasiky; 3 hry ze současné americké a francouzské dramatiky.

V HronOff programu bylo uvedeno 6 inscenací od 6 souborů ve 22 představeních. Z toho z hlediska druhového 2 inscenace činoherního (hereckého) divadla, 2 vycházející z loutkářských principů, 1 inscenace poetického divadla s významnou hudební a taneční složkou, 1 rekonstrukce hry commedie dell'arte. Z hlediska dramaturgického se jednalo o 2 původní autorské hry či scénáře, 1 dramaturgicko moravských lidových balad, 2 hry světové klasiky a 1 hru současně rakouské dramatiky.

Festivalový program ve svém celku byl ještě obsáhlejší než v minulém ročníku. V hlavním, HronOff a doplňkovém programu bylo uvedeno celkem 45 inscenací a vystoupení od 36 divadelních kolektivů v 89 představeních.

V Klubu (nejen) mladých divadelníků bylo realizováno 14 tematických seminářů a dílen. Zájem seminaristů opětovně vzrostl, a to takovou měrou, že nemohli být z kapacitních důvodů všichni přijati. Počet seminaristů K(n)MD se vyšplhal na 271. Tradičně byly realizovány Problémový club a Rozborový seminář SČDO.

77. Jiráskův Hronov 2.–11. 8. 2007

Výběr inscenací 77. JH byl nově vymezen propozicemi a organizačním řádem tak, aby byly vytvořeny optimální podmínky pro utváření programové skladby festivalu. Šlo především o omezení nominací z klíčových celostátních druhových přehlídek na jednu, neurčování pořadí doporučovaných inscenací, zachování statutu nominace pro soubory z Loutkářské Chrudimi i pro následný ročník JH, možnost zařazení výjimečné inscenace přinášející inspiraci, a to bez ohledu na statut souboru, svěření doplňkového (HronOff) programu plně do pravomoci KIS Hronov. Nově byla také ustavena funkce programového ředitele JH (PhDr. Milan Strotzer), vymezeny jeho povinnosti a kompetence.

Aby bylo možné realizovat hlavní program v daném rozsahu, bylo zapotřebí získat další hrací prostor. To se díky KIS Hronov a jeho ředitelce Marcele Kollertové podařilo. K stávajícím hracím prostorům přibyl sál někdejšího hotelu Slavie, který jeho současný majitel v období od posledního JH částečně adaptoval na prodejní prostory. Protože nastal další příliv seminaristů, bylo nutné zmnožit počet představení v prostorách s omezeným počtem diváků oproti Jiráskovu divadlu a sálu Josefa Čapka s plným obsazením (při hraní na kukátku). Takže se některé inscenace hrály dvakrát, některé třikrát, některé čtyřikrát, některé šestkrát a jedna dokonce dvanáctkrát. Proto přibyla další základní divácká řada. Možnost zhlédnout všechna představení byla zajištěna dostupnými diváckými řadami vstupenek A, B a C, přičemž každá z nich měla čtyři mutace (A1, A1+, A2, A2+ atd.). Programové schéma (zmnožení představení v hracích prostorách s menší kapacitou, řetězení vystoupení v hracích dnech etc.), které bylo uplatněno v minulých dvou ročních festivalu, se na 77. JH stalo nezbytností.

Inscenační výsledky, které na 77. JH soubory předvedly, byly vesměs na velice dobré úrovni, byť se neobjevila špičková inscenace srovnatelná s těmi, které přinesl např. 75. ročník JH (Doma, Stuhl – Gang). Nicméně nejméně třetina inscenací hronovského hlavního

programu vykazovala výjimečné kvality a prokázala i z hlediska kontextu přesahujícího jednu divadelní sezonu vysokou úroveň divadelní invence a tvořivosti. Mezi prvními je třeba jmenovat soubor V.A.D. Kladno a jeho **Tajemný VAD v Karpatech**, soubor **Tragaču**, tragaču ZUŠ V. Ambrose z Prostějova s inscenací lidové poezie **Tragaču, tragaču**, Rádobydivadlo Klapý s inscenací Shafferovy hry **Equus**, Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy Karlovy Vary s inscenací **Cerokí**, soubor Antonín D.S. Praha s původní hrou **Dítěl**, pražský soubor Krvik totř s kabaretem **Produkt**, soubor Disk z Trnavy a jeho inscenaci **Geniální epocha podle Schulze**, Divadlo (bez záruky) Praha s inscenací **Titanic orchestra** a Malou scénu Zlín se Schwabovým **Lidumorem**.

Výrazný posun k nebývalé převaze původních her a vlastních dramatizací literárních předloh, jejichž autory byli členové souborů, který se naplno projevil v předchozím ročníku festivalu, byl charakteristický i pro 77. JH.

V hlavním programu bylo uvedeno 26 inscenací od 25 souborů v 80 představeních. Z toho z hlediska druhového 12 inscenací činoherního (hereckého) divadla, 4 loutkového divadla, 4 tzv. divadla poezie, 2 inscenace kabaretního typu, 2 činoherní divadla pro děti, 1 pohybového divadla, 1 produkce divadla improvizace. Z hlediska dramaturgického: 10 vlastních dramatizací literárních předloh, z toho 2 čerpající z poezie, 9 původních autorských her či scénářů, 2 hry ze současné anglické dramatiky, 1 ze současné české dramatiky, po jedné hře ze současné rakouské, bulharské a americké dramatiky, 1 hra (hauptakce) barokní dramatiky. Z hlediska podílu komediálních a vážných žánrů byla dramaturgie hlavního programu v rovnováze.

Celkově bylo v hlavním a tzv. doprovodném programu uvedeno 47 inscenací a produkcí od 45 divadelních kolektivů ve 114 představeních. Byly to nejvyšší počty, jakých kdy bylo v zatímtní historii JH dosaženo. Překonány však byly hned ročníkem následujícím.

Mohutného rozsahu nabyl i doprovodný program. Vystoupilo v něm více jak 30 hudebních aj. kolektivů.

Také Klub nejen mladých divadelníků zaznamenal rekordní počty zájemců. Do 15 tematických seminářů a dílen (16. možnost skýtala zúčastnit se coby kmenový posluchač PC) se přihlásilo 430 osob. Kapacitní možnosti nedovolily tak velkému množství divadelníků vyhovět. Ve finále bylo zapojeno v práci Klubu (nejen) mladých divadelníků 306 seminaristů v 15 tematických seminářích a dílnách. Největší zájem byl o seminář K (jako Komunikace) Daniely Fischerové. Hlásilo se do něj na preferenčním místě nejméně 64 seminaristů (poslední došlé přihlášky již nebyly evidovány), což je tak na tři samostatné semináře.

Nejpočetnější věkovou skupinou K(n)MD byly seminaristé ve věku od 17 do 25 let (asi 62 %), 18, 6 % tvořili posluchači od 26 do 35 let, 13,6 % byli starší 36 let, a to takřka v celém spektru let narození až po ročník 1941. Rozpětí mezi nejmladším a nejstarším seminaristou bylo 51 let. Poměr mužů a žen byl obligátní 1:2. Vůbec poprvé se do K(n)MD přihlásilo 43 % účastníků, opakovaně 57 %. K pravidelným návštěvám PC se navíc hlásilo 38 % seminaristů.

Příležitostí pro všechny účastníky JH nad rámec základních seminářů a dílen byl obnovený diskusní klub, umožňující spontánní výměnu názorů na představení. Konal se od soboty 4. 8. do pátku 10. 8. včetně, vždy v nočních hodinách po skončení představení hlavního programu. Organizační a odborné zázemí v diskusním klubu zajišťovali chvályhodně MgA. Jan Šotkovský, dramaturg Městského divadla v Brně, a Jitka Páleníková, studentka bohemistiky Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Navzdory pozdním hodinám se obnovení diskusního klubu ukázalo jako žádoucí a přínosné. Průměrně se jej zúčastňovalo po sedm dnů 40 zájemců. Ve středu 8. 8. byla zaznamenána rekordní návštěva 75 osob.

Problémový club se uskutečnil v intencích minulého ročníku jako nadstavbová vzdělávací instituce JH mající výrazný poznávací a inspirativní charakter. Průměrně jej navštěvovalo 63 posluchačů. Nechyběla možnost zúčastňovat se Rozborového semináře SČDO, kterou využívalo v průměru 20 návštěvníků JH.

Na půdě JH se uskutečnila schůzka zástupců Divadelního ústavu, NIPOS Praha a občanských sdružení sdružených v Matici českých divadelníků, věnujících se amatérskému divadlu s celostátní působností.

78. Jiráskův Hronov 31. 7.–9. 8. 2008

Postupná proměna programové skladby od převahy her dramatických autorů k vlastní autorské tvorbě se projevila na 78. JH nejrazantněji. V hlavním programu totiž ubylo (byť vlastních) dramatizací a počet původních autorských počínů jednoznačně převážil.

Programovou skladbu charakterizovala především různorodost, ale ruku v ruce s ní zřetelné směřování k hledání a nalézání smysluplných cest amatérského divadla, a to takových, které jsou dány jeho podstatou a s ní spojenou výlučností. Jen stěží by bylo tentokrát možné určovat objektivizující žebříček kvality a přínosnosti jednotlivých inscenací. Patrně by se posuzovatelé shodli na tom, že na nejvyšší příčku dosahovala inscenace hry Jeana Cocteaua **Dvojhavý orel** Divadla bez střechy z Vyškova. Z různých zorných úhlů pohledu by však na stejnou či těsnou příčku museli přiřadit celou plejádu dalších inscenací JH 2008 a jen málokterá z nich by se ocitla o nějaké to patro níže. Mezi nejkvalitnějšími a nejpřínosnějšími je třeba jmenovat inscenace **Hotel Beránek** plzeňského loutkářského souboru Strípek, **Žáby** pražského souboru Kámen, **Hugo** Teatra Hugo ze Semil, **Asteroid Bejček** královéhradeckého souboru Samohana, **Fucking generation** souboru VĚK z Plzně, **Ach, ta něha našich dam** stochovského souboru Luna, **Kino** DS TJ Sokol z Lázní Toušev. V těchto souvislostech nelze pominout inscenace zahraniční, zvláště nastudování Mittererovy hry **Můj netvor** divadly z Abtenau a Holzhausenu z Rakouska a **Zlatička (Oud Zweet; Starý pot)** holandského souboru KROV z Bredy. Výčet však stále zdaleka není úplný, cennými příspěvky do programu JH, respektive do diskuse o současném hledání smyslu amatérské divadelní činnosti, byly i další inscenace (viz soupis repertoáru 78. JH).

V hlavním programu bylo uvedeno 24 inscenací od 24 souborů ve 101 představeních. Z toho z hlediska druhového 12 inscenací činoherního (hereckého) divadla, 4 loutkového divadla, 3 tzv. divadla poezie, 1 činoherní divadlo pro děti, 2 pohybového divadla, 2 tanečního divadla, 2 produkce experimentujícího divadla. Z hlediska dramaturgického: 14 původních autorských her či scénářů, z toho 1 původní hra vycházející z barokní dramatiky, 7 vlastních dramatizací literárních předloh, 2 hry ze současné světové dramatiky (rakouské a francouzské), 3 z odkazu světové klasické dramatiky (francouzské, norské a německé). Z hlediska podílu komediálních a vážných žánrů převažovaly v dramaturgii hlavního programu inscenace se závažnou tematikou. Byly jich plně čtyři pětiny.

Divadelní představení hlavního programu doplnila další v rozsáhlém doprovodném programu, do nějž lze započíst i představení seminářů a dílen Klubu (nejen) mladých divadelníků, kterých se oproti obvyčejí uskutečnilo značné množství (12). Opakovaně byly v programu zúročeny výsledky práce posluchačů hronovských seminářů. Tentokrát v předvečer zahájení JH uvedli posluchači Kurzu praktické režie NIPOS-ARTAMA Praha 2003–2007 své absolventské představení hry Arthura Schnitzlera: **U zeleného papouška**.

Celkem hronovský festival obnášel 50 divadelních inscenací a produkcí od 47 divadelních kolektivů ve 135 představeních. Vedle toho měli návštěvníci festivalu možnost navštívit na 30 hudebních produkcí a zhlédnout 6 výstav, mezi nimi např. expozici k 100. výročí narození hronovského rodáka Egona Hostovského. Součástí doprovodného programu bylo slavnostní setkání divadelníků u příležitosti 40. výročí vzniku SČDO. Tímto rozsahem programu se stal 78. JH ročníkem rekordním v celé historii festivalu.

Klub (nejen) mladých divadelníků byl realizován v 15 tematických seminářích a dílnách, šestnáctou volbu představovala možnost být kmenovým posluchačem Problémového klubu (PC). Do K(n)MD se zapojilo 278 seminaristů, což byla třetí nejvyšší účast za dobu jeho existence. Největší zájem byl o semináře D (jako Dramatická situace)

Milana Schejbala, K (jako Komunikace) Daniely Fischerové a TaP (jako Tanec a Pohyb) Henka Smitse z Holandska.

Vedle PC nabízely v průběhu celého festivalu možnosti poznání a třibení názorů Rozborový seminář SČDO a Diskusní klub.

Na půdě 78. JH se uskutečnilo několik jednání: schůzka zástupců divadelních organizací sdružených v Matici českých divadelníků, schůzka Koordinační rady amatérského divadla a jako každoročně zasedání Českého střediska AITA/IATA. Svůj křest zde měly nové internetové stránky festivalu. V den oficiálního zahájení festivalu byla udělena Cena MK ČR za celoživotní přínos k rozvoji amatérského divadla Rudolfo Felzmannovi.

79. Jiráskův Hronov 30. 7.–8. 8. 2009

Proměna programové skladby od převahy her dramatických autorů k vlastní autorské tvorbě se projevila shodně s předchozím ročníkem i na 79. JH nejrazantněji za celou dobu konání hronovské přehlídky. V hlavním programu se objevily ve 23 případech z 30 původní autorské počiny a vlastní dramatizace literárních předloh. Ruku v ruce s touto proměnou se mohli návštěvníci JH těšit ze zajímavého barvitého divadelního programu a z vesměs velice kvalitních inscenací.

Stejně jako v ročníku předešlém by bylo jen stěží možné určovat objektivizující žebříček kvality a přínosu uvedených inscenací. Patrně by se posuzovatelé shodli na tom, že na nejvyšší příčku diváckého zájmu dosahovala inscenace hry bří Mrštíků **Maryša**. Mezi nejkvalitnějšími a nejpřínosnějšími je třeba současně jmenovat inscenace **Já, Holden** Studia Divadla Dagmar a pedagogické školy z Karlových Varů, **Ve dvě na hrůškách II** souboru Někdo ZUŠ F.A. Šporka Jaroměř, **Za každým rohem jeskyňka** turnovských Čmukařů, **Svou vlastní ženou** Divadla SoLiTEater Praha, **Pan Polštář** Buranteatru Brno, **Andromache** Geisslers Hofomoedianten z Kuksu. V těchto souvislostech nelze pominout inscenace zahraniční, zvláště inscenace **Kouzelná jablka** ruského Divadla Alexandera Gondarčuka z Omsku či **Zpráva pro jednu akademii** belgického univerzitního souboru z Liège. Výčet však stále zdaleka není úplný, cennými příspěvky do programu JH, respektive do diskuse o současném hledání smyslu amatérské divadelní činnosti, byly inscenace **Včera se mi zdálo** souboru Třetí věk při MěK v Lounech, **Diskrétní den** kolektivu LÁHOR/Soundsystem, **Zvěstování Bohunce** pražského Divadla Kámen, **Měla babka čtyři jabka** libického Vojanu, dále inscenace obou slovenských souborů, dětských divadelních kolektivů, vystoupení scénického tance a další.

V hlavním programu bylo uvedeno 30 inscenací od 30 souborů ve 24 programových blocích uvedených v 74 představeních. Z toho z hlediska druhového 10 inscenací činoherního (hereckého) divadla (1 studentského souboru a 2 hrané dětmi), 5 loutkového divadla, 4 produkce experimentujícího divadla, 3 inscenace tanečního divadla, 2 hudebního divadla, 2 tzv. divadla poezie, 2 pantomimy, 1 činoherního divadla pro děti, 1 divadla jednoho herce. Z hlediska dramaturgického: 13 původních autorských her či scénářů, z toho 1 původní hra vycházející z barokní dramatiky; 10 vlastních dramatizací literárních předloh; 5 her ze současné světové dramatiky (ruské, USA, britské od autora irského původu, argentinské a francouzské); 1 z odkazu české klasické dramatiky; 1 současná česká hra. Z hlediska podílu komediálních a vážných žánrů převažovaly v dramaturgii hlavního programu inscenace se závažnou tematikou. Byly jich plně dvě třetiny.

I v roce 2009 byl realizován nemalý počet divadelních představení v rámci doprovodného programu. Celkem bylo na 79. JH uvedeno 53 inscenací a produkcí od 53 divadelních kolektivů v 101 představeních. Divadelní dimenzi měl i program nedělního **Vavříneckého dne** s hosty Uršulou Klukovou a manžely Zimovými, stejně jako představení orientálních tanců **Afrah**. Mezi divadelní produkce této části lze započíst i **předváděčky sedmi hronovských dílen a seminářů**. Nutno poznamenat, že např. vystoupení účastníků dílen vedených Kubáncem Guillermem Hortou Betancourtem a Michalem Hechtem předčilo takřkajíc o několik délek vybrané zástupce scénického tance a pantomimy v hlavním

programu. Vedle těchto divadelních představení měli účastníci festivalu možnost navštívit 30 hudebních produkcí.

Klub (nejen) mladých divadelníků, vzdělávací instituce JH, po léta účinně rozmnožující řady poučených divadelníků-juniorů, byl i tentokrát otevřen všem bez ohledu na věk. Setrvalé značný zájem o vzdělávací část JH ani v roce 2009 neutuchl. Do 15 různých tematických seminářů a ja

ko kmenoví posluchači tzv. Problémového klubu, diskusního klubu a Rozborového semináře Klubu režisérů SČDO se hlásilo přes 350 zájemců. Šestina z nich svou účast z různých příčin odvolala. Ve finále jsme v Hronově přijali **291 seminaristů**, z toho 9 kmenových frekventantů rozborového semináře. Za stávajících podmínek a současném programovém modelu festivalu to byl téměř strop možností z hlediska ubytovacích kapacit, prostor pro práci seminářů a dílen, zejména však z hlediska míst v hledištích.

Největší zájem byl o semináře RA (jako Recovered Alchemy) kubánského lektora Guillerma Horta Betancourta, K (jako Komunikace) Daniely Fischerové, O (jako Odjindud) lektorky Feng-yün Song čínského původu, TIP (jako Theatre for Young People) Michala Hechta, J (jako Jevištní řeč) Reginy Szymikové a Ž (jako Žonglování) Adély Kratochvílové.

Nejpočetněji byly v KnMD zastoupeny ročníky 1993–1986, tj. šestnáct až třiaadvacítiletí. Byli jich plně dvě třetiny. Statisticky zanedbatelný byl počet mladších účastníků, takže lze konstatovat, že plnou třetinu tvořili posluchači starší 23 let. Zajímavé je, že až na tři výjimky byly zastoupeny všechny ročníky v nepřetržité řadě od roku narození 1985 až po ročník 1948, tj. od čtyřiaadvacítiletých až po jednašedesátileté. S odstupem pak byl pouze nejstarší účastník KnMD, a sice šestasedmdesátiletý, narozený v r. 1933. Rozpětí mezi nejmladším a nejstarším frekventantem bylo 62 let.

Organizátoři vzdělávací části JH zaznamenali dříve neobvyklý jev – stále hojněji se seminářů K(n)MD účastní posluchači uměleckých škol divadelního či jiného uměleckého zaměření.

Přínosnou novinkou bylo zřízení nového komorního hracího prostoru v tělocvičně ZŠ na náměstí. Naproti tomu chyběl hrací prostor v sále bývalého hotelu Slavie a musel být nahrazen improvizovanou scénou v hronovské sokolovně.

79. JH zahájil spolu se starostkou Hronova Hanou Nedvědovou ministr kultury profesor Václav Riedelbauch. Zakončen byl, jako po dlouhou řadu let obvykle, velkolepým závěrečným ohňostrojem.

Jiráskův Hronov 2000-2009 jako vzdělávací instituce

Milan Strotzer

Celá osmdesátiletá historie Jiráskova Hronova (JH) není pouze obrazem dosahovaných výsledků práce ochotnických či amatérských divadelních souborů v zhmotnělé podobě divadelních inscenací, ale také dokladem péče o kultivaci těch, kdo je vytvářeli a tvoří. Organickou součástí hronovského festivalu bylo již od prvních ročníků vytváření příležitostí k získávání poznatků a osvojování divadelních dovedností. Od 18. JH v roce 1948 pak i možnost tříbit si názory prostřednictvím veřejných diskusí o představeních.

Historii vzdělávání jako nedílné součásti JH jsem se snažil postihnout v předchozím almanachu vydaném u příležitosti jubilejního 70. JH. Vrátil jsem se tehdy malým exkurzem i do let, která vzniku JH předcházela, neboť již padesát let před prvním JH bylo vzdělávání ochotníků jednou z priorit tehdejší Ústřední Matice divadelních ochotníků (ÚMDOČ, zal. 1886), která byla ve své době nejvýznamnější organizací, hájící zájmy ochotnictva, byť ne jedinou. Matice na tomto poli vykonala nezměrnou práci. Logicky pak jako organizátorka prvních dvaceti ročníků JH využila prostředí divadelní přehlídky pro realizaci vzdělávacích

aktivit. To, co tehdy dala ÚMDOČ nově zrozené hronovské přehlídce do vlnku, zůstalo její náplní dodnes, a to navzdory tomu, že se podobá a rozsah vzdělávací části JH v průběhu let obměňovaly. (Více viz Milan Strotzer: Vzdělávání – nedilná součást Jiráskova Hronova 1931–2000, in: Jiráskovu Hronovu k sedmdesátinám. Hold Aloisu Jiráskovi a amatérskému divadlu, O. s. Kruh, Hronov, 2000.)

Posledních deset ročníků JH navázalo na model vzdělávacích aktivit, který se postupně utvářel v předešlé dekádě. Ten korespondoval s vymezením JH jako mezidruhové přehlídky. Organizátoři hronovských seminářů a dílen se snažili o co nejpestřejší skladbu vzdělávacích příležitostí, a to jak z hlediska disciplinárního, tak druhového. Po celých uplynulých deset let byl základnou vzdělávací částí festivalu tzv. Klub (nejen) mladých divadelníků – K(n)MD se svými většinou devítidenními tematicky zaměřenými semináři a dílnami. Dalšími opěrnými pilíři se staly tzv. Problémový klub (PC, v roce 2004 Kritický klub – K2) a Rozborový seminář SČDO (v roce 2000 navíc Rozborový seminář pro zahraniční účastníky). K těmto stálícím přibyl v letech 2001–2003 a 2007–2009 Diskusní klub.

Vedle těchto více méně ustálených příležitostí k získávání poznatků a divadelních dovedností, respektive k třibení názorů, se nepravidelně uskutečňovaly další semináře, dílny a přednášky organizované samostatně mimo K(n)MD různými subjekty. V letech 2002–2005 tak např. Středisko amatérské kultury Impuls Hradec Králové, Volné sdružení východočeských divadelníků a Karla Dörrová pořádaly Dílny Sergeje Fedotova.

K(n)MD včetně PC, Diskusních klubů, Rozborového semináře pro zahraniční účastníky a několika přednášek organizoval NIPOS-ARTAMA Praha ve spolupráci s místními pořadateli JH (Kruh, KIS) a některými občanskými sdruženími. K(n)MD v celém minulém desetiletí koncipoval, připravoval a vedl PhDr. Milan Strotzer. Funkci organizačních vedoucích K(n)MD zastávali Jan Strejcovský (2001–2003) a Mgr. Marie Poesová (2000 a 2004–2009). Rolí organizačních asistentů K(n)MD se postupně ujali Jan Strejcovský (2000), Mgr. Marie Poesová (2001–2003), Eva Kodešová (2001–2009), Dana Strejcovská (2002 a 2004–2009) a Alena Mutinská (2007–2009), dílčím způsobem také Jana Pazderníková (2000), Genadij Rumlena (2000), Jitka Karasová (2003) a Mgr. Simona Bezoušková (2004–2009).

Semináře a dílny K(n)MD a další vzdělávací akce se uskutečňovaly zejména v prostorách hronovských škol, zejména v ZŠ v Palackého ul., ve střední podnikatelské škole, v ZUŠ, v hotelové škole, v ZŠ ve Zbečnicku, v internátě hotelové školy, ale také v ZŠ ve Velkém Dřevíci a v internátě odborného učiliště ve Velkém Poříčí. Využívány byly prostory Jiráskova divadla (malý sál, baletní sálek), sokolovny, DDM Domino, společenského domu a zimního stadionu.

Jak vyplývá z výše napsaného, vzdělávací část JH byla realizována po celé minulé desetiletí podle ustáleného modelu K(n)MD doplňovaného Problémovým klubem, Diskusním klubem, Rozborovým seminářem SČDO, respektive dalšími nepravidelnými vzdělávacími projekty a přednáškami. Nuance proměn, zejména Problémového klubu, jsou zachyceny ve statí Ohlédnutí za posledními deseti ročníky JH 2000–2009. V další části se pro přehlednost omezím na soupis seminářů, dílen, příležitostí k reflexi inscenací a přednášek a jejich lektorského obsazení v jednotlivých ročnících JH.

70. Jiráskův Hronov 11.–19. 8. 2000

Klub (nejen) mladých divadelníků

12 seminářů a dílen / 180 seminaristů

A (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor Václav Špirit

C (jako Cesty) – Cesty k jevištnímu tvaru dětského nebo středoškolského divadla / lektor Mgr. Roman Černík

D (jako Dramatizace) – Dramatizace nedivadelního textu / lektor Jozef Krasula

DNZ (Dílňa Na Zkoušku) – Příprava divadelní inscenace / lektori PaedDr. František Zborník a Jaroslav Kubeš

J (jako Jevištňí řeč) – Jevištňí řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

KPR (Kurz Praktické Rezie) / lektori Kateřina Fixová, prof. PhDr. František Štěpánek a Vladimír Dědek

N (jako Napětí) – Divadlo jako „situace situací o situaci“ / lektor Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

P (jako Pantomima) – Pantomima a pohybové divadlo / lektor Michal Hecht

R (jako Rezie) – Divadelní rezie jako schopnost přečíst a vizualizovat / lektor Rudolf Felzmann

S (jako Situace) – Jevištňí realizace dramatické situace / lektori Mgr. Milan Schejbal a MgA. Denisa Nová

Z (jako Zjev) – Škaredý zjev (inscenování poezie) / lektor Mgr. Radovan Lipus

PC – Problémový klub

Průměrná účast 90 posluchačů (max. počet 125)

- Samostatná práce 9 kmenových účastníků probíhala v dopoledních hodinách za asistence Jany Štefánkové a střídajících se lektorů.
- Odpolední část, na níž měli přístup volně účastníci JH, měla zázemí v tomto lektorském týmu: prof. PhDr. Jan Císař, Csc., Mgr. Michal Dočekal, Mgr. Karol Horváth, Mgr. Jakub Korčák a Mgr. Vladimír Zajíc.

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 20 posluchačů

Lektor Mgr. Jiří Hraše, asistent ing. Dušan Zakopal

Další vzdělávací příležitosti

Rozborový seminář pro zahraniční účastníky s lektory Ludkem Richterem, Vidasem Silunasem (Rusko), Franzem-Josefem Wittingem (Německo) a moderovaný Janou Soprovou navštěvovalo nepravidelně průměrně 20 zájemců.

Dílňa divadelní rezie a herectví organizovaná Volným sdružením východočeských divadelníků (Karla Dörrová) s ruským lektorem Sergejem Fedotovem – 30 seminaristů.

Seminář pro studenty SPgŠ Beroun, vedený učitelem Romanem Musilem – 15 účastníků.

71. Jiráskův Hronov 4.–11. 8. 2001

Klub (nejen) mladých divadelníků

11 seminářů a dílen / 202 seminaristů

A (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor Václav Špirit

Č (jako Člověk) – Člověk v situaci – Dramatická situace v dramatu / lektor Mgr. Jakub Korčák a prof. PhDr. Jan Císař Csc.

D (jako Děti) – Rezie v divadle hraném dětmi / lektor Mgr. Miroslav Slavík

DNZ – Dílna Na Zkoušku (autorské divadlo a tvorba) / lektori Pavel Fiala a Jarmila Černíková-Drobná

H (jako Herectví) – Herecká dílna / ruský lektor Sergej Fedotov

J (jako Jevištňí řeč) – Jevištňí řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

KPR (Kurz praktické rezie) / lektori Mgr. Aleš Bergman, Ph.D. a Kateřina Fixová

KS (Kurz scénografie) / První soustředění dlouhodobého vzdělávacího projektu / lektori MgA. David Bazika, Hana Maleníková, ing. arch. David Kraus a Pavel Štourač

P (jako Pohyb) – Pantomima a pohybové divadlo / lektor Michal Hecht

R (jako Režie) – Základy divadelní režie / lektor Rudolf Felzmann

S (jako Situace) – Jevištní realizace dramatické situace / lektori Mgr. Milan Schejbal a Mgr. Denisa Nová

PC – Problémový klub

Průměrná účast 92 posluchačů (max. počet 145)

Vedoucím lektorem PC byl prof. PhDr. Jan Císař, Csc., vedoucí katedry činoherního divadla pražské DAMU, lektory byli Mgr. Karol Horváth, dramaturg Městského divadla ve Zlíně, Mgr. Radovan Lipus, režisér Národního divadla Moravskoslezského v Ostravě, Mgr. Vladimír Zajíc, dramaturg a doc. Mgr. Ján Zavarský, umělecký šéf Trnavského divadla a pedagog VŠMU v Bratislavě a JAMU v Brně

DK – Diskusní klub

Průměrná účast 15 frekventantů (kolísala mezi 10–15)

Moderátor Josef Brůček, lektorská opora: střídavě prof. PhDr. Jan Císař Csc., Mgr. Karol Horváth, Mgr. Radovan Lipus, Mgr. Vladimír Zajíc a doc. Mgr. Ján Zavarský

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 20 posluchačů

Lektor Mgr. Jiří Hraše, asistent ing. Dušan Zakopal

Další vzdělávací příležitosti

Přednáška ing. arch. Davida Krause Architektonické inspirace

Byla podnětem zejména pro scénografy z hlediska inspirace pro hledání neotřelých scénografických řešení. Uskutečnila se 9. 8. v malém sále Jiráskova divadla za účasti cca 50 zájemců.

72. Jiráskův Hronov 1.–10. 8. 2002

Klub (nejen) mladých divadelníků

11 seminářů a dílen / 208 seminaristů

A (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor Václav Špirit

D (jako Dramaturgie) – Dramaturgicko-inscenační seminář / lektor prof. MgA. Miloslav Klíma

J (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

K (jako Kompozice) – Otázky kompozice jevištního dění / lektor Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

KPR (Kurz praktické režie) / lektori Kateřina Fixová a Mgr. Pavlína Morávková

KS (Kurz scénografie) / lektori MgA. David Bazika, Mgr. Pavel Purkrábek a Marie Rašková

N (jako Nonverbální) / Nonverbální komunikace / belgičtí lektori Régis Duqué a Cédric Juliens

P (jako Pantomima) – Pantomima / lektor Michal Dufek

R (jako Režie) – Základy divadelní režie / lektor Rudolf Felzmann

S (jako Situace) – Jevištní realizace dramatické situace / Mgr. Milan Schejbal a Mgr. Denisa Nová

T (jako Tvorba) – Tvůrčí ateliér autorské tvorby / Jarmila Černíková-Drobná a Pavel Fiala

PC – Problémový klub

Průměrná účast 85 posluchačů (max. počet 150)

Vedoucí lektor: prof. PhDr. Jan Císař, Csc., lektori: Mgr. Karol Horváth, prof. Mgr. František Laurin, Mgr. Radovan Lipus, Mgr. Vladimír Zajíc a doc. Mgr. Ján Zavarský, asistentka: Eva Kodešová

DK – Diskusní klub

Průměrná účast 33 frekventantů

Moderátor: Josef Brůček, lektorská opora: střídavě prof. PhDr. Jan Císař Csc., Mgr. Karol Horváth, prof. Mgr. František Laurin, Mgr. Radovan Lipus, Mgr. Vladimír Zajíc a doc. Mgr. Ján Zavarský, asistent: Mgr. Jakub Hulák

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 20 posluchačů

Lektor Mgr. Jiří Hraše, asistent ing. Dušan Zakopal

Další vzdělávací příležitosti

Herecká dílna Sergeje Fedotova

Organizovaly Středisko amatérské kultury Impuls Hradec Králové ve spolupráci s Volným sdružením východočeských divadelníků. Dílnu vedl ruský režisér a divadelní pedagog S. Fedotov. Organizacně ji zajišťovala Karla Dörrová v učilišti ve Velkém Poříčí. Zúčastnilo se 30 zájemců.

73. Jiráskův Hronov 31. 7.–9. 8. 2003

Klub (nejen) mladých divadelníků

12 seminářů a dílen / 246 seminaristů

A 1 (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor prof. Mgr. František Laurin

A 2 (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

D (jako Dramaturgie) – Praktická dramaturgie / lektor Rudolf Felzmann

I (jako Improvizace) – Divadelní improvizace / německý lektor prof. Andreas Poppe

J (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

K (jako Klíma) – Dramaturgicko-inscenační seminář / lektor prof. MgA. Miloslav Klíma

KS (Kurz scénografie) / lektori MgA. David Bazika, Marek Epstein, Jan Tobola (a dal.)

N (jako Nonverbální komunikace) – Nonverbální komunikace / lektorky Daniela Fischerová a Mgr. Marie Poesová

O (jako Obraz) – Pantomima a pohybové divadlo / lektori Michal Hecht a Štěpánka Elgrová

S (jako Situace) – Jevištní realizace dramatické situace / lektori Mgr. Milan Schejbal a Mgr. Denisa Nová

T (jako Technika) – Divadelní technika – svícení / lektor Pavel Hurych a lektori specialisté

Ž (jako Žizka) – Site specific – souhra s příběhem prostoru / lektor Tomáš Žizka

PC – Problémový klub

Průměrná účast 75 posluchačů (max. počet 130)

Vedoucí lektor: prof. PhDr. Jan Císař, Csc., lektori: Mgr. Karol Horváth, Mgr. Radovan Lipus, Mgr. Vladimír Zajíc a doc. Mgr. Ján Zavarský, moderátor: Mgr. Roman Černík, asistentka: Miroslava Císařová

DK – Diskusní klub

Průměrná účast 29 frekventantů

Moderátor: Mgr. Roman Černík, lektorská opora: střídavě lektori PC, asistent: Mgr. Jakub Hulák, kmenoví frekventanti

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 25 posluchačů

Lektor Mgr. Jiří Hraše, asistent ing. Dušan Zakopal

Další vzdělávací příležitosti

Herecká dílna Sergeje Fedotova

Práce v dílně byla lektorem S. Fedotovem zaměřena na využití hereckých postupů Michaila Čechova. Tématem byla doba kamenná. Dílnu organizačně zajišťovala Karla Dörrová v učilišti ve Velkém Poříčí. Zúčastnilo se jí 20 zájemců.

74. Jiráskův Hronov 5.–14. 8. 2004

Klub (nejen) mladých divadelníků

12 seminářů a dílen / 260 seminaristů

A (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor prof. Mgr. František Laurin

I (jako Inspirace) – Inspirace místem – Slavnost pro Hronov / lektori MgA. David Bazika a Mgr. Tomáš Jirman

J1 (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

J2 (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektor Mgr. Jaroslav Kodeš

KPR (Kurz praktické režie) – 2. soustředění nově otevřeného dlouhodobého vzdělávacího projektu / lektori Mgr. Pavlína Morávková a Mgr. Milan Schejbal

L (jako Loutky) – Sny a skutečnost aneb Praktikujícím loutkářem za devět dnů / Mgr. Jan Bílek

M (jako Mimus) – Pantomima a pohybové divadlo / Michal Hecht a asistentka Štěpánka Elgrová

N (jako Nonverbální komunikace) – Nonverbální komunikace / Daniela Fischerová

P (jako Poezie) – Divadlo poezie / Mgr. Silvester Lavřík

R (jako Režie – herectví – dramaturgie) – Od slova k jevištnímu tvaru / Marie Kotisová a Mgr. Vladimír Zajíc

S (jako Situace) – Dramatická situace a skladba jevištní výpovědi / Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

VZ (jako Východ – Západ) – Dílna „Mezi Východem a Západem“ / Doc. Václav Martinec a Ivana Huspeková s asistenty Marií Hodinářovou, Vladimírem Jopkem, Hanou Mathauserovou, Petrem Pochopem, Martinou Carol Prášilovou a Lukášem Šolcem

K2 (Kritický klub)

Průměrná účast 95 posluchačů (max. počet 140)

Lektori: prof. PhDr. Jan Císař, CSc., Mgr. Jakub Korčák, Mgr. Pavel Purkrábek, doc. PhDr. Vladimír Štefko, CSc., PhDr. Daria Ullrichová, moderátor: Josef Brůček, asistentka: Miroslava Císařová

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 25 posluchačů

Lektor Rudolf Felzmann, asistent ing. Dušan Zakopal

Další vzdělávací příležitosti

Dílna Sergeje Fedotova

Dílna vedená zkušenými žáky S. Fedotova Janem Hájkem a Michalem Čapkem. Práce v dílně byla zaměřena na využití hereckých postupů Michaila Čechova. Dílnu organizačně zajišťovala Karla Dörrová ve Velkém Poříčí. Zúčastnila se jí dvacítka zájemců.

Dílna V.K. Klicpera a jeho dílo

Dílna byla staronovým projektem, který umožnil setkání zkušených amatérských herců nad hrou V.K. Klicpery Hadrián z Římsů a jejím nastudováním, uvedením v předvečer oficiálního zahájení JH na jevišti Jiráskova divadla a následným rozbohem v Rozborovém semináři vedeném režisérem Rudolfem Felzmannem. Vlastní nastudování se uskutečnilo na základě domácí přípravy při týdenním soustředění v Hronově, které bezprostředně předcházelo premiéře. Dramaturgie a režie inscenace se ujal zkušený amatérský herec a režisér František Klačka z Brna. Realizace projektu se ujalo za finanční podpory Ministerstva kultury ČR občanské sdružení Kruh v Hronově ve spolupráci s KIS Hronov. Projektu se zúčastnila dvacítka amatérských divadelníků za technické podpory techniků Jiráskova divadla v Hronově.

75. Jiráskův Hronov 4.–13. 8. 2005

Klub (nejen) mladých divadelníků

13 seminářů a dílen / 241 seminaristů

A (jako Abeceda) – Základní abeceda divadla / lektor prof. Mgr. František Laurin

C (jako Cesty) – Cesty do příběhů (pro vedoucí divadelních kolektivů dětí a mládeže) / lektorka doc. Mgr. Irina Ulrychová

H (jako Herecký trénink) – Herecký trénink a osvojení základních prvků „systému“ K. S. Stanislavského a postupů Michaila Čechova / ruská lektorka Taťána Ajzitulovová, tlumočnick Mgr. Jiří Klapka

J (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

KPR (Kurz praktické režie) / lektori Mgr. Pavlína Morávková a Mgr. Milan Schejbal

L (jako Loutky) – Divadlo oživlé hmoty / lektor Štěpán Filčík

M (jako Mimus) – Pantomima a pohybové divadlo / lektor Michal Hecht

N (jako Nonverbální komunikace) – Nonverbální komunikace / lektorka Daniela Fischerová

O (jako Odjinud) – Odjinud nejen o zpěvu a pohybu / lektorka čínského původu Mgr. Feng-jün Song, Ph.D.

P (jako Poezie) – Divadlo poezie / lektorka Mgr. Alena Zemančíková

R (jako Režie – herectví – dramaturgie) – Od slova k jevištnímu tvaru / lektori Mgr. Vladimír Zajíc a Marie Kotisová

U (jako Učíme se mluvit) – Učíme se mluvit / lektor Mgr. Jaroslav Kodeš

VZ (jako Východ – Západ) – Dílna mezi „Východem a Západem“ / lektori prof. Mgr. Václav Martinec a Ivana Huspeková s asistenty Vladimírem Jopkem a Petrem Pochopem

PC – Problémový klub

Průměrná účast 93 frekventantů (max. počet 120)

Lektori prof. PhDr. Jan Císař, CSc., Mgr. Jakub Korčák, Mgr. Pavel Purkrábek, prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc., doc. Mgr. Ján Zavarský, moderátor: Václav Špirit, asistentka: Miroslava Císařová

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 25 posluchačů

Lektor Rudolf Felzmann, asistent JUDr. Jaromír Kejzlar

Další vzdělávací příležitosti

Dílna Sergeje Fedotova

Herecká dílna zaměřená na využití hereckých postupů Michaila Čechova vedená S. Fedotovem. Dílnu organizačně zajišťovala Karla Dörrová ve Velkém Poříčí. Zúčastnilo se jí patnáct zájemců.

Přednáška Současné ruské divadlo a dramatika

Tříhodinová přednáška lektorky PhDr. Ivany Ryčlové, Ph.D. z FF UK v Praze. Dne 6. 8. ve foyeru sálu Josefa Čapka, 50 posluchačů.

Soustředění posluchačů loňského semináře R (jako režie – herectví – dramaturgie)

Soustředění jedenadvacetičlenného kolektivu se uskutečnilo v týdnu před zahájením 75. JH (30. 7.–4. 8.) za účelem zkoušek inscenace Gogolovy Ženitby, kterou posluchači uvedli v tzv. HronOff programu.

76. Jiráskův Hronov 10.–19. 8. 2006

Klub (nejen) mladých divadelníků

14 seminářů a dílen / 271 seminaristů

A (jako Autorské právo) – Autorské právo v amatérském divadle / lektoři Mgr. Petr Christov, Ph.D., Mgr. Lukáš Matásek a MgA. Martina Schlegelová

ABC (jako Abeceda) – Divadelní abeceda / lektor prof. Mgr. František Laurin

C (jako Cesty) – Cesty do příběhů (pro vedoucí divadelních kolektivů dětí a mládeže) / lektorka doc. Mgr. Irina Ulrychová

DRH (jako Dramaturgie – Režie – Herectví) – Od slova k jevištnímu tvaru / lektoři Mgr. Vladimír Zajíc a Marie Kotisová

H (jako Herectví) – Herectví a duše inscenace (Základy herecké práce a „ruská herecká škola“) / lektor Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

HT (jako Herecký trénink) – Herecký trénink (Řeč přírody) / lektor Remco de Vries z Holandska

I (jako Iniciace mluvy) – Iniciace mluvy (Učme se mluvit) / lektor Mgr. Jaroslav Kodeš

J (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

KPR – Kurz praktické režie (Nonverbální komunikace) / lektorka Daniela Fischerová

M (jako Mýty) – Dílna tvůrčího psaní (Mýty) / lektor Caya Makhélé z Francie, francouzský pišící dramatik afrického původu

P (jako Prostor) – Site specific (Souhra s příběhem prostoru) / lektor Mgr. Tomáš Žížka

R (jako Rituál) – Rituální divadlo / lektor Michal Hecht s asistenty ing. Miroslavem Elgrem a Štěpánkou Elgrovou

S (jako Situace) – Jevištní realizace dramatické situace / lektor Mgr. Milan Schejbal s asistentkou Mgr. Denisou Novou

T (jako Technika) – Divadelní technika – svícení / lektor Pavel Hurých s asistentem Jaroslavem Vondruškou ml.

PC – Problémový klub

Průměrná účast 73 frekventantů (max. počet 95)

Lektoři prof. PhDr. Jan Čísař, CSc., Mgr. Jakub Korčák, prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc., doc. PhDr. Daria Ullrichová, doc. Mgr. Ján Zavarský, moderátor: Václav Špirit, asistentka: Miroslava Čísařová

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 17 posluchačů

Lektor Rudolf Felzmann, asistent JUDr. Jaromír Kejzlar

77. Jiráskův Hronov 2.–11. 8. 2007

Klub (nejen) mladých divadelníků

15 seminářů a dílen / 306 seminaristů

A (jako Autorské právo) – Autorské právo v amatérském divadle / lektor Mgr. Lukáš Matásek

ABC (jako Abeceda) – Divadelní abeceda / lektor Václav Špirit

DRH (jako Dramaturgie – Režie – Herectví) – Od slova k jevištnímu tvaru / lektoři Mgr. Vladimír Zajíc a Marie Kotisová

G (jako Genesis) – Genesis (Inspirace a impulzy pro autorskou divadelní tvořivost) / lektorka Mgr. Eva Ochrymčuková

H (jako Herecký trénink) – Od imaginárních stimulací k autentickým reakcím / lektor Filip Krenus z Chorvatska

I (jako Iniciace mluvy) – Iniciace mluvy (Učme se mluvit) / lektor Mgr. Jaroslav Kodeš

J (jako Jevištní řeč) – Jevištní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

K (jako Komunikace) – Nonverbální komunikace / lektorka Daniela Fischerová

KPR (Kurz praktické režie) – Práce na inscenaci / lektoři Mgr. Milan Schejbal a Mgr. Pavlína Schejbalová

L (jako Legenda) – Non-verbal workshop / lektor Michal Hecht

M (jako Masky) – Masky – odkrývání skrytého / lektor Mgr. Karel Vostárek

N (jako Nestyďte se nestyďte) – Nestyďte se nestyďte (hudba, zpěv a poezie na jevišti) / lektorka Jana Koubková

O (jako Odjinud) – Odjinud nejen o zpěvu a pohybu / lektorka čínského původu Mgr. Feng-jün Song, Ph.D.

P (jako Prostor) – Site specific (Souhra s příběhem prostoru) / lektor Mgr. Tomáš Žížka

S (jako Scénografie) – Scénografie prakticky / lektor Mgr. Pavel Purkrábek

PC – Problémový klub

Průměrná účast 63 posluchačů (max. počet 85)

Lektoři prof. PhDr. Jan Čísař, CSc., Mgr. Petr Christov, Ph.D., prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc., prof. Mgr. Ján Zavarský a Mgr. Alena Zemančíková, moderátor: PaedDr. František Zborník, asistentka: Miroslava Čísařová

DK – Diskusní klub

Průměrná účast 40 frekventantů (max. počet 75)

Lektoři a moderátoři: MgA. Jan Šotkovský, Jitka Páleníková

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 17 posluchačů

78. Jiráskův Hronov 31. 7.–9. 8. 2008

Klub (nejen) mladých divadelníků 16 seminářů a dílen / 278 seminaristů

A (jako Abeceda) – Divadelní abeceda / lektor Václav Špirit

D (jako Dramatická situace) – Jevištňní realizace dramatické situace / lektor Mgr. Milan Schejbal, asistentka Mgr. Denisa Nová

DRH – (jako Dramaturgie – Režie – Herectví) – Od slova k jevištňnímu tvaru / lektori Mgr. Vladimír Zajíc a Marie Kotisová

G (jako Genesis) – Genesis (nonverbální divadlo) / lektorka prof. Mgr. Zoja Mikotová

H (jako Hudba) – Hudba v divadelní inscenaci / lektori Mgr. Karla Štaubertová-Sturm, Jiří Šlupka Svěrák

I (jako Iniciační mluvy) – Iniciační mluvy (Učme se mluvit) / lektor Mgr. Jaroslav Kodeš

J (jako Jevištňní řeč) – Jevištňní řeč / lektorka Michaela Bendová-Kudrnáčová

K (jako Komunikace) – Nonverbální komunikace / lektorka Daniela Fischerová

M (jako Maska) – Maska – odkrývání skrytého / lektor Mgr. Karel Vostárek

N (jako Neverbálno) – Divadelní dílna Neverbálno / lektor Michal Hecht

P (jako Poezie) – Poezie v divadle / lektorka Mgr. Renata Vordová

S (jako Scénografie) – Úvod do scénografie / lektorka MgA. Kateřina Baranowska

T (jako Tvořivost) – Inspirace a impulzy pro autorskou divadelní tvořivost / lektorka Mgr. Eva Ochrymčuková

TaP (jako Tanec a Pohyb) – Tanec a pohyb na divadelní scéně / lektor Henk Smits z Holandska

Ž (jako Žonglování) – Žongléřský seminář / lektorka Mgr. Adéla Kratochvílová

PC – Problémový klub

Průměrná účast 65 posluchačů (max. počet 85)

Lektori prof. PhDr. Jan Císař, CSc., Mgr. Petr Christov, Ph.D., Doc. Mgr. Jakub Korčák, prof. Mgr. Ján Zavarský a Mgr. Alena Zemančíková, moderátor: MgA. Petr Michálek, asistentka: Miroslava Císařová

DK – Diskusní klub

Průměrná účast 33 frekventantů (max. počet 58)

Lektori a moderátoři: MgA. Jan Šotkovský, Bc. Jitka Páleníková

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 25 posluchačů

Lektor Rudolf Felzmann, asistent JUDr. Jaromír Kejzlar

79. Jiráskův Hronov 30. 7.–8. 8. 2009

Klub (nejen) mladých divadelníků 15 seminářů a dílen / 282 seminaristů

A (jako Abeceda) – Divadelní abeceda / lektor Václav Špirit

D (jako Dramaturgie) – Dramaturgie / lektor MgA. Jan Šotkovský

H (jako Herectví) – Herec a dialog / lektor Doc. Mgr. Aleš Bergman, Ph.D.

I (jako Iniciační mluvy) – Iniciační mluvy (Učme se mluvit) / lektor Mgr. Jaroslav Kodeš

J (jako Jevištňní řeč) – Jevištňní řeč / lektorka Mgr. Regina Szymiková

K (jako Komunikace) – Nonverbální komunikace / lektorka Daniela Fischerová

KPR (Kurz praktické režie) – Kurz praktické režie / lektori Mgr. Milan Schejbal a Kateřina Fixová

O (jako Odjinud) – Odjinud nejen o zpěvu a pohybu – lektorka čínského původu Mgr. Feng-jün Song, Ph.D.

PDT (jako Proces divadelní tvorby) – Od slova k jevištňnímu tvaru (Režijně – herecko – dramaturgický seminář) / lektori MgA. Vladimír Zajíc a Marie Kotisová

R (jako Režie) – Základy divadelní režie / lektor Doc. MgA. Karel Kříž

RA (jako Recovered Alchemy) – Znovunabytá alchymie (dílna pohybového a tanečního divadla) / lektor Guillermo Horta Betancourt z Kuby

S (jako Scénografie) – Úvod do scénografie / lektorka MgA. Kateřina Baranowska

T (jako Technika) – Divadelní technika – svícení / lektor Pavel Hurych s asistentem Jaroslavem Vondruškou ml.

TIP (jako Theatre for Young People) – TIP 2009, dílna neverbálního divadla pro zahraniční účastníky / lektor Michal Hecht

Ž (jako Žonglování) – Žongléřský seminář / lektorka Mgr. Adéla Kratochvílová

PC – Problémový klub

Průměrná účast 58 posluchačů (max. počet 86)

Lektori prof. PhDr. Jan Císař, CSc., Mgr. Petr Christov, Ph.D., Doc. Mgr. Jakub Korčák, prof. PhDr. Vladimír Štefko, CSc., prof. Mgr. Ján Zavarský a Mgr. Alena Zemančíková, asistentka: Miroslava Císařová

DK – Diskusní klub

Průměrná účast 31 frekventantů (max. počet 40)

Lektori a moderátoři: MgA. Petr Michálek a Mgr. et Mgr. Jitka Šotkovská

Rozborový seminář SČDO

Průměrná účast 16 posluchačů

Lektor Rudolf Felzmann, asistent JUDr. Jaromír Kejzlar

Repertoárový soupis ročníků JH 2000–2009

Hlavní a HronOff program

a programově zařazené inscenace doplňkového programu

70. Jiráskův Hronov 11.–19. 8. 2000

Gut&Edel Theatergruppe Lörrach,

Německo

režie Václav Špirit

Václav Špirit podle románu Yanna

Quefféleca:

Die barbarische Hochzeit (Barbarská svatba)

Nejhodnější medvídci Hradec Králové

režie Akram Camel Abdallah Georgij

Arnald Lienlöwe: **Artikulátor – souboj o**

tlumok

Studio Ensemble Pulheim, Německo

režie Michal Nocon

Georg Büchner: **Woyzeck...Versuche**

(Vojcek... pokusy)

Loutkářský soubor Střípek Plzeň
režie Ivana Faitlová
Tomáš Pěkný: **Havrane z kamene**

Divadlo Jesličky Hradec Králové
režie Alexandr Gregar
Aldo Nicolaj: **Podzimní koncert aneb Až se zima zeptá, nebudu se bát**
(Tamboři aneb Tři na lavičce)

Toneel groep Europa, Amsterdam,
Nizozemí
režie Remke Wiekeraad
Sławomir Mrożek: **Serenáda**

Divadlo Dialog, Okřídlený vůl Plzeň
režie Alena Dvořáková
Daniil Ivanovič Charms: **Jelizaveta Bam**

Compagnie de théâtre Le Valet de Cœur
Clermont-Ferrand, Francie
režie Jean Yves Lenoir
Molière: **George Dandin** (Jíra Danda)

Rádobydivadlo Klapý
režie Kateřina Baranowska
Per Olov Enquist: **Noc tribádek**

Divadelný súbor V.S.O.P. Hviezdoslav,
Dolný Kubín, Slovensko
režie Silvester Lavrík
Pavol Ország Hviezdoslav: **Hájnikova žena (Zabíjala...)**

Společné Dramatické Činění PRASETAUN
Dětského výchovného ústavu Jihlava
režie Jiří Juráš
L. Langronová, P. Gábor, J. Juráš a kol.
souboru: **Skupinka**

Loutkářský soubor Tatrmani Bechyně
režie Josef Brůček
Steven Spielberg, František Hrubín a
Josef Brůček:
Zachraňte vojína Kuřátko

Městské divadlo Jonava, Litva
režie Rita Miliniene
Eras Salola: **Bobos** (Ženy)

Divadlo Hudradlo Zlív
režie Miroslav Slavík
Miroslav Slavík: **Princezna na hrášku**

ÚSTAF Brno + Špatně zabrzděno Velké
Meziříčí
režie Zdeněk Šturma a Eva Prešnerová
The Best of Voiceband

Slovenské Pohronske javisko Levice,
Slovensko
režie Eduard Šebian a Valéria Držíková
Tennessee Williams: **Leto a dym**

Divadlo AHA! Lysá nad Labem
režie Miroslav Pokorný
Daniela Fischerová: **Náhlé neštěstí**

DS Vojan Libice nad Cidlinou
režie Vladimír Dědek
Miroslav Horníček: **Dva muži v šachu**

Slovenské Pohronske javisko Levice,
Slovensko
režie Iveta Jurčová
Ivan Bukovčan: **Slučka pre dvoch**
(Oprátka pro dva)

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna
režie Vlastimil Peška
Josef Kajetán Tyl: **Strakonický dudák**

Loutkářský soubor Čmukaři Turnov
režie Jaroslav Ipser a Daniela Weissová
kolektiv souboru: **Pletené pohádky**

71. Jiráskův Hronov 4.–11. 8.

2001

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna
režie Vlastimil Peška
Vlastimil Peška, Jaroslav Wykrent:
CVOKSTORY aneb Cvo XX.st.ory

Divadlo Hudradlo Zlív
režie Miroslav Slavík
Miroslav Slavík podle Hanse Christiana
Andersena: **Slavík**

Jednota divadelních ochotníků Úpice –
Společnost dr. Krásky
režie Petr Lanta
Lidová hra v úpravě Emila Františka
Buriana, Petra Lanty a souboru:
Hra o Dorotě

Občianske združenie PÔTOŇ Levice,
Slovensko
režie Iva Jurčová
Karol Horváth: **Ochladzuje sa**

Theater der Jugend Paderborn, Německo
režie Franz-Josef Witting
Volně podle Wilhelma Busche: **Max a Moritz**

Spojené divadelní soubory Nejhodnější
medvídci
Hradec Králové a Divadlo na tahu Praha
režie Andrej Krob
Samuel Königgratz: **Ještě žiju
s plácačkou, věšákem a čepicí**

Nejhodnější medvídci Hradec Králové
režie René Levinský
S. T. Gyros: **Chilliastra**

Divadelní klub Jirášek Česká Lípa
režie Václav Klapka
Václav Klapka: **Odysseova cesta**

Divadlo poezie Útulek Brno
režie Josef Zajíček
Leoš Slanina: **Návštěva u ministra**

Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střežině Hradec
Králové
režie Ema Zámečnicková
Walt Whitman: **Chvilé přirozenosti**

Loutkářský soubor DNO Hradec Králové
Kolektivní režie, konzultant T. Komárek
Edmond Rostand, Jiří Jelínek: **Variace na
slavné téma Cyrano**

Kroužek divadelních ochotníků Hvozdná
režie Dušan Sítek
Alois a Vilém Mrštíkové: **Maryša**

Rádobydivadlo Klapý
režie Kateřina Fixová
Thornton Wilder: **Naše městečko**

Pantomima S. I. Brno
režie Jindřich Zemánek a J. V. Kratochvíl
Jindřich Zemánek: **Sny o létání**

Divadelní spolek Tyl Rakovník
režie Jaroslav Kodeš
Josef Kajetán Tyl: **Tvrdohlavá žena**

Folklorní soubor Vycpálkovci Praha
choreografie a režie D. Stavělová
Daniela Stavělová:
**Slavnosti jara – O smrti, hraní, čarování
a milování**

Divadelní spolek Tyl Rakovník
režie Alena Mutinská
Josef Kolář, Pavel Prchal: **Z deníku
kocoura Modroočka**

Velmi amatérské divadlo (V.A.D.) Kladno
režie V.A.D.
Kazimír Lupinec a Sonya Štemberová:
Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka

DS J. K. Tyl České Budějovice
režie Jiří Zajíc
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **Hráči**

Loutkové divadlo Střípek Plzeň
režie Ivana Faitlová
Ivana Faitlová: **Finiš jasný sokol**

Doplňkový program

Spojené divadelní soubory okresu Náchod
režie Miroslav Houštěk
Alois Jirášek: **Emigrant**

72. Jiráskův Hronov 1.–10. 8. 2002

Představení doprovodného programu:
Blanenské divadlo Blansko
režie Jiří Polášek
Jiří Polášek s použitím textů J. Suchého,
M. Horníčka, I. Vyskočila, P. H. Camiho a
J. Rejžka:
Soirée aneb Concerto grosso

Divadlo BLIC Ostrožská Nová Ves
režie Ivana Bendová
Kolektiv divadla: **Setkání s Kateřinou**

Divadelní soubor D 111 České Budějovice
režie Jaromír Hruška
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **Hráči**

Soubor ÚSTAF Brno
režie Zdeněk Šturma
Jiří Žáček @ spol.: **Spolužáckovina aneb
Volte slova**

Loutkářský soubor Rámus Plzeň
režie soubor pod vedením Zdeny
Vašíčkové
Kolektiv souboru: **Showlet**

Divadlo IKDYŽ Kolín
režie Michal Opočenský a David Dvořák
N.V.K.7.X.Gogol: **Čoklí hráči**

Loutkářský soubor „C“ Svitavy
režie Karel Šefrna
Antonín Mareš, Karel Šefrna: **Slon**

Theater Apron Halle, Německo
režie Volker Dietzel
Volker Dietzel podle George Büchnera:
Woyzeck & Woyzeck

Divadelný súbor DISK Trnava, Slovensko
režie Dušan Vicen
Dušan Vicen a kolektiv souboru:
POTKAN alebo Nie sme žiadni kanibali

Kulturné divadelní spolek Puchmajer
Praha
režie Vladimír Mikulka
Martin J. Švejda: **Hoši z národáku aneb „Zabili Kemra, parchanti!“**

Divadlo DRED Náchod
režie Ondřej Pumr
Miodrag Pavlovič, Andrzej Kaszub Pski:
Andrzej Kaszub Pski představuje Miodraga Pavloviče čili Dům lásky

Divadelní soubor Karel Čapek Děčín
režie Josef Doležal
Egon Ervin Kisch: **Vrahova matka**

Divadelní klub Jirásek Česká Lípa
režie František Zborník
František Zborník: **Na druhé straně řeky**

Plesni Studio DK Kristalna Kocka Vedrine
(Taneční studio KKV) Sisak, Chorvatsko
režie a choreografie J. Peteková-
Krapljanová a J. Novljakovic
Jasminka Peteková-Krapljanová a Jasmin
Novljakovic:
Za zavřenými dveřmi

Divadelní soubor PIKI MěKS Volyně
režie René Vápeník
Pavel Kohout: **AUGUST AUGUST, august**

Dětský divadelní soubor HOP-HOP ZUŠ
Ostrov
režie Irena Konývková
Irena Konývková podle zimních pohádek
Zbyňka Malinského:
Naslouchej...

DdDd ZUŠ Děčín
režie Jana Štrbová
Jana Štrbová podle rumunské pohádky
v převyprávění Marie Kafkové:
Jak kvůli vajíčku šel kohout na zámek

Divadlo PoHrdobci Česká Kamenice
režie Petr Naxera
Eugène Ionesco: **Plešatá zpěvačka**

Divadlo De Facto Mimo Jihlava
režie Martin Kolář
Martin Kolář: **Hukot 4**

Divadelní spolek bratří Mrštíků Boleradice
režie Alena Chalupová
Podle Georga Bernarda Shawa:
Pygmalion aneb My Fair Lady ze Zeliáku

Divadlo De Facto Mimo Jihlava
režie Dagmar Brtnická
Verena Kanaan: **Drahoušek Anna**

73. Jiráskův Hronov 31. 7.–9.

8. 2003

Divadlo Gut&Edel Lörrach, Německo
režie a dramaturgie Václav Špirit
Abe Kóbo: **Žena v písku** (Die Frau im Sand)

Divadlo V.A.D. Kladno
režie V.A.D.
Lupinec & Co.: **Hotel Infercontinental**

Divadelní studio D3 Karlovy Vary
režie Anna Ratajská
Karel Tachovský: **Mor (Boccacciiovské variace)**

Divadlo Čára FF MU Brno
režie Ladislav Stýblo
Anonym: **Mastičkář**

Divadelní spolek Tyl Rakovník
režie Jaroslav Kodeš
Jaroslav Kodeš: **Děvčata aneb Krvavá suita**

Loutkové divadlo Střípeck Plzeň
režie Ivana Faitlová
Ivana Faitlová: **Kouzelné mlejno**

Divadlo Čára FF MU Brno
režie Ladislav Stýblo
Anonym: **Polapená nevěra**

Rádobydivadlo Klapý
režie Ladislav Valeš
Ladislav Valeš podle Pera Olova Enquista:
Fajdraricie

Společnost Dr. Krásky Praha
úprava a režie Petr Lanta
William Shakespeare: **Macbeth 2003**

Černí šviháci Kostelec nad Orlicí
režie Josef Tejkl
Josef Tejkl: **Amatéri**

Občanské sdružení PrakOta Řetová
režie Markéta Světlíková
Neil Simon: **Biloxi blues**

Divadlo Dostavník Přerov
režie Vlasta Hartlová
Dagmar a Václav Martincovi podle
Rudyarda Kiplinga:
Knih džungle

Soubor 3 + 1 Praha
režie Karel Dlabáč
Karel Dlabáč: **Zajímá mě jenom nesmysl**

Taneční divadlo Panboro Budapešť,
Maďarsko
režie Péter Uray
Péter Uray a Panboro: **Vadak**

Divadelní studio mladých Aglia, Litva
režie Laima Adomaitiene
Anton Pavlovič Čechov: **Medvěd**

DdDd ZUŠ Děčín
režie Jana Štrbová a Alena Pavlíková
Jana Štrbová podle L. M. Pařízka: **Mausa-
musaka**

Divadelní soubor MěKS Červený Kostelec
režie Pavel Labík
René Falett: **Zeliářka**

Divadelní soubor ZUŠ – studio „V“ Veverí
režie a dramaturgie Lenka Němečková
Jan Otčenášek: **Romeo, Julie a tma**

Divadlo De Facto Mimo Jihlava
režie Petr Soumar
Karel Hynek: **Inu, mládí je mládí
(Románek)**

Divadelní soubor Jana Honsy Karolinka
režie Martin Františák
Alois a Vilém Mrštíkové: **Maryša**

Divadlo TAMTAM OZ TAM-TAM Humenné,
Slovensko
režie Alena Lelková
Božena Slančíková – Timrava: **Na jednom
dvore**

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna
režie Vlastimil Peška
Vlastimil Peška: **Po všem hovno, po
včelách med**

DS TYL Dačice
režie Otakar Tesař
Zoltán Egressy: **Portugálie**

Doplňkový program

DS Jiráskova divadla v Hronově
režie Miroslav Houštěk
Molière: **Zdravý nemocný**

DS Jiráskova divadla v Hronově
režie Miroslav Lelek
Johan Nepomuk Nestroy: **Zlý duch
Lumpacivagabundus**

Divadlo Kámen Praha
režie Petr Macháček
Petr Macháček: **Karkulka**

74. Jiráskův Hronov 5.–14. 8.

2004

DS Tlupatlapa – Dramatická školička SKS
Svitavy
režie Jana Mandlová a Karel Šefrna
Robinson Jeffers: **Pastýřka**

Šumavský ochotnický spolek – ŠOS
Prachatice
režie Jaromír Hruška
Jan Kraus: **Proti větru (Nahniličko)**

Divadlo Kámen Praha
režie Petr Macháček
Lotte Ingrisch: **Rakvičky**

DS Čtyřlístek „Prča Production“ Frýdek-
Místek
režie ING Kolektiv
ING Kolektiv: **Impérium vrací uhlo**

Společnost Dr. Krásky Praha
režie Petr Lanta
Jules Verne, Jindřich Veselý a Petr Lanta:
**Blíží se den, kdy Vás budu milovat
(Paris au XX. siècle)**

Spielbrett Dresden, Německo
režie Ulrich Schwarz
Podle Williama Shakespeara: **Othello**

Divadlo Potoň při MsKS Levice, Slovensko
režie Iveta Jurčová
Sofokles: **Antigona (L'amour)**

(tentokrát) Pes Městečko Trnávka
režie kolektiv souboru
Podle Lewise Carolla: **Ani Anička, ale Alenka**

DS Motýlci a kozičky Gymnázia Pastviny
Brno
režie K. Mazlová
Kristýna Mazlová: **Malá rošáda**

Divadlo Vosto5 Praha
režie kolektiv souboru
Ondřej Cihlár, Tomáš Jeřábek, David Kašpar, Petr Prokop:
Sněžka

DS Scéna Libochovice
režie Eva Andělová
Na motivy amerických her: **Manžel na inzerát**

DS Černí šviháci Kostelec nad Orlicí
režie Josef Tejkl
Josef Tejkl: **Solný sloupy**

Taneční skupina NoTa Plzeň
režie a choreografie Lenka Jiřová a Jan B. Mwesigwa
Jan B. Mwesigwa: **Slabosti mysli**

Divadlo De Facto Mimo Jihlava
režie Martin Kolář
Markéta Ketnerová a Martin Kolář:
Modrej drahokamen anóbrž Zelená Gizela a mrkvajzníci

Divadlo Prádelna Rosice
režie Pavel Strašák
Pavel Strašák: **Misionáři**

DS u.s. Triarius Česká Třebová
režie Triarius
Alexandr Vvěděnskij: **Vánoce u Ivanovových**

DS Tyan Plzeň
režie Roman Černík
Roman Sikora: **Antigona: Odjezd!**

Divadlo na Cucky Domu armády Olomouc
režie Lukáš Večerka
Jiří Kolář, Lukáš Večerka: **KOLÁŘ(Ž) neví kam jdeme?**

Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střezině Hradec Králové
režie Ema Zámečnicková
Wendy Cope, Ema Zámečnicková:
Zatracený chlapi

Rádobydivadlo Klapý
režie Ladislav Valeš
Podle Podzimní sonáty Ingmara Bergmana:
Taková podivná kombinace citů

DS PIKI Volyně
režie René Vápeník
Vladimír Strnisko: **Goldoniáda**

Německo-polsko-česká divadelní dílna
režie Michal Nocon
Účastníci divadelní dílny podle Deníků Franze Kafky:
Kafka – Za dveřmi

HronOff

Divadlo Líšeň Brno
režie Pavla Dombrovská
Pavla Dombrovská a kolektiv souboru:
Domovní requiem (Zlá hra)

Divadlo Dialog Plzeň
režie Michal Hecht
Michal Hecht a kolektiv souboru
podle K. Keseyho a M. Formana: **Přelet**

Soubor DNO Hradec Králové
režie DNO
DNO: **Epos**

Divadlo Vosto5 Praha
režie Ondřej Cihlár a Petr Prokop
Ondřej Cihlár a Petr Prokop: **Vajce**

Malé Vinohradské divadlo Praha
režie Feng-jün Song
Tradiční hra pekingské opery v překladu Víta Vojtky a Feng-jün Song:
Na křížovém vrchu

Představení tvůrčí dílny I (jako Inspirace místem)
David Bazika, Tomáš Jirman a účastníci dílny:
Inspirace místem – Slavnost pro Hronov

Doplňkový program

Umělecké seskupení PŘINESLIH
režie František Klaška
V. K. Klicpera: **Hadrián z Římsů**

75. Jiráskův Hronov 4.–13. 8. 2005

Loutkové divadlo Strípek Plzeň
režie Ivana Faitlová
Ivana Faitlová podle Jamese Thurbera:
Třináctery hodiny

Divadlo V.A.D. Kladno
režie V.A.D.
Vladislav Vančura: **Rozmarné léto**

Divadlo Perpetuum mobile Bruneck, Jižní Tyroly, Itálie
režie Christian Seyr
Christian Seyr: **Veliká stolice** (Stuhl – Gang)

Divadlo Commedia Poprad, Slovenská republika
režie Vlado Benko a Marián Čizmarík
František Švantner: **Malka**

Divadlo Kámen Praha
režie Petr Macháček
Petr Macháček: **Mlejnek**

Kabaret Caligula Praha
režie autoři
Štěpán Benyovszký, Ondřej Gabriel,
Tadeáš Petr a Lukáš Rumlena:
Hamlet: Přání zabít

dDDD ZUŠ Děčín
režie Jana Štrbová a Alena Pavlíková
Jana Štrbová a soubor podle arménské pohádky O líné Huri v převyprávění Jaroslava Tefela: **O líné a lakomém**

Malá scéna Zlín
režie Jan Leflík
Valentín Krasnogorov: **Pelikáni v pustině**

Kroužek divadelních ochotníků Hvozdná
režie Dušan Sitek
Gabriela Preissová: **Gazdina roba**

Divadlo Vosto5 Praha – divize Teatro Piccolo Primitivo
režie Vosto5
Ondar Cihlár a Petar Prokop: **Košičan 3**

DDS TY-JÁ-TR – Hroboso Praha
režie Luděk Horký
William Shakespeare: **Mnoho povyku pro nic**

DS Pachýř Pačejoř (Plzeň)
režie Chroš j.h.
Sam Živott a Konstantin Kliše: **Don't Šajn a Pachýřovo hledání**

DS Jana Honsy Karolinka
režie Martin Františák
Martin Františák a členové souboru:
Doma

Soubor ÚstaF Brno
režie Zdeněk Šturma
Jakub Kostelník: **Brna**

Pantomimická jednotka Řeč Praha
režie autoři
Erik Demko a Martin Železný: **Pod Tatrou se blýská**

Šumavský ochotnický spolek – ŠOS Prachatice
režie Jaromír Hruška
Jean-Baptiste Poquelin – Molière: **Don Juan**

DS Poslední mravenec ZUŠ Žamberk
režie Olga Strnadová
Johana Vaňousová: **Vojna s Turkem**

Divadelní klub Českokrumlovská scéna Český Krumlov
režie René Vápeník
Anton Pavlovič Čechov: **Racek**

Divadlo Apron Halle, Německo
režie Volker Dietzel
Franz Kafka: **Otci** (An den Vater)

DS Tyl Rakovník
režie Alena Mutinská
Jiří Kroc podle Marka Twaina: **Princ a chudáš**

DS Š.O.K. Gymnázia Jana Keplera Praha
režie Lukáš Rumlena a Markéta Světlíková
Pierre Henri Cami: **Camisutra aneb Polohy absurdity**

HronOff

Divadelní soubor OS DRH
(absolventi semináře R (jako Dramaturgie
– Režie – Herectví) KnMD JH 2004
režie Marie Kotisová
Nikolaj Vasiljevič Gogol: **Ženitba**

Teatr Żywy Bielawa, Polsko
Tanec ohně

Soubor Vyroby si své letadýlko absolventů
KALD DAMU Praha
režie Anna Ducháčková
Anna Ducháčková: **Malá večerní snítka**

Bílá divadlo Ostrava
kolektivní akce
Jan Číhal a Vladimír Machek:
Z toho obrazu už nikdy neodejdu /
Kolotočová verze

Studenti JAMU Brno
režie Jiří Honzík
Elfride Jelinek: **Nemoc aneb Moderní
ženy**

Malé divadlo kjógenu – Nagomi kjógenkai
ČR
režie Šigejama Šime a Hubert Krejčí
Japonské frašky kjógen:
**Mnich, kostra a její obal + Zloděj
tomelů + Papouškování**

Doplňkový program

Představení doplňkového programu:
Divadelní soubor Jiráskova divadla
v Hronově
režie Miroslav Lelek
Jevan Brandon – Thomas: **Charleyova
teta**

Divadlo Vosto5 Praha
Vajce
Stand'artní kabaret
Blb
Karavan Evropa!

DS M+M Hranice u Aše
režie Vratislav Mikan
Oldřich Daněk: **Kulhavý mezek aneb
Výbuch na jičínském zámku**

Geisslers Hofkomedianten Kuks
režie Petr Hašek
**Heinrich Rademin: Atalanta
aneb Pronásledování z lásky aneb Krutá
královna Tegeantů**

76. Jiráskův Hronov 10.–19. 8.

2006

Divadelní spolek Svatopluk Benešov
režie Pavel Němec
Pavel Němec: **Tak takhle to bylo aneb
Život je jen náhoda...**

DS Právě začínáme Horní Počernice
režie Vladimír Stoklasa
Pierre de Marivaux: **Hra lásky a náhody**

Divadlo Jesličky, stálá scéna ZUŠ Na
Střežině Hradec Králové, studio Emy
Zámečnickové
Kolektivní režie
Kolektiv souboru na námět Emy
Zámečnickové: **Okna**

Divadlo Kámen Praha
režie Petr Macháček
Petr Macháček: **Marmeláda**

DS Antonín Praha
režie Martin J. Švejda
Martin J. Švejda: **Surovosti laskavosti**

Divadelní spolek Haná při MěKS Vyškov
Režie Tomáš Dorazil ml.
Vladimír Nabokov: **Lolita**

Divadelné združenie Partizánske,
Slovenská republika
režie Jozef Krasula a kolektiv divadla
Daniil Charms, Jozef Krasula:
Spomienky budúceho starca

DS Vendelín Údivadla Kopřivnice
režie Daniel Brhel a kolektiv souboru
Kolektiv souboru: **Nemůže může**

DS De Facto Mimo Jihlava
režie Martin Kolář
Martin Kolář: **Groteska**

Divadelní studio mladých při Divadle
Šumperk
Režie Zdeněk Stejskal
Yasmina Reza: **Obraz**

DS Tábor o. s.
režie Josef Konrád
Carlo Goldoni: **Vějíř**

Divadelní soubor TiNA Ni NA Ni Jeugd-
Theater-School Alkmaar, Holandsko
režie Ari Peterse a Susan van Hulst
Ari Peterse a Susan van Hulst: **Yaacov**

Útvar totálního divadla Vydržl Praha
režie Vojtěch Poláček
Tom Tamten: **Venku!**

DS Ztracená existence Praha
režie Alexandr Guha
Alexandr Guha:
**Dentální rapsódie aneb Stomatologická
revue**

Černí šviháci Kostelec nad Orlicí
režie Josef Tejkl
Josef Tejkl: **Bílí andělé pijí tesavelu**

Malá scéna Zlín
režie Petr Nýdrle
Martin Sherman: **Když tančila...**

DS Scéna Kralupy
režie Michaela Kuptíková
Tracy Letts: **Zabiják Joe**

DS LÁHOR/Soundsystem Hranice
režie kolektiv divadla
Kolektiv souboru: **100 procent alibi**

Divadelní spolek Krakonoš Vysoké nad
Jizerou
režie Petr Pýcha a Jan Vaverka ml.
Petr Pýcha: **Republiku za koně a fotbal
aneb Obrázky z dějin národa Havlase
Pavlaty**

DS Tyl Rakovník
režie Jiří Suk
Zdeněk Jirotko, Adam Doležal: **Saturnin**

HronOff

OS Remazury, THEatro ludem a Taneční
divadlo Zóna Ostrava
režie Hana Galetková
Hana Galetková podle moravských
lidových balad:
Za tkalcovským stavem

Divadlo Jesličky ZUŠ Na Střežině Hradec
Králové
režie Ema Zámečnicková
Hans Carl Artmann: **Ani zrnko pepře pro
Czermaka**

Divadlo Divan studentů DiFa JAMU Brno
režie Marcel Škrkoň
Samuel Beckett: **Konec hry**

Teatro Plyšolino Hradec Králové
režie Johana Švarcová a Josef Rosen
Černý medvěd a Želva: **Plyšový zajíc do
lesa nepatří**

Malé Vinohradské divadlo Praha
režie Václav Martinec
Anonym: **Masopustní šelmovský kousek**

Soubor Pachýř Pačejoř (Plzeň)
režie Sam Zivott
Konrád Bužle: **Veselé příhody Pachýře a
Chroše**

Doplňkový program

Spojené ochotnické soubory z Hronova,
Broumova, Červeného Kostelce, Náchoda
a Police nad Metují
režie Miroslav Houštěk
Alois Jirásek: **Lucerna**

Divadlo Mimotaurus Praha
Vysoké imprnákle
Pouliční klauniáda na vysokých chůdách

77. Jiráskův Hronov 2.–11. 8.

2007

Studio Divadla Dagmar a pedagogické
školy Karlovy Vary
režie Hana Franková
Hana Franková na motivy knihy F.
Cartera Škola Malého stromu: **Cerokí**

Antonín D.S. Praha
režie Martin J. Švejda
Martin J. Švejda: **Dítě! (hra ze života)**

LS Bublanina Vsetín
režie Kateřina Davidová
Kateřina Davidová: **Začarovaný les**

DS Krvik Totr Praha
režie Petr Jediný Novotný a Tomáš Kout
Petr Jediný Novotný&Tomáš Kout:
Produkt

Divadlo Samé vody Černošice
divadlo improvizace
Kolektiv souboru: **Čekání na Alberta**

Rádobydivadlo Klapý
režie Ladislav Valeš
Liz Fullerová: **Liz a Betty**

V.A.D. Kladno
režie V.A.D.
Lupinec & Co. podle Julese Verna:
Tajemný VAD v Karpatech

Nejhdnější medvídci (Hradec Králové /
Praha)
režie Akram Staněk
Helmut Kuhl: **Harila**

LS Čmukaři Turnov
kolektivní režie
Pavel Traub: **Zvyčátka za to nemůžou**

Studio Divadla Dagmar a pedagogické
školy Karlovy Vary
režie Hana Franková
H. Franková na motivy F. Fenelonové:
Kdyby bylo nebe

DS Žlutice Žlutice
režie Jaromír Břehový
Jaromír Břehový: **Rejzák z Prahy**

Soubor Evrybáby Plzeň
režie Roman Černík a Evrybáby
Evrybáby: **Osmá sedí u stolu, pojídá
mou mrtvolu**

Divadlo mladých Záhřeb, Chorvatsko
režie Vlado Krusic
P. Charlton: **Vlčí chlapec**

Rádobydivadlo Klapý
režie Jaroslav Kodeš
Peter Shaffer: **Equus**

ZUŠ Veselí nad Moravou
vedoucí Vítězslava Trávníčková
Hana Doskočilová: **Stínové divadlo pro
krásnou Lin**

DS Cyranovy boty Brno
režie Věra Bělehrádková a Jitka
Semotamová
Věra Bělehrádková a Jitka Semotamová:
Druhá strana dveří

Voiceband.cz
režie Zdeněk Šturma
Christian Morgenstern: **Jsi proklat,
majiteli**

Divadelní soubor Ty-já-tr Praha
režie Luděk Horký
Luděk Horký, Martin Písařík: **Pověsti pro
štěstí**

Malá scéna Zlín
režie Jan Leflík
Werner Schwab: **Lidumor aneb Má játra
beze smyslu**

Divadýlko na dlani Mladá Boleslav
režie Martin Hermann
Karel Steigerwald: **A tak tě prosím,
kníže...**

Recitační skupina Tragaču, Tragaču při
ZUŠ V. Ambrose Prostějov
režie Hana Kotyzová
Kolektiv souboru ze sbírky Láska a smrt
uspořádaném F. Halasem a V. Holanem:
Tragaču, Tragaču

Geisslers Hofcomodianten Kuks
režie Petr Hašek
Anonym: **Amor tyran**

DIVADLO (bez záruky) PRAHA
režie David Slížek
Christo Bojčev: **Titanic Orchestra**

Divadelní skupina Disk Trnava, Slovensko
režie Dušan Vicen
Dušan Vicen, Vlado Janček a kol. Disku:
Geniální epocha podle Schulze

SemTamFör Slavičín
režie Jan Julínek
Ray Cooney: **1 + 1 = 3 (jeden a jedna
jsou tři)**

LS „C“ Svitavy
režie Karel Šefrna
Daniil Charms: **Fialový vítr**

Doplňkový program

Divadelní soubor Jiráskova divadla
v Hronově
režie Miroslav Lelek
William Shakespeare: **Veselé paničky
windsorské
aneb Na každého jednou dojde**

Žiwy theater Bielawa, Polsko
Ohňové divadlo

Vosto5 Praha
STAND'ARTní kabaret

Divadlo Kufr Brno
Kolektiv souboru: Tančiček Adušiadáši

78. Jiráskův Hronov 31. 7.–9.

8. 2008

Divadlo Kámen Praha
režie Petr Macháček
Petr Macháček: **Žáby**

Divadelní klub Jirásek Česká Lípa
režie František Zborník
František Zborník: **Pension**

Divadlo Bez střechy Vyškov
režie Radoslav Mesarč
Jean Cocteau: **Dvojhlavý orel**

DS Tábor, o. s.
režie Josef Konrád
František Nepil: **Polní žínka Evelínka**

J.S.T.E. Artyžok a Dred Náchod
režie Ondřej Pumr
Ondřej Pumr: **Dekalog: Pygmalion –
Svatba – Kar**

Parau Parau Jablonec nad Nisou
kolektivní choreografie
Parau Parau: **Sólo pro knížky**

Taneční skupina NoTa Plzeň
Kolektivní režie
Enky benyky Anka banka

DS TJ Sokol Lázně Toušeň
režie Dušan Müller
Kolektiv souboru: **Kino**

Divadlo „A“ a Divadlo SHANTI, o. z.
Prievizda
režie Jozef Krasula
Bertolt Brecht: **Malomeštiakova svadba**

Ženský amatérský spolek ŽAS Homole
režie Stanislava Kočvarová
Stanislava Kočvarová podle románu
Viléma Neubauera:
Sextánky

Loutkové divadlo Strípek Plzeň
Režie Ivana Faitlová a Martina
Hartmannová
Ivana Faitlová na námět Františka Kasky:
**Hotel Beránek aneb Pozor, za dveřmi je
vlk**

Divadlo v 7 a půl Brno
režie Jan Antonín Pitínský
Henrik Ibsen: **Nora**

Theater Abtenau / Theater Holzhausen,
Rakousko
režie Marion Hackl
Felix Mitterer: **Můj netvor (Mein
Ungeheuer)**

Teatro HUGO Semily
režie Jan Mocek
Jan Mocek a kolektiv souboru: **Hugo**

Divadlo Duha Polná
režie Petr Vaněk
Bohumil Hrabal, Václav Nývlt: **Ostře
sledované vlaky**

Spolek loutkářů Na holou Hořovice
režie Ludvík „Řiha“ Řeřicha
Ludvík „Řiha“ Řeřicha podle Daniila
Charmse:
**Nádherný letní den aneb Kdo jsme, kam
jdeme a kolik na to máme času**

LS VĚK Plzeň
režie Jakub Vašíček
Kolektiv souboru:
**Fucking Generation aneb Zbavme se
svých patosů a hymen**

Divadelní soubor KROV Breda, Nizozemí
režie Mireille Verhoeven
Jeroen Flamman: **Zlatička (Oud Zweet)**

DS KUK! ZUŠ Praha, Biskupská
režie Ivana Sobková
Kolektiv souboru: **Komunikační etudy**

LDO ZUŠ Harmonie Praha 6
režie Vladimír Jopek
Jan Werich: **O rybáři a jeho ženě**

Soubor Na poslední chvíli Ostrov
režie Lucie Veličková
Kolektiv souboru a Lucie Veličková:
Lesson Three – My Day

O. S. Thalia Vyškov
režie Radim Šíp
Ernst Jandl a Christian Morgenstern: **Non s müslí**

Divadlo Samohana Hradec Králové
režie Josef Tejkl
Josef Tejkl: **Asteroid Bejček**

TotO Divadlo Praha
režie Hana Jůzlová
Etgar Keret: **Knellerův letní tábor**

Divadlo Luna Stochov
režie Luboš Fleischmann
Jean-Claude Danaud: **Ach, ta něha našich dam!**

Geisslers Hofcomoedianten Kuks
režie Petr Hašek
Geisslers Hofcomoedianten podle libret k svatojanským oratoriím z let 1727, 1728 a 1730 od Heiricha Rademina:
Nevyslovené Oraculum – Výmluvná mlčenlivost
Ani muki!–Nepomuki!

Doplňkový program

Absolventi Kurzu praktické režie NIPOS-ARTAMA
režie: Milan Schejbal
Arthur Schnitzler: **U zeleného papouška**

DS D3 Karlovy Vary
režie Anna Ratajská
Antonín Přidal: **Pěnkava s Loutnou**

DS Phoinix Players Junstion, Oregon, USA
režie Mary Huls
Kolektiv souboru: **Závan minulosti** (Blast from the past)

79. Jiráskův Hronov 30. 7.–8.

8. 2009

Městské divadlo Děčín
režie Petr Michálek
H. Ch. Andersen, Petr Michálek: **Malá mořská víla**

DS Eduarda Vojana Brněnec
režie Jan Heger-Kučera, Karel Černý
Alois a Vilém Mrštíkovi: **Maryša**

Geisslers Hofcomoedianten Kuks
režie Petr Hašek
Antonio Bioni, Apostolo Zeno:
Andromache

Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy Karlovy Vary
scénář a režie Hana Franková
J. D. Salinger, L. a R. Pellarovi: **Já, Holden**

Soubor Na klíček Česká Lípa
scénář a režie Markéta Holá
Karel Hynek: **Vrstvy masek**

Taneční a pohybové studio Magdaléna Rychnov u Jablonce nad Nisou
na písně Ivy Bittové, choreografie Ludmila Rellichová:
Každý je někdy trapný

ZUŠ Sedlec-Prčice
na hudbu Hepningarna, choreografie Vendula Dědová:
Divnokraje

NoTa ZUŠ B. Smetany Plzeň
na hudbu Anouara Brahema, choreografie Lenka Jišová:
Leila v zemi kolotočů

Pantomima S. I. Brno
režie Jindřich Zemánek
Kolektiv souboru: **Promiňte, poprska jsem vás**

Pantomimická jednotka ŘEČ Praha
kolektivní režie
Kolektiv souboru: **Ze života hmyzu**

Theatre Universitaire Royal de Liège, Belgie
režie Robert Germay
Franz Kafka: **Zpráva pro jednu akademii** (Bericht an eine Akademie)

Někdo – dvoučlenný soubor jednoho herce
ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř
režie Jarka Holasová a Jakub Maksymov
J. Maksymov a J. Holasová: **Ve dvě na hruškách II.**

Divadlo Alexandra Gondarčuka Omsk, Rusko
režie Alexander Gondarčuk
Vladimír Ilukhov: **Kouzelná jablka**

Soubor Třetí věk při Městské knihovně v Lounech
režie Renata Vordová
Kolektiv souboru s využitím textů Jiřího Suchého: **Včera se mi zdálo**

Loutkářský soubor Čmukaři Turnov
kolektivní režie
Daniela Weisssová, Romana Zemenová: **Za každým rohem jeskyňka**

Tate Iyumni Praha
kolektivní režie
Kolektiv divadla: **Krvavé koleno**

DDS HOP – HOP ZUŠ Ostrov
režie Irena Konývková
Irena Konývková podle knihy Jacqueline Wilsonové Dvojčata v průšvihů:
Ruby a Garnet?

Divadlo Commedia Poprad, Slovensko
režie Vlado Benko, Dušan Kubaň, Michal Novák
René Fallet, Alexandr Gregar, Vlado Benko: **Kapustnica**

LDO ZUŠ Strakonice
režie Jiřina Lhotská
Jiřina Lhotská podle H. Ch. Andersena:
Je to naprosto jisté

DS Trdla při O. S. Thalia Vyškov
režie Olga Pitelová a Ivana Šmelová
Olga Pitelová a Ivana Šmelová na motivy španělské pohádky:
Kuře Čtvrťka

Nezávislý soubor Buranteatr Brno
režie Jiří Hájek
Martin McDonagh: **Pan Polštář**

Divadlo SoLiTEAter Praha – Libor Ulovec
kolektivní režie
Doug Wright: **Svou vlastní ženou**

Divadlo Kámen Praha
režie Petr Macháček
Petr Macháček: **Zvěstování Bohunce**

Divadlo Prkno – SUZAT Veverská Bitýška
režie Pavel Vašíček
Eduardo Rovner: **Společnost**

DS Vojan Libice nad Cidlinou
režie Jaroslav Vondruška
Vlastimil Peška: **Měla babka čtyři jabka**

DS Bit Jihlava
kolektivní režie
Luboš Brabenec: **Rubikon**

DISK Trnava, Slovensko
režie Blaho Uhlár
Blaho Uhlár a kolektiv souboru: **Výhled**

LÁHOR/Soundsystem
kolektivní režie
LÁHOR/Soundsystem: **Diskrétní den**

Divadlo SemTamFór Slavičín
režie Milan Janček
Gilles Dyrek: **Benátky pod sněhem**

Divadlo De Facto Mimo Jihlava
režie Martin Kolář
Martin Kolář na motivy Bély Horgase:
Zelené prasátko

Doplňkový program

Náchodská divadelní scéna
režie Miroslav Houštěk
Anton Pavlovič Čechov: **Strýček Váňa**

Divadlo DRH
režie Marie Kotisová
Marie Kotisová na motivy hry W. Shakespeara Sen noci svatojanské:
Noc v čase slunovratu

Česko-německá skupina 3+1 při Rádobydivadle Klapý
režie Rudolf Felzmann
Michael de Ghelderode: **Escorial**

Černí šviháci Kostelec nad Orlicí
režie Josef Tejkl
Josef Tejkl: **Svět podle Kloboučka**

Resumé

The last almanac about the Czech amateur theatre appeared in type in the frame of 70th Jiraskuv Hronov (JH). The time slipped away and next ten years of work, ten years of searching, ten years of history needs to be recorded.

The author of the chapter "And the Work Shoud Be Blessed" writes about the early birth of JH and about the formation of the amateur theatre movement in our country.

Hronov theatre building as well as the Festival carries the name of the Hronov's native son, one of the most significant writers and playwrights of the break of XIX. and XX. centuries. The construction of the building started in 1928 and as soon as in August 1931 the 1st year of JH took place here.

The first amateur theatre organization (The Theatre Union) was grounded in 1868, various amateur theatre organizations work till now and they have plenty of members. Such organizations prepared even the 1st year of JH. The patronage over the Festival took the President of the republic Tomáš Garrigue Masaryk. The most important play in the 1st year was Gero by Alois Jirásek, where amateur actors/actresses from all over the republic played.

In the second chapter "Jiraskuv Hronov as a Phenomenon" thinks the author over the Festival as a phenomenon of the Czech culture, as a phenomenon of amateur theatre. Why come people to Hronov, what does it mean in the consciousness of amateur theatre players in the Czech Republic. It is the tradition, the Mekka of theatre people, collaboration with many professionals, multi-genre presentation (the harvest), educational part of the Festival and guests from abroad.

In Hronov Festival the tradition, social togetherness and good-in-marketing business meet each other. The Festival has never been local. From its start in 1931 there was the prestigious selection from the whole republic here.

The name of the third part is "Metamorphoses of the Amateur Theatre in the Last Decade 2000 – 2009". The author examines, which changes amateur theatre met in that years in aspects of quantity, quality, present festivals and collecting and publishing of information. He adds then question marks to the till now not resolved problems of amateur theatre in the Czech Republic.

As of the amount of groups, people involved in them and of the number of performances, we can say that the amateur theatre in CR permanently grows. On the other hand the quality stagnates (on the rather high level). The author recognizes the following quality aspects: from drama poets to the auctorial creation; from the theme to the feeling; stratification and diversity, tolerance, in the part of amateur theatre then: drama-in-education vs. creative dramatics. The structure of festivals of various fields of amateur theatre has settled in the last time and Jiraskuv Hronov has fastened its position as amateur theatre harvest.

Historical information and research got a blank check in last years. After a comprehensive four-part publication (history, bibliography and two parts of topography) followed the adaptation to fiddly job on the preparation of the Amateur Theatre Databasis (www.amaterskedivadlo.cz), on which the specialists still , work. New editing activities came up (3 publication about the theatrical movement in 60, 70 and 80 year of the XX. century), many information brings the journal Amaterska scena (6 issues pro year) with information bulletin d'ARTAMAn, further the information portal www.amaterskascena.cz and the other periodicals (journals Tvořivá dramatika, Loutkář, Divadelní hromADA, pampam and bulletins Kormidlo, Vykičnick and Dobré divadlo dětem /Good theatre for children/).

An important act was the establishment of the Museum of the Czech amateur theatre in Miletin in 2002 with related publications and a new project in last years "Painted curtains" that has found data about more than 300 painted curtains in the Czech republic till now.

The questions persist in the structure and organization of amateur theatre people, in governmental culture institutions, in particular in local institutions and in their potential influence on the education and the growth of the amateur culture as a matter of fact.

The next chapter is "Jiraskuv Hronov after the Modernism". The author follows the changes or theatre language of the amateur theatre in its projection in JH, just as the elements of postmodernism penetrate into this language in the era after postmodernism, so in the first decade of the XXIst century. The author characterize this post-postmodernism, searches its particularity and symptoms, its impact to its producers and to its environment.

Even thought many groups don't fall into those changes, the changes exist and they are demonstration of the effort to give to the amateur theatre such qualities, that realize theatre functions in the sociology, anthropology, social life, e.g. not only aesthetic and artistic ones. It's Hronov Festival's credit that it have had offer the platform for it.

Next three parts ("Looking Back to the Last Ten Years of Jiraskuv Hronov 2000-2009", "Jiraskuv Hronov 2000-2009 as an Educational Institution" and "List of JH Repertoires 2000-2009") deal chronologically with basic characteristics of particular years of Festival and jab out their highlights. They bring broad statistics of how looked out the past years, about the focus in them, about workshops they worked during the Festival and which titles were played at JH. The middle of those chapters emphasizes the educational aspect of the Festival and exceptional scope sometimes even 19 workshops and other forms of education with the grandiose participation of more than 400 participants.

The photographic supplement comprises scenes of the most considerable performances they correspond with their names written in bold in the chapter "Looking Back...".

23. SRPNA, NEDĚLE

Slavnostní představení československého ochotnictva Ú. M. D. O. Č.
NA PAMĚŤ MISTRA ALOISE JIRÁSKA.

ALOIS JIRÁSEK:

3 H. ODPOL.

REŽIE:
MAX LEDERER.

GERO

7 H. VEČER.

SCÉNA:
PROF. LEORICHTER

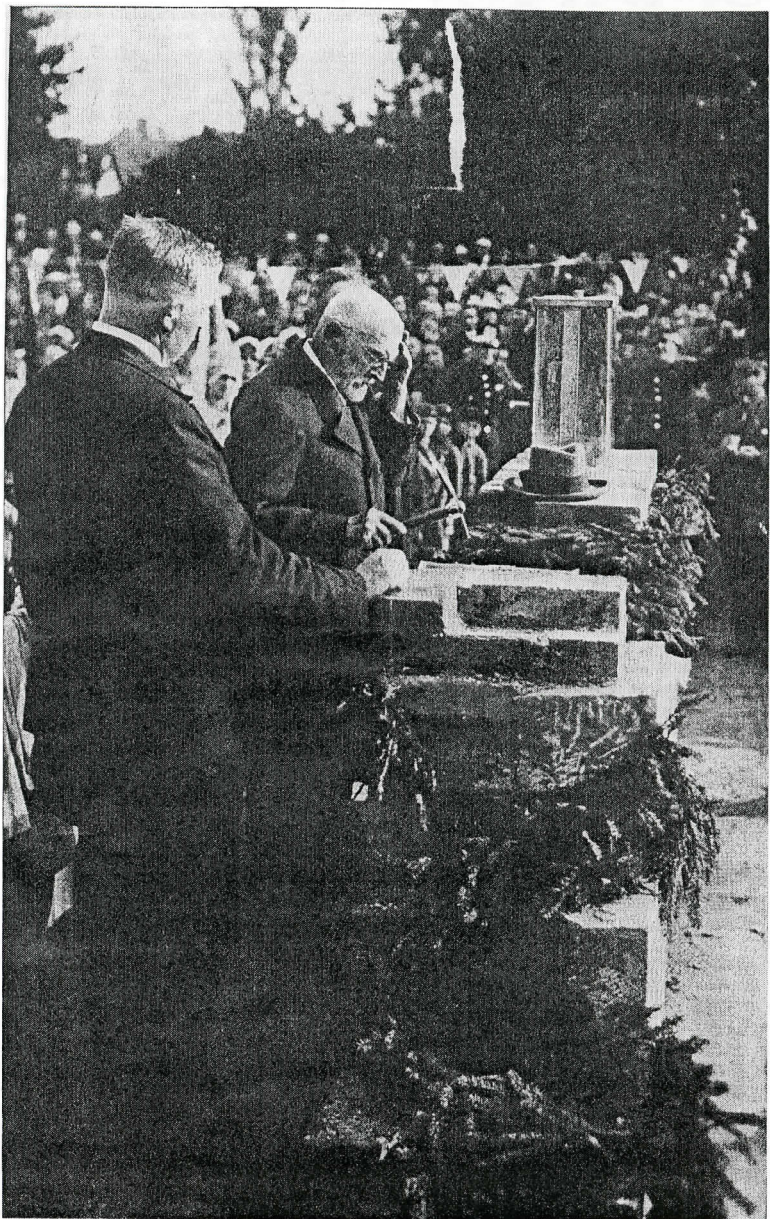
HISTORICKÁ HRA O ČTYŘECH JEDNÁNÍCH S DOHROU.
HRAJE SOUBOR VYBRANÝCH OCHOTNÍKŮ Z CELÉ REPUBLIKY.

O SOBY:

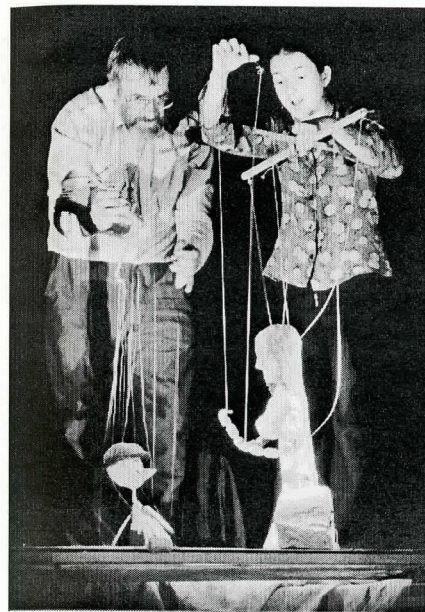
Gero, markrabě Východní marky	Josef Sunek, sp. d. o. „Hálek“ Nymburk
Sigifrid, jeho syn	Jaroslav Fric, sp. d. o. „Tyl“ Jičín.
Hrabě Rothulf, Gerův bratranec	Frant. Staněk, sp. d. o. „Klicpera“ Holice.
Irminger, Rothulfova dcera	Máňa Nesládková, sp. d. o. Náchod
Hatheburch, jeho sestra	Vlasta Vlková, dram. odbor „Sokola“ Praha-Spoilov
Hrabě Thielmar	Rudolf Boes, okrsek Hany Kvapilové Jihlava
Wulfhari, Gerův kaplan	Jaro Moravec, sp. d. o. „Tyl“ Nové Město n. Met.
Tugomir, z knížecího rodu ve Stodoranech	Jos. Čuchal, sp. d. o. Jaroměř
Želbor, jeho synovec	Václav Nejedlý, dram. odbor Sokola „Vrchlický“ Jaroměř
Stojhněv, kníže Stodoranů	Emil Mareš, sp. d. o. „Heyduk“ Plzeň
Godejhub, kníže Ukranů	Rud. Andrš, sp. d. o. „Heyduk“ Plzeň
Dražko, kníže Břežanů	Boh. Suchánek, sp. d. o. „Tyl“ Jičín
Čedrag, pohanský kněz	Julius Miltöhner, sp. d. o. Pardubice
Nákon	V. J. Hrdlička, Ladečského okrsek Most
Milhoš	J. Paštika, dram. odbor Sokola Nové Vernerice
Přibihněv	V. Hanka, dram. odbor Sokola Praha-Vinohrady
Hněvoš	Jos. Pfeifer, sp. d. o. „Jirásek“ Smiřice
Ljubý	J. M. Vlček, sp. d. o. „Karel Čapek“ Malé Svatoňovice
První starý Stodoran	Fr. Štátný, sp. d. o. Česká Skalice
Druhý starý Stodoran	Lud. Kubina, sp. d. o. Červený Kostelec
Třetí starý Stodoran	Jos. Linhart, sp. d. o. „Jirásek“ Úpice
První Stodoran	Ludvík Denke, sp. d. o. „Osvěta“ Náchod
Druhý Stodoran	Karel Hlaváček, sp. d. o. „Osvěta“ Náchod
Třetí Stodoran	Jos. Pejskar, sp. d. o. „Kolár“ Police nad Met.
Mladý Stodoran	Mila Wolf, sp. d. o. Starboč
První český mnich	Václav Knytl, sp. d. o. „Tyl“ Nové Město n. Met.
Druhý český mnich	Oto Regner, sp. d. o. Červený Kostelec
Kastelán	Fr. Šustr, Náchod
Imma, komorná	Zdeňka Moravcová, sp. d. o. „Tyl“ Nové Město n. Met.
Náčelník pluku mezborského	Alois Burdych, dram. odbor Sokola „Vrchlický“ Jaroměř
Zbrojnoš Rothulfův	Mila Labík, sp. d. o. Hronov
1. posel	Karel Klugar, sp. d. o. Hronov
2. posel	A. Kult, sp. d. o. Hronov
3. posel	Jan Vavera, sp. d. o. Hronov
Sluha	Lad. Nemasfa, sp. d. o. Hronov
Eppo, harfeník	Al. Foglar, sp. d. o. Hronov
Chlapec	Zbýšek Sífeda, Hronov
Slovanští kníza a vladykové, němečtí hrabata, kněží, korouhlevníci, zoldnřní mezborského pluku, lid Děj v desátém století na hradě Gerově, v Braniboru a okolí.	

Přestávka po druhém dějství. ● Konec před 6. a 10. hodinou.

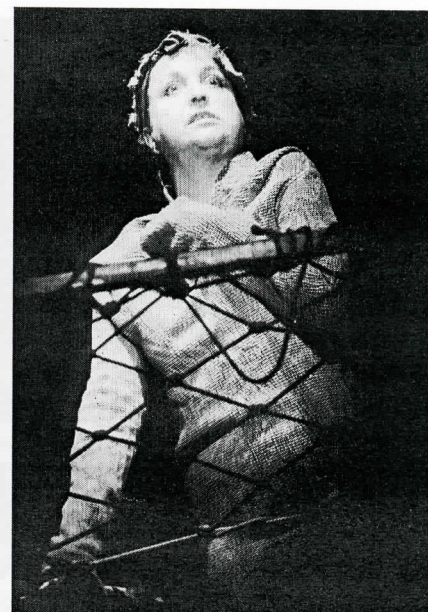
Plakát na inscenaci Jiráskova Gera vybraných ochotníků z celé ČR na 1. JH 1931

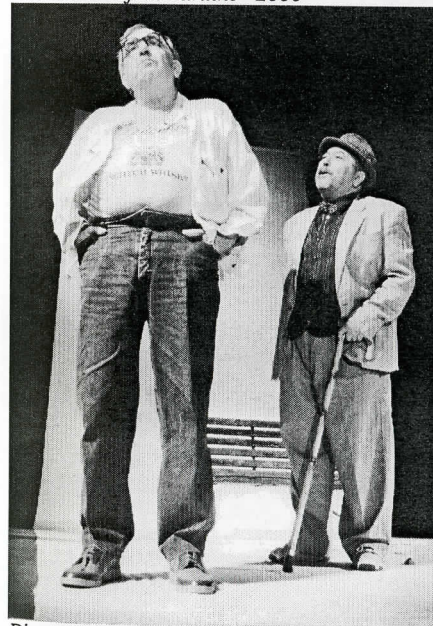
A. Jirásek při poklepání na základní kámen nové budovy divadla v Hronově, 1928

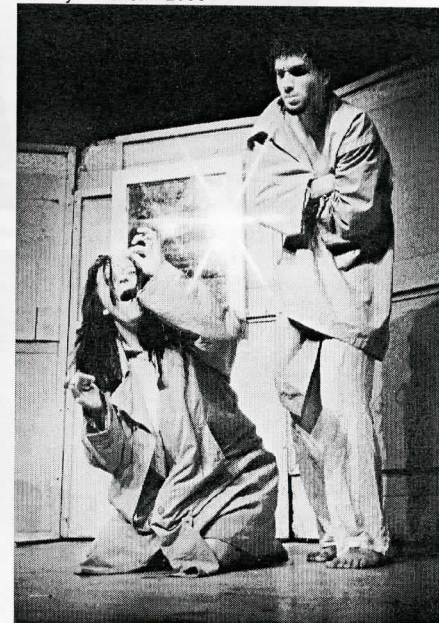
Loutkářský soubor Tatramani Bechyně –
Zachraňte vojína Kurátko - 2000

Nejhodnější medvídci Hradec Králové – Artikulátor –
souboj o tlumok - 2000

Divadlo Jesličky Hradec Králové – Podzimní
koncert aneb Až se zima zeptá, nebudu se bát
(Tři na lavičce) 2000

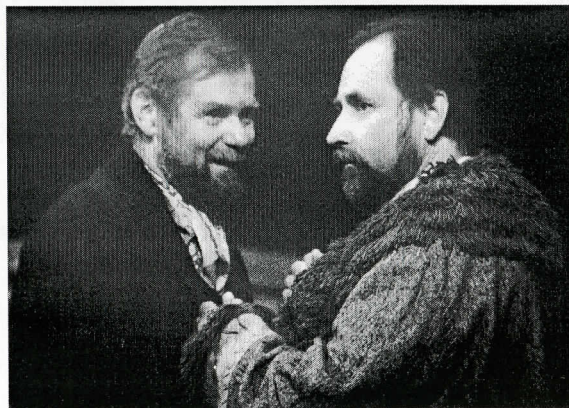
Divadlo AHA! Lysá nad Labem – Náhlé neštěstí -
2000

Společné Dramatické Činění PRASETAUN Dětského výchovného ústavu Jihlava – Skupinka - 2000

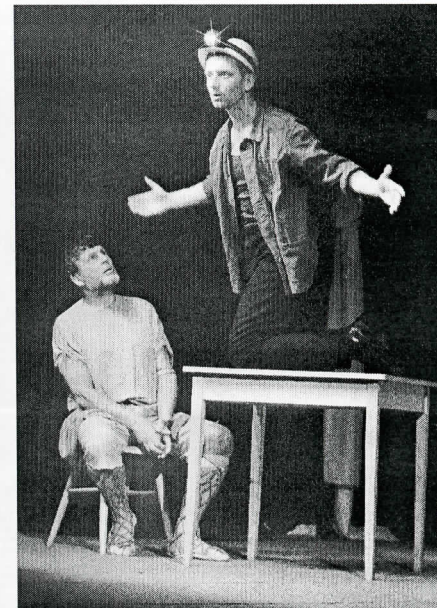
Divadelný súbor V.S.O.P. Hviezdoslav, Dolný Kubín, Slovensko – Hájníkova žena (Zabíjala...) - 2000

Spojené divadelní soubory okresu Náchod – Emigrant - 2001

Spojené divadelní soubory Nejhodnější medvídci Hradec Králové a Divadlo na tahu Praha – Ještě žiju s pláčačkou, věšákem a čepicí - 2001

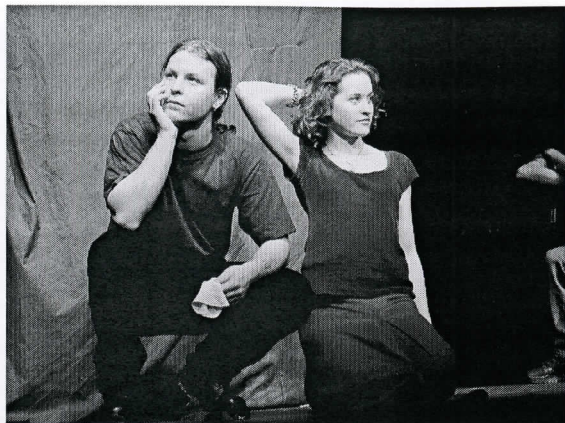
Divadelní klub Jirásek Česká Lípa – Odysseova cesta - 2001

Divadelní spolek Tyl Rakovník – Tvrdohlavá žena - 2001

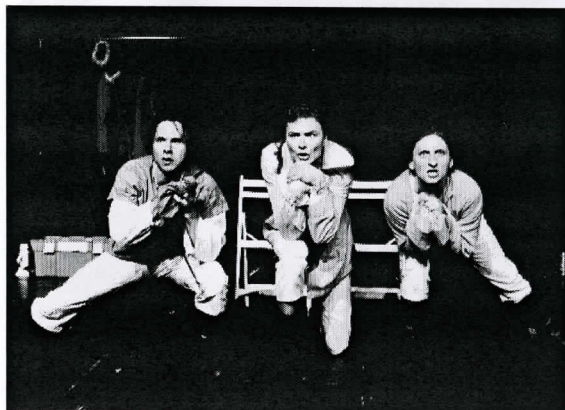
Velmi amatérské divadlo (V.A.D.) Kladno – Rozpaky zubaře Svatopluka Nováka - 2001

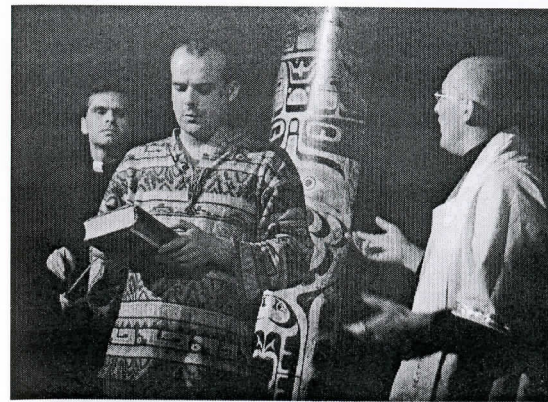
Loutkářský soubor DNO Hradec Králové – Variace na slavné téma Cyrano - 2001

Ořechovské divadlo Ořechov u Brna – CVOKSTORY aneb Cvo XX.st.ory - 2001

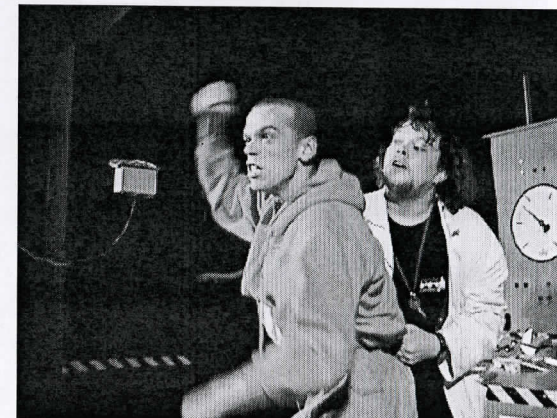
Theater Apron Halle, Německo - Woyzeck & Woyzeck - 2002

Divadelní klub Jirásek Česká Lípa Na druhé straně řeky - 2002

Divadelní soubor D 111 České Budějovice – Hráči - 2002

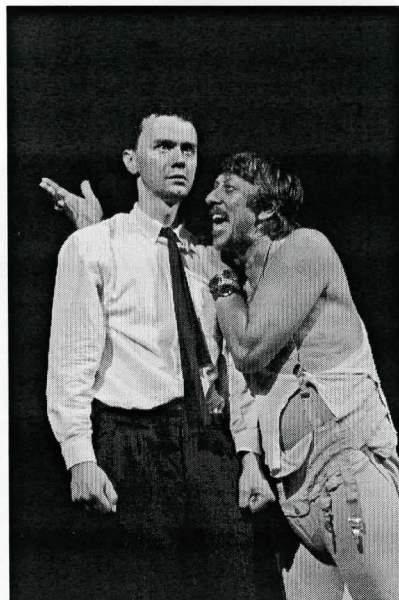
Divadlo De Facto Mimo Jihlava – Hukot 4 - 2002

Divadlo IKDYŽ Kolín – Čoklí hráči - 2002

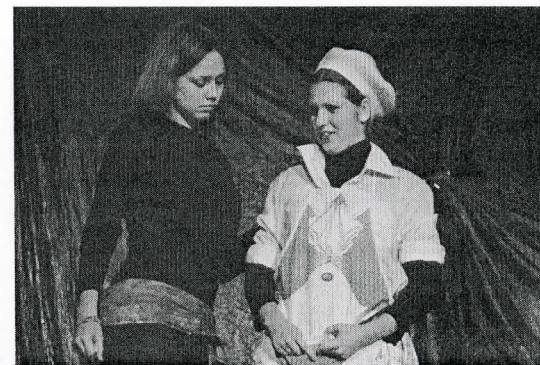
Divadelní studio mladých Aglia, Litva – Medvěd - 2003

Rádobydivadlo Klapý – Fajdraricie - 2003

Černí šviháci Kostelec nad Orlicí – Amatéři - 2003

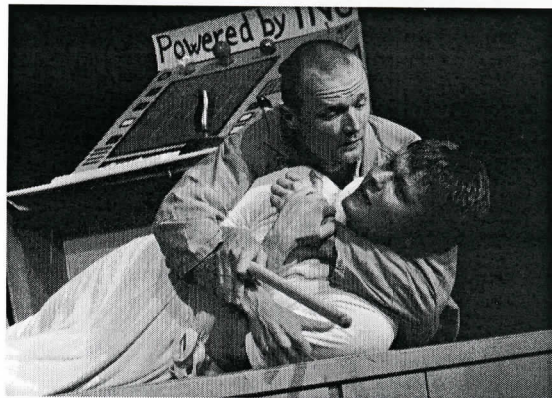
Soubor 3 + 1 Praha – Zajímá mě jenom nesmysl - 2003

Divadlo V.A.D. Kladno – Hotel Infercontinentál - 2003

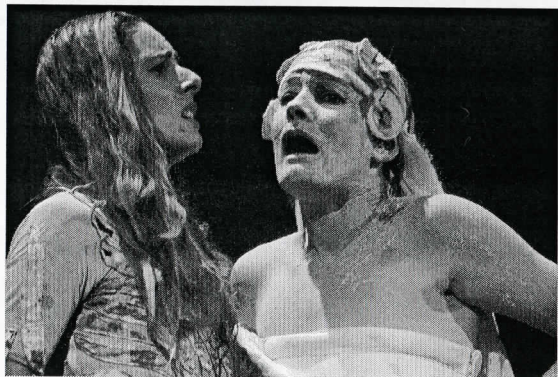
Divadlo Gut&Edel Lörrach, Německo – Žena v písku - 2003

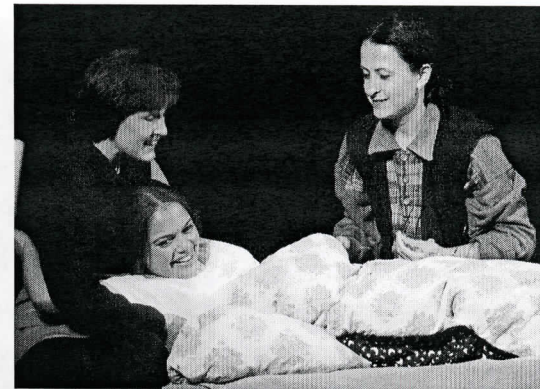
DS Čtyřlístek „Prča Production“ Frydek-Místek – Impérium vrací uhlo - 2004

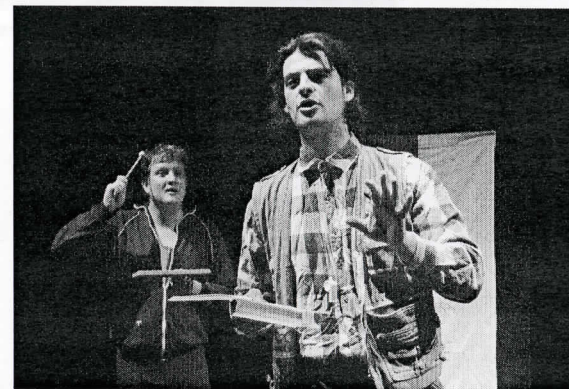
Divadlo De Facto Mimo Jihlava – Modrej drahokamen anóbrž Zelená Gizela a mrkvajzníci - 2004

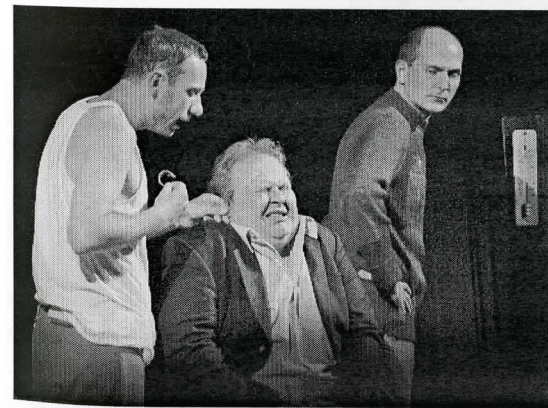
Divadlo Pôtoň při MsKS Levice, Slovensko – Antígona (L' amourt) - 2004

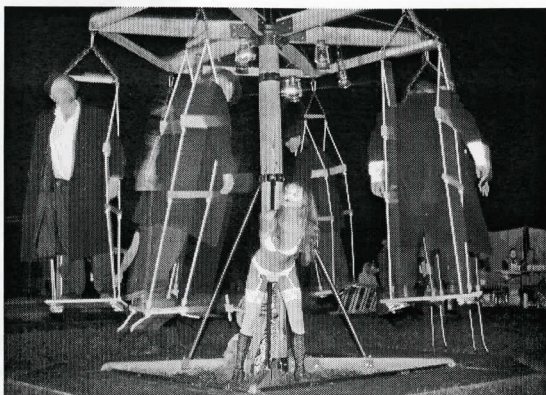
Rádobydivadlo Klapý – Taková podivná kombinace citů - 2004

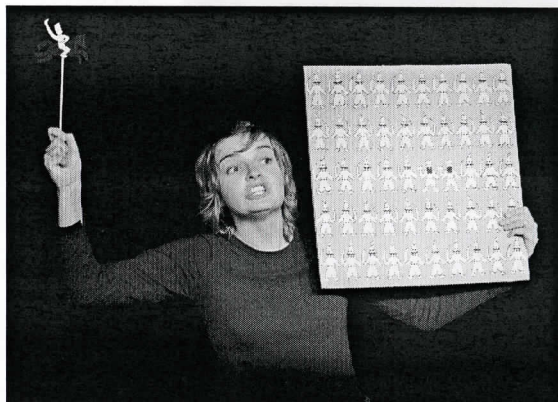
Divadlo Vosto5 Praha – Sniežka - 2004

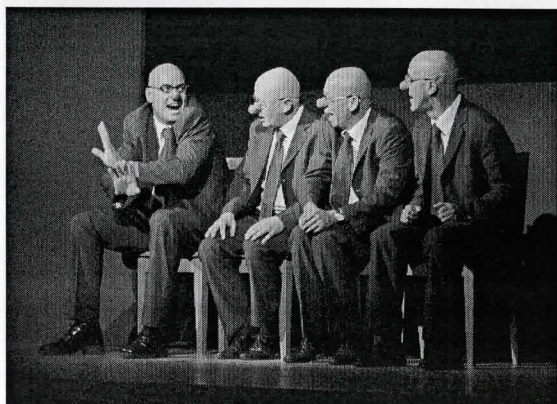
Divadlo V.A.D. Kladno – Rozmarné léto - 2005

Bílé divadlo Ostrava – Z toho obrazu už nikdy neodejdu / Kolotočová verze - 2005

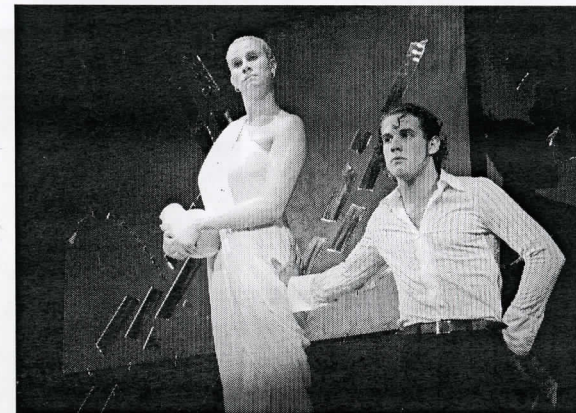
DS Poslední mravenec ZUŠ Žamberk – Voja s Turkem - 2005

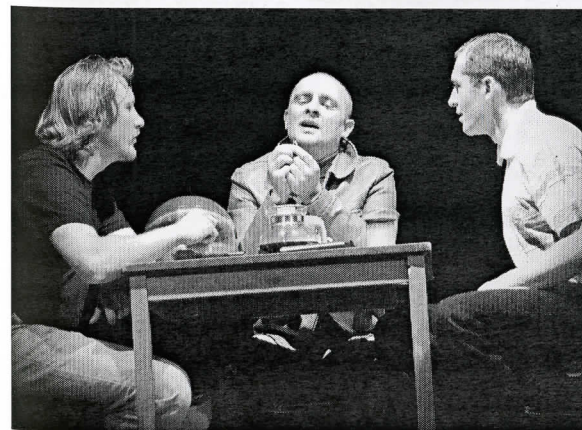
Divadlo Perpetuum mobile Bruneck, Jižní Tyroly, Itálie – Veliká stolice - 2005

DS Jana Honsy Karolinka – Doma - 2005

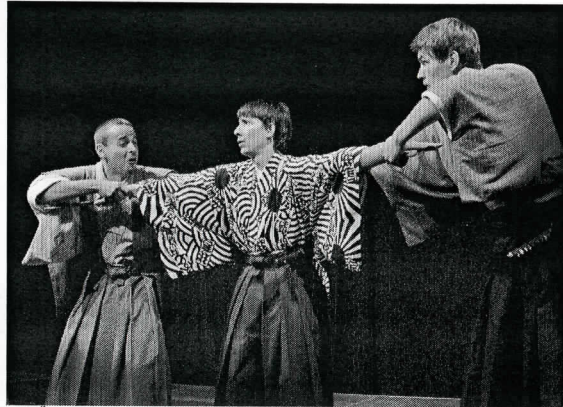
DDS TY-JÁ-TR – Hroběso Praha – Mnoho povyku pro nic - 2005

Divadlo Kámen Praha – Mlejnek - 2005

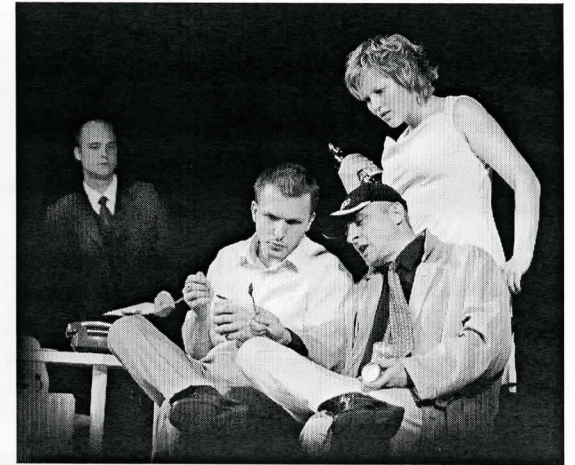
DS Tyl Rakovník – Princ a chudšas - 2005

Malé divadlo kjógenu – Nagomi kjógenkai ČR – Mnich, kostra a její obal + Zloděj tomelů + Papouškování - 2005

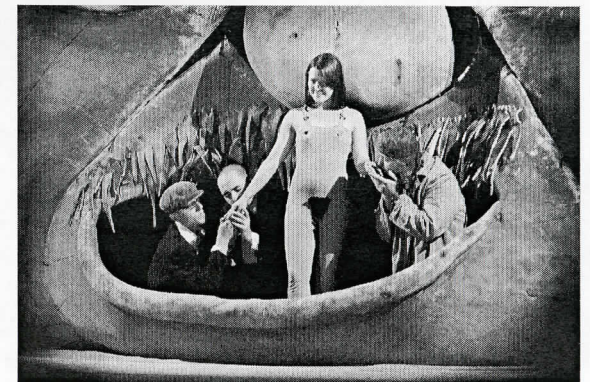
dDDD ZUŠ Děčín – O líně a lakomém 2005

Divadlo Kámen Praha – Marmeláda - 2006

DS De Facto Mimo Jihlava – Grotška - 2006

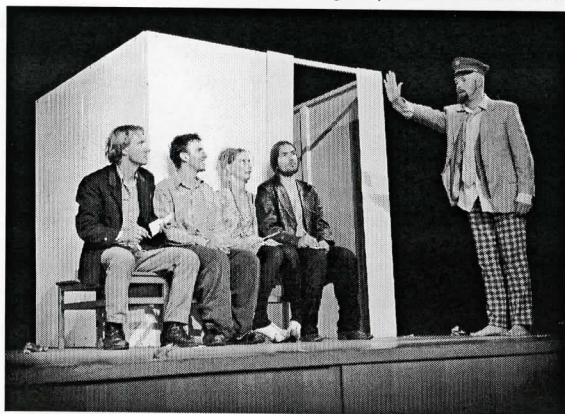
Divadelné združenie Partizánske, Slovenská republika – Spomienky budúceho starca - 2006

Rádobydivadlo Klapý – Equus - 2007

Recitační skupina Tragaču, Tragaču při ZUŠ V. Ambrose Prostějov – Tragaču, Tragaču - 2007

DIVADLO (bez záruky) PRAHA – Titanic Orchestra - 2007

Divadelní skupina Disk Trnava, Slovensko – Geniální epocha podle Schulze - 2007

Studio Divadla Dagmar a pedagogické školy Karlovy Vary – Čerokí - 2007

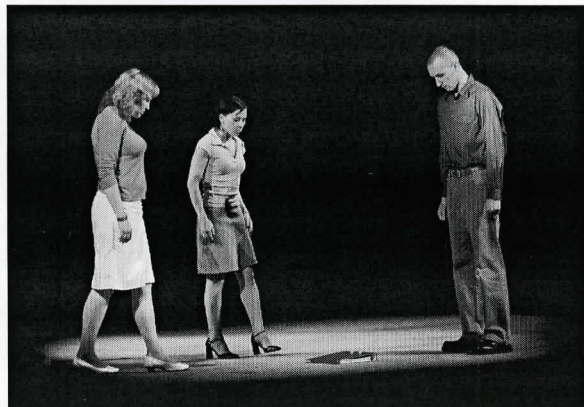
Malá scéna Zlín – Lidumor aneb Má játra beze smyslu - 2007

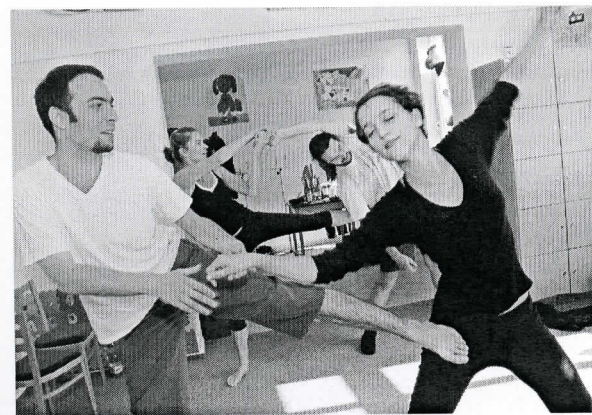
Loutkové divadlo Střípek Plzeň – Hotel Beránek aneb Pozor, za dveřmi je vlk - 2008

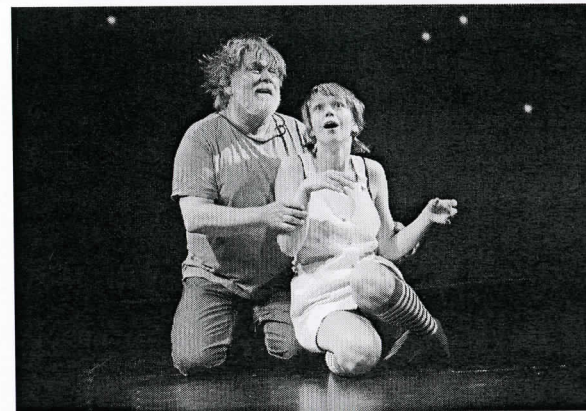
DS TJ Sokol Lázně Toušeň – Kino - 2008

Divadlo Kámen Praha – Žaby - 2008

Seminář N - Divadelní dílna Neverbálno - Michal Hecht - 2008

Divadlo Samohana Hradec Králové – Asteroid Bejček - 2008

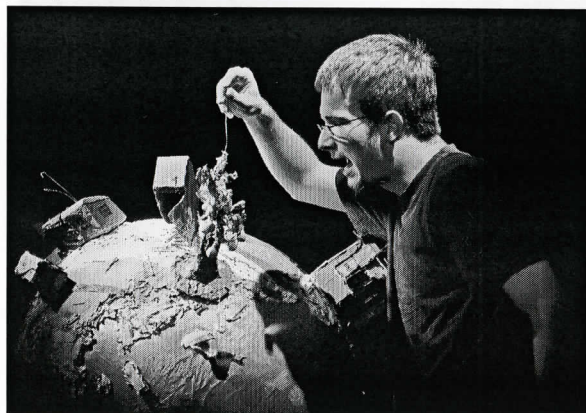
Divadlo Bez střechy Vyškov – Dvojhlavý orel - 2008

Divadlo Alexandra Gondařčuka Omsk, Rusko – Kouzelná jablka - 2009

Loutkářský soubor Čmukaři Turnov – Za každým rohem jeskyňka - 2009

Někdo – dvoučlenný soubor jednoho herce ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř – Ve dvě na hruškách II. - 2009

DS Eduarda Vojana Brněnec – Maryša – 2009

Seminář RA – Recovered Alchemy – Znovunabytá alchymie (dílna pohybového a tanečního divadla) - Guillermo Horta Betancourt, Kuba - 2009

Soubor Třetí věk při Městské knihovně v Lounech – Včera se mi zdálo - 2009

AMATÉRSKÉ DIVADLO POSLEDNÍHO DESETILETÍ V SOUŘADNICÍCH MEZIDRUHOVÉHO FESTIVALU

Almanach k 80. Jiráskovu Hronovu

Odborná příprava: PhDr. Milan Strotzer

Autoři textů: jsou uvedeni u jednotlivých článků

Redakce: Karel Tomas

Obálka: Rostislav Pospíšil

Fotografie: Ivo Mičkal, Milan Strotzer, Pavel Charousek, archiv NIPOS,
foto ke kapitole V. Šrámkové reprodukováno z Památníku I. Jiráskova
Hronova... (viz soupis literatury u článku)

Vydalo: Kulturní a informační středisko Hronov, Náměstí Čs. armády 500,
549 31 Hronov

Tisk: ve spolupráci s NIPOS, Blanická 4, 120 21 Praha 2
Josef Havelka - JH&C
Kpt. Jaroše 292

Náklad: 276 01 Mělník

Vydání: 700 výtisků
1.

ISBN 978-80-7068-242-5

